

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA**HOTĂRÂRE nr. _____****din _____****Cu privire la identificarea furnizorilor de servicii**

În temeiul art. 4 alin. (2) din Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 151-153, art. 225), Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Prezenta Hotărâre transpune art. 3 și Anexa I și II din Directiva (UE) 2022/2555 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate cibernetică în Uniune, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 și a Directivei (UE) 2018/1972 și de abrogare a Directivei (UE) 2016/1148 (Directiva NIS 2) (Text cu relevanță pentru SEE), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 333/80 din 27 decembrie 2022, CELEX: 32022L2555.

1. Se aprobă:

1.1. Regulamentul cu privire la identificarea furnizorilor de servicii, conform anexei nr. 1;

1.2. Lista sectoarelor și subsectoarelor critice, a tipurilor și categoriilor de furnizori de servicii, conform anexei nr. 2;

1.3. Regulamentul privind modul de întocmire, ținere și actualizare a Listei furnizorilor de servicii, conform anexei nr. 3.

2. Ministerele, alte autorități administrative centrale responsabile de realizarea politicii de stat în sectoarele și subsectoarele critice, stabilite în anexa nr. 1, Cancelaria de Stat, precum și structurile organizaționale din sfera lor de competență:

2.1. vor acorda suport Agenției pentru Securitatea Cibernetică în procesul de identificare a furnizorilor de servicii;

2.2. vor prezenta, la solicitare în termenii stabiliți de prezenta hotărâre, informațiile care vizează modificarea datelor de evidență a furnizorilor de servicii.

3. Ministerele, alte autorități administrative centrale, Cancelaria de Stat, în cooperare cu autoritățile de reglementare, inclusiv în baza evaluării riscurilor în sectoarele și/sau subsectoarele de care sunt responsabile, vor prezenta în caz de necesitate, Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării propuneri de

modificare a Listei sectoarelor și subsectoarelor critice și a tipurilor și categoriilor de furnizori de servicii, prevăzută în anexa nr. 2 și a anexelor la Regulamentul cu privire la identificarea furnizorilor de servicii, prevăzută în anexa nr. 1.

4. Agenția pentru Securitate Cibernetică:

4.1. va implementa soluții de tehnologie a informației în procesul de identificare și evidență a furnizorilor de servicii, inclusiv întocmire, ținere și actualizare a Listei furnizorilor de servicii;

4.2. va aproba ghiduri și orientări metodologice pentru persoanele juridice de drept public și privat implicate sau vizate de procesul de identificare.

5. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării.

Prim-ministru

Contrasemnează:

**Viceprim-ministru, ministru al
dezvoltării economice și digitalizării**

REGULAMENT

cu privire la identificarea furnizorilor de servicii

Capitolul I. Dispoziții generale

1. Regulamentul privind identificarea furnizorilor de servicii (în continuare - Regulament) stabilește procedura de identificare, inclusiv responsabilitățile persoanelor implicate și interacțiunea dintre acestea, modul, instrumentele și mecanismele de aplicare a condițiilor de eligibilitate a furnizorilor de servicii stabilite de Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică.

2. În sensul prezentului Regulament se utilizează noțiunile definite în Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică, precum și următoarele noțiuni definite după cum urmează:

2.1. *serviciu esențial* - un serviciu care este indispensabil pentru menținerea funcțiilor societale vitale, a activităților economice vitale, a sănătății și siguranței publice, sau a mediului;

2.2. *punct de schimb de internet (internet exchange point)* – o instalație de rețea care permite interconectarea a mai mult de două rețele autonome independente (sisteme autonome), în special în scopul facilitării schimbului de trafic de internet, care furnizează interconectare doar pentru sisteme autonome și care nu necesită trecerea printr-un al treilea sistem autonom a traficului de internet dintre orice pereche de sisteme autonome participante și nici nu modifică sau interacționează într-un alt mod cu acest trafic;

2.3. *pieță online* – un serviciu care utilizează software, inclusiv o pagină de internet sau o parte a unei pagini de internet sau o aplicație gestionată de către comerciant sau în numele acestuia, care le permite consumatorilor să încheie contracte la distanță cu alți comercianți sau consumatori;

2.4. *serviciu digital* – serviciu al societății informaționale, astfel cum este definit de Legea nr. 284/2004 privind serviciile societății informaționale;

2.5. *motor de căutare online* – un serviciu digital care permite utilizatorilor să introducă interogări pentru a căuta, în principiu, în toate site-urile internet sau site-

urile internet într-o anumită limbă pe baza unei interogări privind orice subiect sub forma unui cuvânt, a unei solicitări vocale, a unei fraze sau a unui alt element introdus și care revine cu rezultate în orice format în care se pot găsi informații legate de conținutul căutat;

2.6. *serviciu de cloud computing* – un serviciu digital care permite administrarea la cerere și accesul amplu la distanță la un bazin redimensionabil și elastic de resurse informatice care pot fi puse în comun, inclusiv atunci când aceste resurse sunt distribuite în mai multe locații;

2.7. *serviciu de centre de date* – un serviciu care cuprinde structuri sau grupuri de structuri dedicate găzduirii, interconectării și exploatării centralizate a tehnologiei informației și a echipamentelor de rețea care furnizează servicii de stocare, prelucrare și transport de date, împreună cu toate instalațiile și infrastructurile de distribuție a energiei electrice și de control al mediului;

2.8. *rețea de furnizare de conținut* – o rețea de servere distribuite geografic cu scopul de a asigura o disponibilitate ridicată, accesibilitate sau furnizare rapidă de conținut digital și servicii către utilizatorii de internet în numele furnizorilor de conținut și de servicii;

2.9. *platformă de servicii de socializare în rețea* – o platformă care le permite utilizatorilor finali să se conecteze, să partajeze, să descopere și să comunice între ei prin intermediul mai multor dispozitive, în special prin chat, postări, materiale video și recomandări;

2.10. *furnizor de servicii gestionate* – o entitate care furnizează servicii (business-to-business) legate de instalarea, gestionarea, funcționarea sau întreținerea produselor, rețelelor, infrastructurii, aplicațiilor de tehnologie a informației și comunicațiilor (TIC) sau a oricăror alte rețele și sisteme informatice, prin intermediul asistenței sau al administrării active efectuate fie la sediul clienților, fie la distanță;

2.11. *furnizor de servicii de securitate gestionate* – un furnizor de servicii gestionate (business-to-business) care efectuează sau furnizează asistență pentru activități legate de gestionarea riscurilor în materie de securitate cibernetică;

2.12. *sisteme de transport inteligente* - sisteme în cadrul cărora se aplică tehnologii ale informației și comunicațiilor în domeniul transportului rutier, inclusiv infrastructură, vehicule și utilizatori, în gestionarea traficului și gestionarea mobilității, precum și pentru interfețe cu alte moduri de transport

2.13. *valoare de prag* - valoare minimă/maximă, cuantificabilă a indicatorilor în baza cărora se determină gradul de îndeplinire a unui criteriu.

3. Procesul de identificare se bazează pe următoarele principii:

3.1. continuitate – care presupune că Agenția pentru Securitate Cibernetică exercită funcția de identificare și evidență a furnizorilor de servicii în mod continuu și permanent, asigurând verificarea și menținerea în stare de actualitate permanentă a datelor și informațiilor referitoare la furnizorul respectiv de servicii;

3.2. consistență (alternativ plenitudinii) – care presupune că Agenția pentru Securitate Cibernetică aplică o abordare atotcuprinzătoare a procesului de identificare, verificând eligibilitatea și asigurând evidența fiecărei persoane juridice ca fiind furnizor de servicii în baza tuturor condițiilor generale și criteriilor specifice de identificare stabilite de Legea nr. 48/2023 și prezentul regulament;

3.3. evaluare sinergică a informațiilor oficiale și a datelor reale – care înseamnă că în procesul de identificare Agenția utilizează date și informații autentice disponibile în cadrul sistemelor și resurselor informaționale de stat pe care le verifică, interacționând cu potențialii furnizori de servicii, dacă corespund datelor reale din teren.

3.4. cooperare și colaborare – care presupune că deși Agenția pentru securitate Cibernetică este unica autoritate publică responsabilă de identificarea furnizorilor de servicii, ministerele responsabile de realizarea politicii de stat în sectoarele și/sau subsectoarele critice, autoritățile de reglementare în aceste sectoare și subsectorare și alte autorități și instituții publice care dețin informații și date autentice trebuie să acorde la solicitare suportul necesar Agenției pentru Securitate Cibernetică. Agenția pentru Securitate Cibernetică colaborează la toate etapele procesului de identificare cu persoanele juridice care sunt potențiali furnizori de servicii.

Capitolul II. Procedura de identificare a furnizorilor de servicii

Secțiunea 1. Prevederi generale

4. Agenția pentru Securitate Cibernetică (în continuare – Agenția) este autoritatea publică responsabilă de identificarea furnizorilor de servicii în conformitate cu prevederile Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică (în continuare – Legea nr. 48/2023) și a prezentului Regulament.

5. În exercitarea funcțiilor de identificare și evidență a furnizorilor de servicii Agenția întocmește și menține în stare de actualitate Lista furnizorilor de servicii.

6. Persoanele juridice sunt desemnate în calitate de furnizor de servicii prin act administrativ emis de persoanele responsabile din cadrul Agenției.

7. În prealabil emiterii actului administrativ de desemnare în calitate de furnizor de servicii, Agenția remite persoanei juridice o notificare privind intenția de

a o desemna în calitate de furnizor de servicii cu motivarea intenției de a adopta o astfel de decizie.

8. Persoana juridică poate să înainteze observații pe marginea notificării în termen de cel mult 15 de zile de la data recepționării notificării.

9. Agenția examinează observațiile persoanei juridice și, în funcție de constatările și rezultatele examinării observațiilor acesteia, fie emite actul administrativ de încetare a procedurii de identificare, fie emite actul administrativ de desemnare în calitate de furnizor de servicii al persoanei juridice respective. În ambele cazuri actul administrativ se emite în termen de 15 zile lucrătoare din data recepționării observațiilor persoanei juridice și trebuie să conțină motivarea acceptării sau neacceptării observațiilor înaintate de persoana juridică.

10. Actul administrativ de desemnare în calitate de furnizor de servicii poate fi contestat în instanța de judecată în conformitate cu prevederile Codului administrativ.

11. Persoanele juridice de drept public obțin calitatea de furnizor de servicii prin efectul legii și sunt incluse în Lista furnizorilor de servicii în temeiul articolului 3 alin. (2) lit. i) din Legea nr. 48/2023, din oficiu de către Agenție cu emiterea corespunzătoare a actului administrativ de desemnare în calitate de furnizor de servicii.

12. Autoritățile administrației publice locale sunt identificate de Agenție în calitate de furnizori de servicii importanți. Celelalte persoanele juridice de drept public sunt identificate în calitate de furnizori de servicii esențiali.

13. Persoanele juridice de drept privat se pot autoidentifica în conformitate cu prevederile Legii nr. 48/2023 și ale prezentei hotărâri și remite în acest sens o înștiințare în adresa Agenției.

14. Autoidentificarea realizată de persoana juridică de drept privat potrivit pct. 13 nu exclude obligația Agenției de a realiza procesul de identificare în privința persoanei juridice respective în conformitate cu procedurile prevăzute de prezentul Regulament.

15. În procesul de identificare Agenția stabilește dacă persoana juridică corespunde:

15.1. cumulativ următoarelor condiții generale:

15.1.1. este înregistrată în Republica Moldova;

15.1.2. își desfășoară activitatea și/sau furnizează servicii în cel puțin unul din sectoarele și/sau subsectoarele critice enumerate în anexa nr. 2 la prezenta hotărâre, și

- 15.1.3. este de cel puțin un tip enumerat în anexa nr. 2 la prezenta hotărâre;
- 15.2. și unuia dintre următoarele criterii specifice:
- 15.2.1. criteriul dimensiunii, stabilit de art. 3 alin. (1) din Legea nr. 48/2023;
- 15.2.2. criteriul menționii exprese a tipului persoanei juridice sau tipului de serviciu prestat, stabilit de art. 3 alin. (2) literele a) – d) și h) din Legea nr. 48/2023;
- 15.2.3. criteriul unicității furnizorului serviciului esențial, stabilit de art. 3 alin. (2) lit. e) din Legea nr. 48/2023;
- 15.2.4. criteriul perturbării serviciului, stabilit la art. 3 alin. (2) lit. f) din Legea nr. 48/2023;
- 15.2.5. criteriul caracterului critic al persoanei juridice, stabilit la art. 3 alin. (2) lit. g) din Legea nr. 48/2023.

16. În cadrul procesului de identificare, Agenția determină categoria furnizorului de servicii în conformitate cu anexa nr. 2 la prezenta hotărâre.

17. Agenția determină dacă persoana juridică corespunde condiției menționate la pct. 15 subpct. 15.1.1. în baza informațiilor din Registrul de stat al unităților de drept, furnizată de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”, în termen de 10 zile din data recepționării solicitării înaintate de Agenție.

18. Agenția determină dacă persoana juridică corespunde condițiilor stabilite la pct. 15 subpct. 15.1.2 și 15.1.3, în baza informațiilor furnizate de către autoritățile publice, instituțiile publice și autoritățile de reglementare, responsabile de realizarea politicii de stat în sectoarele și/sau subsectoarele critice prevăzute în anexa nr. 2 la prezenta hotărâre, în termen de 10 zile din data recepționării solicitării înaintate de Agenție.

19. În vederea verificării veridicității informațiilor prevăzute la pct. 15 subpct. 15.1.2 și 15.1.3, prezentate în conformitate cu pct. 18, Agenția poate solicita Biroului Național de Statistică furnizarea informațiilor corespunzătoare din registrele statistice. În acest caz, Biroul Național de Statistică furnizează informațiile în termen de 10 zile din data recepționării solicitării înaintate de Agenție.

20. Atunci când este necesar, în procesul evaluării informațiilor recepționate, Agenția poate solicita prezentarea unor date și informații suplimentare aceluiași autorități și instituții publice sau a unor date și informații altor autorități și instituții publice sau persoane juridice de drept privat, necesare pentru determinarea eligibilității persoanei juridice ca fiind furnizor de servicii.

21. Agenția în exercitarea funcției de evidență a furnizorilor de servicii și celei de menținere și actualizare a Listei furnizorilor de servicii evaluează corespunderea

furnizorilor de servicii deja identificați și altor criterii specifice prevăzute la pct. 15 subpct. 15.2 decât criteriul specific în baza căruia persoana juridică a fost identificată în calitate de furnizor de servicii.

Secțiunea 2. Identificarea persoanelor juridice în calitate de furnizori de servicii în baza criteriului dimensiunii

22. Agenția identifică în calitate de furnizori de servicii conform criteriului dimensiunii persoanele juridice care corespund condițiilor generale stabilite la pct. 15 subpct. 15.1 și se califică drept întreprinderi mijlocii, potrivit clasificării prevăzute de art. 5 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, sau depășesc aceste criterii.

23. Agenția determină dimensiunea persoanei juridice în baza informației din registrele de stat, furnizată de către autoritățile și instituțiile publice în termen de 10 zile, din data recepționării solicitării Agenției.

Secțiunea 3. Identificarea persoanelor juridice în calitate de furnizori de servicii în baza criteriului mențiunii exprese a tipului persoanei juridice sau tipului de serviciu furnizat

24. Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și furnizorii de servicii de comunicații electronice accesibile publicului sunt identificați de către Agenție, în temeiul art. 3 alin. (2) litera a) din Legea nr. 48/2023 și incluși în Lista furnizorilor de servicii în baza informației din Registrul public al furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice, furnizate de către Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației în termen de 10 zile din data recepționării solicitării înaintate de Agenție.

25. Prestatorii de servicii de încredere, astfel cum aceștia sunt definiți de Legea nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere sunt identificați, în temeiul art. 3 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 48/2023, de către Agenție și incluși în Lista furnizorilor de servicii în baza informației din Registrul de evidență a prestatorilor de servicii de încredere, furnizată de Serviciul de Informații și Securitate, în termen de 10 zile din data recepționării solicitării înaintate de Agenție.

26. Persoana juridică care exercită competența de Registrator național al domeniului de nivel superior .md este identificată de Agenție în temeiul art. 3 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 48/2023, în calitate de furnizor de servicii și inclusă în Lista furnizorilor de servicii în temeiul hotărârii Guvernului de desemnare a

Registratorul național al domeniului de nivel superior .md, emisă în conformitate cu prevederile art. 3 alin. (5) din Legea comunicațiilor electronice, nr. 241/2007.

27. Persoanele juridice care furnizează servicii de înregistrare a numelor de domenii sunt identificate de Agenție, în temeiul art. 3 alin. (2) lit. d) din Legea nr. 48/2023, în baza informației furnizate de persoana juridică care exercită funcția de Registrator național al domeniului de nivel superior .md, în termen de 10 zile din data recepționării solicitării înaintate de Agenție.

28. Persoanele juridice care furnizează un serviciu, dependent de o rețea și/sau de un sistem informatic și de un obiectiv al infrastructurii critice, și sunt potrivit cadrul normativ privind protecția antiteroristă a infrastructurii critice operatori ai unei astfel de infrastructuri, sunt identificate de către Agenție, în temeiul art. 3 alin. (2) lit. h) din Legea nr. 48/2023, și incluse în Lista furnizorilor de servicii în baza informației din Nomenclatorul național al infrastructurii critice, furnizată de Serviciul de Informații și Securitate, în termen de 30 zile din data recepționării solicitării înaintate de Agenție.

Secțiunea 4. Identificarea persoanelor juridice în calitate de furnizori de servicii în baza criteriului unicității prestatorului unui serviciu esențial

29. Agenția identifică în calitate de furnizori de servicii, în baza criteriului specific prevăzut la pct. 15 subpct. 15.2.3, persoanele juridice de drept privat care corespund condițiilor generale stabilite la pct. 15 subpct. 15.1 și nu au fost identificate ca furnizor de servicii în baza criteriilor specifice prevăzute la pct. 15 subpct. 15.2.1 și 15.2.2.

30. Pentru identificarea persoanelor juridice de drept privat în calitate de furnizori de servicii în baza criteriului specific prevăzut la pct. 15 subpct. 15.2.3, Agenția determină dacă persoana juridică respectivă îndeplinește cumulativ următoarele condiții:

30.1. este singurul furnizor al unui serviciu pe teritoriul Republicii Moldova;

30.2. serviciul respectiv este inclus în Lista serviciilor esențiale, stabilită în anexa nr. 1 la prezentul Regulament.

31. Pentru determinarea condiției prevăzute la pct. 30 subpct. 30.1, Agenția stabilește cercul de persoane juridice și serviciile (genurile de activitate) ale căror singuri furnizori pe teritoriul Republicii Moldova sunt aceste persoane juridice în baza informațiilor din registrele de stat. Autoritățile și instituțiile publice furnizează informația respectivă Agenției în termen de 10 zile din data recepționării solicitării.

32. Pentru determinarea condiției prevăzute la pct. 30 subpct. 30.2, Agenția determină care din serviciile determinate conform pct. 31 sunt incluse în Lista serviciilor esențiale, prevăzută în anexa nr. 1 la prezentul Regulament, identificând în calitate de furnizor de servicii persoana juridică care prestează acest serviciu.

Secțiunea 5. Identificarea furnizorilor de servicii în baza criteriului perturbării serviciului esențial prestat de furnizorul de servicii

33. Agenția identifică în calitate de furnizori de servicii, în baza criteriului specific prevăzut la pct. 15 subpct. 15.2.4, persoanele juridice de drept privat care corespund condițiilor generale stabilite la pct. 15 subpct. 15.1 și nu au fost identificate ca furnizor de servicii în baza criteriilor specifice prevăzute la pct. 15 subpct. 15.2.1- 15.2.3.

34. Pentru identificarea persoanelor juridice de drept privat în calitate de furnizori de servicii în baza criteriului specific prevăzut la pct. 15 subpct. 15.2.4, Agenția determină dacă persoana juridică respectivă îndeplinește cel puțin una dintre următoarele condiții :

34.1. furnizează un serviciu dependent de o rețea și/sau de un sistem informatic perturbarea căruia ar putea avea un impact semnificativ asupra ordinii publice, a securității publice sau a sănătății publice, ori

34.2. furnizează un serviciu dependent de o rețea și/sau de un sistem informatic perturbarea căruia ar putea genera un risc sistemic semnificativ, în special pentru sectoarele în care o astfel de perturbare ar putea avea un impact transfrontalier.

35. Analizarea dependenței serviciului esențial de rețele și/sau sisteme informatice se efectuează în baza informației documentate prezentate de persoana juridică, inclusiv rapoartele disponibile de analiză a riscurilor, în baza informațiilor disponibile în resursele informaționale de stat, precum și în baza informațiilor colectate urmare a verificărilor faptice prin interacțiunea cu persoana juridică vizată. Persoanele juridice prezintă informațiile solicitate Agenției în termen de 10 zile din data recepționării solicitării.

36. Caracterul semnificativ al impactului și, corespunzător, al riscului sistemic care ar putea fi declanșat de perturbarea serviciului esențial se determină în baza indicatorilor corespunzători stabiliți pentru fiecare factor în anexa nr. 2 la prezentul Regulament.

37. Pentru determinarea caracterului semnificativ al impactului și al riscului sistemic, Agenția solicită de la persoana juridică în privința căreia se realizează procesul de identificare informațiile privind indicatorii stabiliți în anexa nr. 2 la

prezentul Regulament. Persoana juridică prezintă informațiile în termen de 10 zile din data recepționării solicitării Agenției. Formatul informațiilor solicitate se stabilește de Agenție pentru fiecare caz concret în limitele cadrului normativ.

38. În baza rezultatelor evaluării informațiilor recepționate, Agenția identifică persoana juridică în calitate de furnizor de servicii, dacă cel puțin unul din indicatorii respectivi sunt egali sau depășesc valorile de prag stabilite în poziția 1 din anexa nr. 2 la prezentul Regulament.

Secțiunea 6. Identificarea furnizorilor de servicii în baza criteriului caracterului critic al persoanei juridice

39. Agenția identifică în calitate de furnizori de servicii, în baza criteriului specific prevăzut la pct. 15 subpct. 15.2.5, persoanele juridice de drept privat care corespund condițiilor generale stabilite la pct. 15 subpct. 15.1 și nu au fost identificate ca furnizor de servicii în baza criteriilor specifice prevăzute la pct. 15 subpct. 15.2.1- 15.2.4.

40. Agenția determină importanța persoanei juridice de drept privat la nivel național sau regional pentru sectorul ori tipul de servicii respective sau pentru alte sectoare interdependente, în baza indicatorilor stabiliți la poziția 2 din anexa nr. 2 la prezentul Regulament.

41. Pentru determinarea importanței persoanei juridice, Agenția solicită de la autoritățile și instituțiile competente, cât și de la persoana juridică în privința căreia se realizează procesul de identificare, informații privind indicatorii stabiliți la poziția 2 din anexa nr. 2 la prezentul Regulament. Autoritățile și instituțiile competente, cât și persoana juridică, prezintă informațiile în termen de 10 zile din data recepționării solicitării din partea Agenției. Formatul informațiilor solicitate se stabilește de Agenție pentru fiecare caz concret în limitele cadrului normativ.

42. În procesul de evaluare a informațiilor recepționate, Agenția identifică persoana juridică în calitate de furnizor de servicii, dacă cel puțin unul din indicatorii respectivi sunt egali sau depășesc valorile de prag stabilite la poziția 2 din anexa nr. 2 la prezentul Regulament.

Capitolul III. Modificarea datelor de evidență a furnizorului de servicii

43. Furnizorii de servicii sunt obligați să notifice Agenția despre orice modificare a datelor și informațiilor care au stat la baza identificării în calitate de furnizor de servicii în termen de 14 zile din data survenirii modificărilor.

44. Agenția asigură operarea modificărilor corespunzătoare din oficiu dacă datele și/sau informațiile despre modificare sunt disponibile în resursele informaționale de stat.

45. Agenția verifică conformitatea datelor referitoare la furnizorii de servicii ori de câte ori este necesar însă nu mai rar de o dată la doi ani.

Capitolul IV. Încetarea calității de furnizor de servicii

46. Calitatea de furnizor de servicii încetează în cazul în care persoana juridică nu mai corespunde condițiilor generale și nici unui criteriu specific, prevăzute la pct. 15.

47. Retragerea calității de furnizor de servicii și radierea din Lista furnizorilor de servicii se efectuează de către Agenție la sesizare, inclusiv a furnizorului de servicii vizat, sau din oficiu, prin emiterea unui act administrativ de încetare a calității de furnizor de servicii.

48. Până la emiterea actului administrativ de încetare a calității de furnizor de servicii și radierea acestuia din Lista furnizorilor de servicii, Agenția evaluează dacă persoana juridică în privința căreia urmează a fi emis actul administrativ, corespunde criteriilor specifice prevăzute la pct. 15 subpct. 15.2, altele decât criteriul specific în baza căruia persoana juridică respectivă a fost identificată în calitate de furnizor de servicii și inclusă în Lista furnizorilor de servicii.

49. Persoanelor juridice de drept public li se retrage calitatea de furnizor de servicii și sunt radiate de la evidență din Lista furnizorilor de servicii în cazul încetării activității.

LISTA
serviciilor esențiale

1. SECTORUL ENERGETIC
1.1. Subsectorul energie electrică
1.1.1. Furnizare a energiei electrice (<i>furnizor de energie electrică</i>)
1.1.2. Exploatarea, întreținerea, modernizarea, inclusiv rețehnologizarea, și dezvoltarea rețelelor electrice de distribuție (<i>operator al sistemului de distribuție</i>)
1.1.3. Exploatarea, întreținerea, modernizarea, inclusiv rețehnologizarea, și dezvoltarea rețelelor electrice de transport și a interconexiunilor (<i>operator al sistemului de transport</i>)
1.1.4. Producere a energiei electrice (<i>producătorul</i>)
1.1.5. Activitatea de operator al pieței de energie electrică desemnat (<i>operatorul pieței energiei electrice desemnat</i>)
1.1.6. Răspunsul la cerere al unui participant la piața energiei electrice (<i>participanții la piața energiei electrice</i>);
1.1.7. Agregare a producției de energie electrică (<i>participanții la piața energiei electrice</i>);
1.1.8. Stocare de energie (<i>participanții la piața energiei electrice</i>);
1.2. Subsectorul încălzire centralizată și răcire centralizată
Furnizarea serviciilor de încălzire centralizată sau răcire centralizată (<i>operatorul de încălzire centralizată sau răcire centralizată</i>)
1.3. Subsectorul produse petroliere
1.3.1. Transportul produselor petroliere (<i>transportatorii</i>);
1.3.2. Importul produselor petroliere (<i>importatorii</i>) ;
1.3.3. Rafinarea și tratarea petrolului (<i>operatorii instalațiilor de rafinare și de tratare a petrolului</i>);
1.3.4. Depozitarea și păstrarea produselor petroliere (<i>importatorii, depozitarii și entitatea centrală de stocare</i>);
1.3.5. Gestionarea stocurilor petroliere, inclusiv a stocurilor de urgență și a stocurilor specifice de petrol (<i>entitatea centrală de stocare</i>);
1.4. Subsectorul gaze naturale

1.4.1. Furnizare a gazelor naturale (<i>furnizorii</i>);
1.4.2. Distribuție a gazelor naturale (<i>operatori ai sistemului de distribuție</i>);
1.4.3. Transport al gazelor naturale (<i>operatorii sistemului de transport</i>);
1.4.4. Stocare a gazelor naturale (<i>operatori ai instalațiilor de stocare</i>);
1.4.5. Exploatarea unui sistem de gaz natural lichefiat (GNL) (<i>operatorii sistemului GNL</i>);
1.4.6. Producerea gazelor naturale (<i>producătorii</i>);
1.4.7. Trading de gaze naturale (<i>traderii</i>)
1.4.8. Rafinarea și tratarea gazelor naturale (<i>operatorii de instalație de rafinare și de tratare a gazelor naturale</i>);
1.5. Subsectorul hidrogen
1.5.1. Producția de hidrogen (<i>operatorii producției de hidrogen</i>);
1.5.2. Stocarea hidrogenului (<i>operatorii stocării hidrogenului</i>);
1.5.3. Transportul hidrogenului (<i>operatorii transportului de hidrogen</i>);
2. SECTORUL TRANSPORT
2.1. Subsectorul transport aerian
2.1.1. Transportul aerian comercial de pasageri și/sau de mărfuri (<i>transportatorii aerieni</i>)
2.1.2. Exploatarea aerodromului și/sau aeroportului (<i>operatorii aeroportuari</i>)
2.1.3. Servicii de control al traficului aerian (ATC) (<i>agenții aeronautici</i>)
2.2. Subsectorul transport feroviar
2.2.1. Administrarea și întreținerea infrastructurii feroviare (<i>administratorul infrastructurii</i>)
2.2.2. Serviciile de transport feroviar de mărfuri și/sau de pasageri (<i>întreprinderile feroviare, inclusiv operatorii de serviciu public</i>)
2.2.3. Exploatarea, gestionarea și întreținerea infrastructurilor de servicii feroviare (<i>operatorii infrastructurilor de servicii</i>);
2.2.4. Exploatarea, gestionarea și întreținerea gestionării traficului feroviar, a sistemelor de control și comandă și de semnalizare, precum și a instalațiilor și a sistemelor de telecomunicații utilizate pentru control-comandă și semnalizare (<i>administratorii de infrastructură</i>);
2.3. Subsectorul transport pe apă
2.3.1. Serviciile de transport al pasagerilor și/sau încărcăturilor realizate în cadrul transportului naval intern (<i>persoanele juridice care efectuează transportul pasagerilor și/sau transportul încărcăturilor</i>);
2.3.2. Serviciile de transport maritim de mărfuri și serviciile de transport maritim de pasageri realizate în cadrul navigației maritime comerciale (<i>persoanele juridice care efectuează transportul maritim de mărfuri și pasageri</i>);

2.3.3. Exploatarea, gestionarea și întreținerea porturilor maritime și fluviale, precum și a construcțiilor, instalațiilor și echipamentelor amplasate pe teritoriul și în acvatoriul porturilor maritime și ale celor fluviale (<i>administrațiile porturilor maritime, administrațiile porturilor fluviale, Persoanele juridice care efectuează lucrări și gestionează și/sau exploatează echipamente în cadrul porturilor</i>);
2.3.4. Serviciile de trafic maritim (<i>Persoanele juridice care operează servicii de trafic maritim (STM)</i>);
2.4. Subsectorul transport rutier
2.4.1. Controlul gestionării traficului rutier, inclusiv aspecte legate de serviciile de planificare, control și gestionare a rețelei rutiere, cu excepția gestionării traficului sau a operării sistemelor de transport inteligente (persoanele juridice responsabile cu controlul gestionării traficului rutier)
2.4.2. Serviciile furnizate cu utilizarea sistemelor de transport inteligente (sisteme în cadrul cărora se aplică tehnologii ale informației și comunicațiilor în domeniul transportului rutier, inclusiv infrastructură, vehicule și utilizatori, în gestionarea traficului și gestionarea mobilității, precum și pentru interfețe cu alte moduri de transport)) (<i>operatorii de sisteme de transport inteligente</i>)
2.4.3. Serviciile publice de transport rutier de persoane (<i>operatorii de transport rutier</i>)
3. SECTORUL BANCAR
3.1. Atragerea de depozite și de alte fonduri rambursabile (<i>băncile</i>)
3.2. Acordarea de credite (<i>băncile</i>)
4. SECTORUL INFRASTRUCTURI ALE PIETEI FINANCIARE
4.1. Administrarea și/sau exploatarea unei piețe reglementate (<i>operatorii de piață</i>)
4.2. Exploatarea sistemelor multilaterale de tranzacționare (MTF) (<i>operatorii de sistem: societățile de investiții și operatorii de piață</i>)
4.3. Operarea sistemelor de compensare (<i>contrapărțile centrale</i>);
4.4. Gestionarea unui sistem de decontare a valorilor mobiliare și de evidență centralizată a conturilor de valori mobiliare (<i>Depozitarul central unic al valorilor mobiliare</i>);
5. SECTORUL SĂNĂTĂȚII
5.1. Prestarea serviciilor medicale (<i>prestatorii de servicii medicale</i>)
5.2. Cercetări în vederea elaborării de medicamente (<i>întreprinderile și instituțiile farmaceutice</i>)
5.3. Fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice (<i>Întreprinderile și instituțiile farmaceutice</i>)

5.4. Fabricarea de dispozitive medicale, considerate a fi esențiale în contextul unei urgențe de sănătate publică (<i>lista dispozitivelor esențiale pentru urgența de sănătate publică</i>) (<i>producătorii de dispozitive medicale</i>);
5.5. Distribuirea de medicamente (<i>întreprinderile și instituțiile farmaceutice</i>)
6. SECTORUL ALIMENTARE CU APĂ ȘI CANALIZARE
Prestarea serviciilor publice de alimentare cu apă potabilă și de canalizare (<i>furnizorii de apă potabilă și operatorii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare</i>)
7. SECTORUL INFRASTRUCTURA DIGITALĂ
7.1. Furnizarea și operarea serviciului de punct de schimb de Internet (IXP - internet exchange point) (<i>Furnizorii de IXP</i>);
7.2. Furnizarea serviciilor sistemului de nume de domenii (DNS), cu excepția serviciilor legate de serverele pentru nume primare (<i>furnizorii de servicii DNS</i>);
7.3. Organizarea, administrarea și gestionarea domeniului de nivel superior .md (<i>Registratorul național al domeniului de nivel superior .md</i>);
7.4. Furnizarea serviciilor de cloud computing (<i>furnizorii de servicii de cloud computing</i>)
7.5. Furnizarea serviciilor de centre de date (<i>furnizorii de servicii de centre de date</i>)
7.6. Furnizarea de rețele de furnizare de conținut (<i>furnizorii de rețele de furnizare de conținut</i>)
7.7. Prestarea serviciilor de încredere (<i>prestatorii de servicii de încredere</i>)
7.8. Furnizarea de rețele publice de comunicații electronice (<i>furnizorii de rețele publice de comunicații electronice</i>);
7.9. Furnizarea de servicii de comunicații electronice accesibile publicului (<i>furnizorii de servicii de comunicații electronice accesibile publicului</i>);
8. SECTORUL GESTIONAREA SERVICIILOR TIC (BUSINESS-TO-BUSINESS)
8.1. Furnizarea de servicii gestionate în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor (<i>furnizorii de servicii gestionate</i>);
8.2. Furnizarea de servicii de securitate gestionate în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor (<i>furnizorii de servicii de securitate gestionate</i>);
9. SECTORUL SPAȚIU
Operarea de infrastructură terestră deținută, gestionată și operată de autorități publice, instituții publice sau de persoane juridice de drept privat, care sprijină furnizarea de servicii spațiale, cu excepția furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice (<i>operatorii de infrastructură terestră</i>)

10. SECTORUL PRODUCȚIA, PRELUCRAREA ȘI DISTRIBUȚIA DE ALIMENTE

10.1. Producția și prelucrarea industrială a alimentelor (<i>întreprinderile din domeniul alimentar care își desfășoară activități în domeniul alimentar de distribuție angro și de producție și prelucrare industrială</i>);
--

10.2. Serviciile din cadrul lanțului de aprovizionare cu alimente, inclusiv depozitarea și logistica (<i>întreprinderile din domeniul alimentar care își desfășoară activități în domeniul alimentar de distribuție angro și de producție și prelucrare industrială</i>);
--

10.3. Distribuția angro de produse alimentare (<i>întreprinderile din domeniul alimentar care își desfășoară activități în domeniul alimentar de distribuție angro și de producție și prelucrare industrială</i>);

Valorile de prag și indicatorii necesari pentru determinarea impactului semnificativ și a riscului sistemic semnificativ în vederea aplicării criteriului perturbării serviciului esențial prevăzut de art. 3 alin. (2) lit. f) din Legea nr. 48/2023, precum și pentru determinarea importanței persoanei juridice în vederea aplicării criteriului caracterului critic al furnizorului de servicii, prevăzut de art. 3 alin. (2) lit. g)

	Criteriile stabilite de art. 3 alin. (2) literele f) și g) din Legea nr. 48/2023		Indicatori	Valoarea de prag specifică indicatorilor
1.	Perturbarea serviciului esențial ar putea avea un impact semnificativ asupra ordinii publice, a securității publice sau a sănătății publice ori ar putea genera un risc sistemic semnificativ, în special pentru sectoarele în care o astfel de perturbare ar putea avea un impact transfrontalier	1.1.	Numărul de beneficiari ai serviciului esențial	10000
		1.2.	Numărul de gospodării care se bazează pe serviciul esențial	5000
		1.3.	Numărul de autorități publice și instituții publice, care se bazează pe serviciul esențial	3
		1.4.	Numărul de persoane juridice care, în prestarea serviciilor, se bazează pe serviciul esențial respectiv	20
		1.5.	Numărul de furnizori de servicii esențiale care se bazează în prestarea serviciilor lor esențiale pe serviciul esențial respectiv	1
		1.6.	Numărul de state străine în care este furnizat serviciul esențial	1
2.	Persoana juridică este critică din cauza importanței sale specifice la nivel	2.1.	Cota de piață a persoanei juridice	5%
		2.2.	Numărul de sectoare/subsectoare	2

	național sau regional pentru sectorul ori tipul de servicii respective sau pentru alte sectoare interdependente		critice în care sunt prestate servicii care se bazează pe serviciul esențial furnizat de persoana juridică	
		2.3.	Acoperirea geografică în furnizarea serviciului esențial	cel puțin 7 unități administrative teritoriale de nivelul I

LISTA
sectoarelor și subsectoarelor critice, a tipurilor și categoriilor de furnizori de servicii

Sectorul	Subsectorul	Tipul furnizorului de servicii	Categoria furnizorului de servicii
I. SECTOARE CU O IMPORTANȚĂ CRITICĂ RIDICATĂ			
1. Energetică	1.1. Energie electrică	1.1.1. furnizorul central de energie electrică , astfel cum este definit la art. 3 din Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile;	Esențial , indiferent de dimensiune;
		1.1.2. Furnizor , astfel cum este definit la articolul 2 din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică,	Esențial , dacă depășește criteriile stabilite pentru întreprinderile mijlocii de Legea nr.179/2016 cu privire la
		1.1.3. Operator al sistemului de distribuție , astfel cum este definit la art. 2 din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică;	întreprinderile mici și mijlocii, sau dacă este operator al unui obiectiv de infrastructură critică, sau dacă a fost
		1.1.4. Operator al sistemului de transport , astfel cum este definit la art. 2 din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică;	identificat ca furnizor de servicii în baza criteriilor stabilite de art. 3 alin. (2) literele f) – g) din Legea nr.

Sectorul	Subsectorul	Tipul furnizorului de servicii	Categorია furnizorului de servicii
		1.1.5. Producător , astfel cum este definit la art. 2 din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică;	48/2023 privind securitatea cibernetică;
		1.1.6. Operator al pieței energiei electrice desemnat , astfel cum este definit la art. 2 din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică;	Important , dacă se clasifică ca întreprindere mijlocie în conformitate cu prevederile Legii nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii;
		1.1.7. participant la piața energiei electrice , astfel cum este definit la art. 2 din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, care furnizează serviciile de agregare, consum dispecerizabil sau stocare de energie, inclusiv agregatorul , astfel cum este definit în art. 3 din Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile	
		1.1.8. Operatorii unui punct de reîncărcare care sunt responsabili cu gestionarea și exploatarea unui punct de reîncărcare care furnizează un serviciu de reîncărcare utilizatorilor finali, inclusiv în numele și în contul unui furnizor de servicii de mobilitate;	

Sectorul	Subsectorul	Tipul furnizorului de servicii	Categoriza furnizorului de servicii
	1.2. Încălzire centralizată și răcire centralizată	Furnizorul , astfel cum este definit la art. 5 din Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării;	Esențial , dacă depășește criteriile stabilite pentru întreprinderile mijlocii de Legea nr.179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, sau dacă este operator al unui obiectiv de infrastructură critică, sau dacă a fost identificat ca furnizor de servicii în baza criteriilor stabilite de art. 3 alin. (2) literele f) – g) din Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică; Important , dacă se clasifică ca întreprindere mijlocie în conformitate cu prevederile Legii nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii;
	1.3. Piața produselor petroliere	1.3.1. Transportatorii , astfel cum sunt definiți la art. 2 din Legea nr. 461/2001 privind piața produselor petroliere; 1.3.2. Importatorii , astfel cum sunt definiți la art. 2 din Legea nr. 461/2001 privind piața produselor petroliere;	Esențial , dacă depășește criteriile stabilite pentru întreprinderile mijlocii de Legea nr.179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, sau dacă este operator al unui obiectiv de infrastructură

Sectorul	Subsectorul	Tipul furnizorului de servicii	Categoria furnizorului de servicii
			<p>critică, sau dacă a fost identificat ca furnizor de servicii în baza criteriilor stabilite de art. 3 alin. (2) literele f) – g) din Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică</p> <p>Important, dacă se clasifică ca întreprindere mijlocie în conformitate cu prevederile Legii nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii</p>
		1.3.3. Entitatea Centrală de Stocare;	Esențial , indiferent de dimensiune
	1.4. Gaze naturale	1.4.1. Furnizorii , astfel cum sunt definiți la art. 2 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale;	Esențial , dacă depășește criteriile stabilite pentru întreprinderile mijlocii de Legea nr.179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, sau dacă este operator al unui obiectiv de infrastructură critică, sau dacă a fost identificat ca furnizor de servicii în baza criteriilor stabilite de art. 3 alin. (2)
	1.4.2. Operatori ai sistemului de distribuție , astfel cum sunt definiți la art. 2 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale;		
	1.4.3. Operatori ai sistemului de transport , astfel cum sunt definiți la art. 2 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale;		

Sectorul	Subsectorul	Tipul furnizorului de servicii	Categoria furnizorului de servicii
		<p>1.4.4. Operatori ai instalațiilor de stocare, astfel cum sunt definiți la art. 2 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale;</p> <p>1.4.5. Operatorii de sistem de gaze naturale lichefiate (GNL)</p> <p>1.4.6. Întreprinderile de gaze naturale, astfel cum sunt definite la art. 2 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale;</p> <p>1.4.7. Operatorii de instalație de rafinare și de tratare a gazelor naturale;</p>	<p>literele f) – g) din Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică</p> <p>Important, dacă se clasifică ca întreprindere mijlocie în conformitate cu prevederile Legii nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii</p>
	1.5. Hidrogen	Operatorii de producție, stocare și transport de hidrogen;	<p>Esențial, dacă depășește criteriile stabilite pentru întreprinderile mijlocii de Legea nr.179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, sau dacă este operator al unui obiectiv de infrastructură critică, sau dacă a fost identificat ca furnizor de servicii în baza criteriilor stabilite de art. 3 alin. (2) literele f) – g) din Legea nr.</p>

Sectorul	Subsectorul	Tipul furnizorului de servicii	Categoria furnizorului de servicii
			48/2023 privind securitatea cibernetică Important , dacă se clasifică ca întreprindere mijlocie în conformitate cu prevederile Legii nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii
2. Transport	2.1. Transport aerian	2.1.1. Transportatorii aerieni , astfel cum sunt definiți la art. 3 din Legea nr. 192/2019 privind securitatea aeronautică;	Esențial , dacă depășește criteriile stabilite pentru întreprinderile mijlocii de Legea nr.179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, sau dacă este operator al unui obiectiv de infrastructură critică, sau dacă a fost identificat ca furnizor de servicii în baza criteriilor stabilite de art. 3 alin. (2) literele f) – g) din Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică Important , dacă se clasifică ca întreprindere mijlocie în conformitate cu prevederile Legii nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii
		2.1.2. Operatorii aeroportuari , astfel cum sunt definiți la art.3 din Legea nr.192/2019 privind securitatea aeronautică;	
		2.1.3. Aeroporturile , astfel cum sunt definite de art. 3 din Legea nr. 192/2019 privind securitatea aeronautică;	
		2.1.4. Persoanele juridice care gestionează și exploatează instalații auxiliare în cadrul aeroporturilor;	
		2.1.5. Agenții aeronautici , astfel cum sunt definiți la art. 5 din Codul aerian , adoptat prin Legea nr.301/2017, care furnizează servicii de control al	

Sectorul	Subsectorul	Tipul furnizorului de servicii	Categoria furnizorului de servicii
		traficului aerian (ATC), astfel cum acestea sunt definite de același articol;	
	2.2.Transport feroviar	<p>2.2.1. Administratorul infrastructurii, astfel cum este definit la art. 2 din Codul transportului feroviar, aprobat prin Legea nr. 19/2022;</p> <p>2.2.2. Întreprinderile feroviare, astfel cum sunt definite la art. 2 din Codul transportului feroviar, aprobat prin Legea nr. 19/2022;</p> <p>2.2.3. Operatorii unei infrastructuri de servicii, astfel cum sunt definiți la art. 2 din Codul transportului feroviar, aprobat prin Legea nr. 19/2022</p>	<p>Esențial, dacă depășește criteriile stabilite pentru întreprinderile mijlocii de Legea nr.179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, sau dacă este operator al unui obiectiv de infrastructură critică, sau dacă a fost identificat ca furnizor de servicii în baza criteriilor stabilite de art. 3 alin. (2) literele f) – g) din Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică</p> <p>Important, dacă se clasifică ca întreprindere mijlocie în conformitate cu prevederile Legii nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii</p>
	2.3.Transport pe apă	2.3.1. Persoanele juridice care efectuează transportul pasagerilor și/sau transportul încărcăturilor , astfel cum aceste activități sunt reglementate de Legea nr. 176/2013	

Sectorul	Subsectorul	Tipul furnizorului de servicii	Categoricia furnizorului de servicii
		<p>privind transportul naval intern al Republicii Moldova</p> <p>2.3.2. Persoanele juridice care efectuează transportul maritim de mărfuri și pasageri, astfel cum aceste activități sunt reglementate de Codul navigației maritime comerciale, aprobat prin Legea nr. 599/1999;</p> <p>2.3.3. Portul maritim, astfel cum acesta este definit la art. 77 alin. (1) din Codul navigației maritime comerciale, aprobat prin Legea nr. 599/1999</p> <p>2.3.4. Administrațiile porturilor maritime, astfel cum acestea sunt definite la art. 80 alin. (1) din Codul navigației maritime comerciale, aprobat prin Legea nr. 599/1999;</p> <p>2.3.5. Administrațiile portuare, astfel cum acestea sunt definite la art. 51 din Legea nr. 176/2013 privind transportul naval intern al Republicii Moldova;</p> <p>2.3.6. Persoanele juridice care efectuează lucrări și gestionează</p>	<p>Esențial, dacă depășește criteriile stabilite pentru întreprinderile mijlocii de Legea nr.179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, sau dacă este operator al unui obiectiv de infrastructură critică, sau dacă a fost identificat ca furnizor de servicii în baza criteriilor stabilite de art. 3 alin. (2) literele f) – g) din Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică;</p> <p>Important, dacă se clasifică ca întreprindere mijlocie în conformitate cu prevederile Legii nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii;</p>

Sectorul	Subsectorul	Tipul furnizorului de servicii	Categorია furnizorului de servicii
		<p>și/sau exploatează echipamente în cadrul porturilor;</p>	
		<p>2.3.7. Persoanele juridice care operează servicii de trafic maritim (STM), astfel cum aceste servicii sunt definite la pct. 6 din Regulamentul privind stabilirea Sistemului de informare și monitorizare a traficului navelor maritime, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 413/2021;</p>	
	<p>2.4. Transport rutier</p>	<p>2.4.1. Persoanele juridice responsabile cu controlul gestionării traficului rutier;</p>	
		<p>2.4.2. Operatorii de sisteme de transport inteligente;</p>	<p>Esențial, dacă depășește criteriile stabilite pentru întreprinderile mijlocii de Legea nr.179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, sau dacă este operator al unui obiectiv de infrastructură critică, sau dacă a fost identificat ca furnizor de servicii în baza criteriilor stabilite de art. 3 alin. (2) literele f) – g) din Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică</p> <p>Important, dacă se clasifică ca întreprindere mijlocie în</p>

Sectorul	Subsectorul	Tipul furnizorului de servicii	Categoria furnizorului de servicii
			conformitate cu prevederile Legii nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii
3. Sectorul bancar		Băncile , astfel cum sunt definite la art. 3 din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor;	Esențial , dacă depășește criteriile stabilite pentru întreprinderile mijlocii de Legea nr.179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, sau dacă este operator al unui obiectiv de infrastructură critică, sau dacă a fost identificat ca furnizor de servicii în baza criteriilor stabilite de art. 3 alin. (2) literele f) – g) din Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică Important , dacă se clasifică ca întreprindere mijlocie în conformitate cu prevederile Legii nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii
4. Infrastructuri ale pieței financiare		4.1. Societățile de investiții , astfel cum sunt definite la art. 6 din Legea nr. 171/2012 privind piața de capital, care exploatează un sistem multilateral de	Esențial , dacă depășește criteriile stabilite pentru întreprinderile mijlocii de Legea nr.179/2016 cu privire la

Sectorul	Subsectorul	Tipul furnizorului de servicii	Categoria furnizorului de servicii
		<p>tranzacționare (MTF), astfel cum acesta este definit de același articol al legii menționate;</p> <p>4.2. Operatorii de piață, astfel cum sunt definiți la art. 6 din Legea nr. 171/2012 privind piața de capital;</p> <p>4.3. Contrapărțile centrale, astfel cum sunt definite la art. 3 din Legea nr. 183/2016 cu privire la caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare;</p>	<p>întreprinderile mici și mijlocii, sau dacă este operator al unui obiectiv de infrastructură critică, sau dacă a fost identificat ca furnizor de servicii în baza criteriilor stabilite de art. 3 alin. (2) literele f) – g) din Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică</p> <p>Important, dacă se clasifică ca întreprindere mijlocie în conformitate cu prevederile Legii nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii</p>
		<p>4.4. Depozitarul central unic al valorilor mobiliare, astfel cum acesta este definit de articolul 2 al Legii nr. 234/2016 cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare;</p>	<p>Esențial, indiferent de dimensiune</p>
5. Sectorul sănătății		<p>5.1. Prestatorii de servicii medicale, astfel cum aceștia sunt reglementați de art. 4 din Legea ocrotirii sănătății, nr. 411/1995;</p> <p>5.2. Întreprinderile și instituțiile farmaceutice, astfel cum acestea sunt</p>	<p>Esențial, dacă depășește criteriile stabilite pentru întreprinderile mijlocii de Legea nr.179/2016 cu privire la</p>

Sectorul	Subsectorul	Tipul furnizorului de servicii	Categoricia furnizorului de servicii
		<p>definite la art. 3 din Legea nr.1456/1993 cu privire la activitatea farmaceutică, care efectuează cercetări de elaborare a medicamentelor, astfel cum acestea sunt definite la articolul 3 din Legea nr. 1409/1997 cu privire la medicamente.</p> <p>5.3. Întreprinderile și instituțiile farmaceutice care desfășoară activități de fabricare a produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice, menționate în secțiunea C, diviziunea 21 a CAEM-2</p> <p>5.4. Producătorii de dispozitive medicale, astfel cum acestea sunt definite de art. 2 din Legea nr. 102/2017 cu privire la dispozitivele medicale, considerate a fi esențiale în contextul unei urgențe de sănătate publică (lista dispozitivelor esențiale pentru urgența de sănătate publică);</p>	<p>întreprinderile mici și mijlocii, sau dacă este operator al unui obiectiv de infrastructură critică, sau dacă a fost identificat ca furnizor de servicii în baza criteriilor stabilite de art. 3 alin. (2) literele f) – g) din Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică</p> <p>Important, dacă se clasifică ca întreprindere mijlocie în conformitate cu prevederile Legii nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii</p>
6. Alimentare cu apă și canalizare		6.1. Furnizorii de apă potabilă , astfel cum aceasta este definită de art. 2 din Legea nr. 182/2019 privind calitatea apei potabile	Esențial , dacă depășește criteriile stabilite pentru întreprinderile mijlocii de Legea nr.179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii,

Sectorul	Subsectorul	Tipul furnizorului de servicii	Categoria furnizorului de servicii
		6.2. Operatorii , astfel cum sunt definiți la art. 4 din Legea nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare;	sau dacă este operator al unui obiectiv de infrastructură critică, sau dacă a fost identificat ca furnizor de servicii în baza criteriilor stabilite de art. 3 alin. (2) literele f) – g) din Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică Important , dacă se clasifică ca întreprindere mijlocie în conformitate cu prevederile Legii nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii
7. Infrastructura digitală		7.1. Furnizorii de servii de înregistrare a numelor de domenii și furnizorii de servicii de sistem de nume de domenii (DNS) , cu excepția registratorului național al domeniului de nivel superior .md	Esențial , indiferent de dimensiune
		7.2. Registratorul național al domeniului de nivel superior .md	Esențial , indiferent de dimensiune
		7.3. Furnizorii unui punct de schimb de Internet (IXP– internet exchange point)	Esențial , dacă depășește criteriile stabilite pentru întreprinderile mijlocii de

Sectorul	Subsectorul	Tipul furnizorului de servicii	Categorია furnizorului de servicii
		7.4. Furnizorii de servicii de cloud computing	<p>Legea nr.179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, sau dacă este operator al unui obiectiv de infrastructură critică, sau dacă a fost identificat ca furnizor de servicii în baza criteriilor stabilite de art. 3 alin. (2) literele f) – g) din Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică</p> <p>Important, dacă se clasifică ca întreprindere mijlocie în conformitate cu prevederile Legii nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii</p>
7.5. Furnizorii de servicii de centre de date			
7.6. Furnizorii de rețele de furnizare de conținut			
7.7. Prestatorii de servicii de încredere, astfel cum sunt definiți la art. 2 din Legea nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere	<p>Esențial, dacă sunt prestatori de servicii de încredere calificați, indiferent de dimensiune</p> <p>Important, dacă sunt prestatori de servicii de încredere necalificați, indiferent de dimensiune</p>		
7.8. Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice, astfel cum	Esențial , dacă se califică ca întreprindere mijlocie potrivit		

Sectorul	Subsectorul	Tipul furnizorului de servicii	Categorია furnizorului de servicii
		<p>acestea sunt definite la art. 2 din Legea comunicațiilor electronice, nr. 241/2007;</p> <p>7.9. Furnizorii de servicii de comunicații electronice accesibile publicului, astfel cum acestea sunt definite la art. 2 din Legea comunicațiilor electronice, nr. 241/2007;</p>	<p>criteriilor stabilite de Legea nr.179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, sau dacă este operator al unui obiectiv de infrastructură critică, sau dacă a fost identificat ca furnizor de servicii în baza criteriilor stabilite de art. 3 alin. (2) literele f) – g) din Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică</p> <p>Important, persoanele juridice de tipurile respective dacă nu se califică ca furnizor de servicii esențial</p>
8. Gestionarea serviciilor TIC (business-to-business)		<p>8.1. Furnizorii de servicii gestionate</p> <p>8.2. Furnizorii de servicii de securitate gestionate</p>	<p>Esențial, dacă depășește criteriile stabilite pentru întreprinderile mijlocii de Legea nr.179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, sau dacă este operator al unui obiectiv de infrastructură critică, sau dacă a fost identificat ca furnizor de servicii în baza criteriilor</p>

Sectorul	Subsectorul	Tipul furnizorului de servicii	Categoria furnizorului de servicii
			<p>stabilite de art. 3 alin. (2) literele f) – g) din Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică</p> <p>Important, dacă se clasifică ca întreprindere mijlocie în conformitate cu prevederile Legii nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii</p>
9. Administrație publică		9.1. Persoanele juridice de drept public, cu excepția autorităților administrației publice locale ;	Esențial
		9.2. Autoritățile administrației publice locale;	Important
10. Spațiu		Operatorii de infrastructură terestră, deținută, gestionată și operată de persoanele juridice de drept public sau de cele de drept privat, care sprijină furnizarea de servicii spațiale, cu excepția furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice	Esențial, dacă depășește criteriile stabilite pentru întreprinderile mijlocii de Legea nr.179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, sau dacă este operator al unui obiectiv de infrastructură critică, sau dacă a fost identificat ca furnizor de servicii în baza criteriilor stabilite de art. 3 alin. (2) literele f) – g) din

Sectorul	Subsectorul	Tipul furnizorului de servicii	Categoria furnizorului de servicii
			<p>Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică Important, dacă se clasifică ca întreprindere mijlocie în conformitate cu prevederile Legii nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii</p>
II. ALTE SECTOARE DE IMPORTANȚĂ CRITICĂ			
11. Servicii poștale și de curierat		11.1. Furnizorii de servicii poștale , astfel cum sunt definiți la art. 2 din Legea comunicațiilor poștale nr. 36/2016;	
		11.2. Furnizorii de servicii de curierat , astfel cum acestea sunt definite de art. 2 Legea comunicațiilor poștale nr. 36/2016;	
12. Gestionarea deșeurilor		Titularii autorizației de mediu pentru gestionarea deșeurilor , astfel cum aceasta este definită la art. 2 punctul 1) din Legea nr. 209/2016 privind deșeurile, cu excepția întreprinderilor pentru care gestionarea deșeurilor nu reprezintă principala activitate economică;	

Sectorul	Subsectorul	Tipul furnizorului de servicii	Categoria furnizorului de servicii
13. Fabricarea, producția și distribuția de substanțe chimice		Producătorii și distribuitorii , astfel cum sunt definiți la articolul 4 punctul 17) și, respectiv, punctul 7) din Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice;	Esențial , dacă este operator al unui obiectiv de infrastructură critică sau dacă a fost identificat ca furnizor de servicii în baza criteriilor stabilite de art. 3 alin. (2) literele f) – g) din Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică;
14. Producția, prelucrarea și distribuția de alimente		Întreprinderile din domeniul alimentar , astfel cum sunt definite de art. 2 din Legea nr. 306/2018 privind siguranța alimentelor, care desfășoară activități în domeniul alimentar de distribuție angro și de producție și prelucrare industrială;	Important , dacă se califică cel puțin ca întreprindere mijlocie potrivit criteriilor stabilite de Legea nr.179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii și nu intră în categoria furnizorilor de servicii esențiali
15. Fabricare	15.1. Fabricarea de dispozitive medicale și de dispozitive medicale pentru diagnostic in vitro	Producătorii de dispozitive medicale și/sau de dispozitive medicale pentru diagnosticare in vitro , astfel cum acestea sunt definite de art. 2 din Legea nr. 102/2017 cu privire la dispozitivele medicale, cu excepția celor menționați la capitolul I punctul 5 subpct. 4);	
	15.2. Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice	Întreprinderile care desfășoară oricare dintre activitățile economice menționate, secțiunea C diviziunea 26 din CAEM-2	

Sectorul	Subsectorul	Tipul furnizorului de servicii	Categoria furnizorului de servicii
	15.3. Fabricarea echipamentelor electrice	Întreprinderile care desfășoară oricare dintre activitățile economice menționate în secțiunea C diviziunea 27 din CAEM-2;	
	15.4. Fabricarea altor mașini și echipamente n.c.a.	Întreprinderile care desfășoară oricare dintre activitățile economice menționate în secțiunea C diviziunea 28 din CAEM-2;	
	15.5. Fabricarea autovehiculelor, remorcilor și semiremorcilor	Întreprinderile care desfășoară oricare dintre activitățile economice menționate în secțiunea C diviziunea 29 din CAEM-2;	
	15.6. Fabricarea altor echipamente de transport	Întreprinderile care desfășoară oricare dintre activitățile economice menționate în secțiunea C diviziunea 30 din CAEM-2;	
16. Furnizori digitali		16.1. Furnizorii de piețe online;	
		16.2. Furnizorii de motoare de căutare online;	
		16.3. Furnizorii de platforme de servicii de socializare în rețea;	
17. Cercetare		Organizațiile din domeniile cercetării și inovării , astfel cum sunt definite la articolul 15 din Codul cu privire la știință și inovare, aprobat prin Legea nr. 259/2004.	

REGULAMENT
cu privire la modul de întocmire, ținere și actualizare a Listei
furnizorilor de servicii

Capitolul I. Dispoziții generale

1. Regulamentul cu privire la modul de întocmire, ținere și actualizare a Listei furnizorilor de servicii (în continuare – Regulament) este elaborat în conformitate cu prevederile Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică și stabilește conținutul, modul de întocmire, ținere și actualizare a Listei furnizorilor de servicii, precum și de evidență a furnizorilor de servicii identificați în conformitate cu Regulamentul cu privire la identificarea furnizorilor de servicii, prevăzut la anexa nr. 1 a prezentei hotărâre.

2. Activitatea de întocmire, ținere și actualizare a Listei furnizorilor de servicii (în continuare - Lista) se organizează în cadrul Agenției pentru Securitate Cibernetică (în continuare - Agenția).

3. Lista constituie resursa informațională de stat principală de evidență a furnizorilor de servicii și constituie sursa primară de informație oficială, prezumată veridică, privind calitatea unei persoane juridice de furnizor de servicii, astfel cum este acesta este definit de Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică.

4. Pentru facilitarea procesului de asigurare a organizării și funcționării Listei, directorul Agenției:

4.1. implementează soluții de tehnologie a informației și de comunicații în conformitate cu prevederile cadrului normativ care reglementează modul de organizare și funcționare a sistemelor și resurselor informaționale ale statului;

4.2. aprobă reguli, proceduri sau orientări metodologice interne privind modul de lucru cu informațiile conținute în Listă.

Capitolul II. Structura și conținutul Listei

5. Lista conține următoarele date și informații:

5.1. numărul de ordine și data înscrierii în listă, precum și data efectuării oricăror modificări și data radierii din Listă;

5.2. datele generale privind furnizorul de servicii: denumirea, forma de organizare juridică, adresa juridică, numărul de identificare de stat (IDNO), date de

contact (telefon, email, fax), numele și prenumele administratorului, numele, prenumele, număr de telefon și email ale persoanei fizice, reprezentant al persoanei juridice, responsabile pentru relațiile și interacțiunea cu Agenția;

5.3. numărul și data actului administrativ de desemnare în calitate de furnizor de servicii a persoanei juridice;

5.4. sectorul și subsectorul critic în care furnizorul de servicii își desfășoară activitatea și/sau prestează servicii esențiale;

5.5. tipul furnizorului de servicii;

5.6. categoria furnizorului de servicii

5.7. serviciile esențiale prestate de furnizorul de servicii;

5.8. rețelele și/sau sistemele informatice de care depinde prestarea serviciului esențial;

5.9. adresele IP publice utilizate de către furnizorul de servicii;

5.10. alte date și informații necesare exercitării de către Agenție a funcției de identificare și evidență a furnizorilor de servicii precum și a funcțiilor de supraveghere și control de stat.

5.11. temeiul juridico-normativ în baza căruia persoana juridică a fost desemnată în calitate de furnizor de servicii.

6. Lista se structurează și se compartimentează în funcție de sectoarele și subsectoarele critice, pe tipuri și categorii de furnizori de servicii și în funcție de categoria înscrierilor efectuate de Agenție.

7. Datele și informațiile în Listă sunt introduse de persoanele responsabile conform fișelor de post.

Capitolul III. Întocmirea Listei

8. În Listă sunt înscrise persoanele juridice de drept public și cele de drept privat care au fost identificate de către Agenție în conformitate cu procedura stabilită de Regulamentul cu privire la identificarea furnizorilor de servicii prevăzut la anexa nr. 1 a prezentei hotărâri.

9. Temei pentru includerea în Listă a persoanei juridice identificate ca furnizor de servicii îl constituie actul administrativ de desemnare în calitate de furnizor de servicii, emis de către persoanele responsabile din cadrul Agenției.

10. Lista constituie informație atribuită la secret de stat. Regimul informațiilor care au stat la baza desemnării persoanei juridice în calitate de furnizor

de servicii este stabilit de cadrul normativ special care reglementează modul de prelucrare a informațiilor respective.

Capitolul IV. Actualizarea Listei

11. Agenția actualizează Lista ori de câte ori este necesar, însă nu mai rar decât o dată la doi ani.

12. Agenția operează modificări în Listă la sesizare sau din oficiu atunci când constată anumite fapte obiective și/sau existența unor documente care reflectă o realitate diferită de cea conținută în informațiile și datele cuprinse în Listă.

13. Temei pentru înscrierea modificărilor în Listă îl constituie actul administrativ privind modificarea datelor din Listă, emis de persoanele responsabile din cadrul Agenției.

14. Furnizorii de servicii sunt obligați să informeze Agenția despre orice modificare a datelor sau informațiilor care au stat la baza emiterii actului de desemnare în calitate de furnizor de servicii în termen de cel mult 14 zile din data survenirii modificărilor.

Capitolul V. Radierea din Listă

15. Temei pentru radierea furnizorului de servicii din Listă îl constituie actul administrativ privind încetarea calității de furnizor de servicii, emis de persoanele responsabile din cadrul Agenției în condițiile Regulamentului cu privire la identificarea furnizorilor de servicii.

16. După radiere din Listă, informațiile cu privire la persoana juridică radiată se păstrează în evidență pasivă, inclusiv pentru utilizare în scopuri statistice, în conformitate cu regimul de păstrare și arhivare stabilit de cadrul normativ pentru categoria respectivă de informațiilor.

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de hotărâre de Guvern „Cu privire la identificarea furnizorilor de servicii” (în contextul prevederilor Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul a fost elaborat de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, cu suportul proiectului „Asistență rapidă Republicii Moldova în domeniul securității cibernetică”, finanțat de Comisia Europeană și implementat de Academia de Guvernare Electronică din Estonia.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Art. 4 alin. (2) din Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică stabilește obligația Guvernului de a aproba lista sectoarelor și subsectoarelor critice și, corespunzător, a tipurilor și categoriilor de persoane juridice care prestează servicii în sectoarele și subsectoarele respective, de a stabili cadrul metodologic privind identificarea persoanelor juridice de drept public și a celor de drept privat ca fiind furnizori de servicii, precum și modul de întocmire, ținere și actualizare a listei furnizorilor de servicii.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
La momentul actual, Republica Moldova nu dispune de o protecție suficientă a sectorului public și sectorului privat împotriva incidentelor, riscurilor și amenințărilor legate de securitatea rețelelor și a sistemelor informatice. Această situație este determinată de mai multe cauze, printre care capacitățile insuficiente în cadrul autorităților în materie de securitate cibernetică, lipsa unor mecanisme normative, instituționale și operaționale privind cooperarea între sectorul public și sectorul privat.
Contextul determinat de documentele de politici
Conform Programului de activitate al Guvernului „Moldova prosperă, sigură, europeană”, unul dintre obiectivele fundamentale este prevenirea și combaterea amenințărilor hibride pe palierul securității cibernetică și informaționale. În acest context, una dintre prioritățile în domeniul asigurării securității statului este fortificarea structurilor responsabile pentru lupta împotriva amenințărilor hibride și asigurarea securității cibernetică în vederea sporirii nivelului de siguranță pentru oameni, instituțiile statului și pentru mediul privat.
Conform Planului de acțiuni pentru implementarea măsurilor propuse de către Comisia Europeană în Avizul său privind cererea de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, Guvernul urma să elaboreze și adopte Legea privind securitatea rețelelor și a sistemelor informatice, în conformitate cu Directiva UE privind securitatea rețelelor și a informației (NIS), în vederea stabilirii unui cadru eficient de securitate cibernetică, acțiune realizată prin adoptarea Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică.

Strategia securității informaționale a Republicii Moldova pentru anii 2019-2024 și Planul de acțiuni pentru implementarea acesteia, aprobate prin Hotărârea Parlamentului nr. 257/2018 evidențiază problemele cele mai proeminente cum ar fi lipsa unui CERT național funcțional (Centrul de răspuns la incidente de securitate cibernetică), responsabil de prevenirea și răspunsul la incidente din domeniul securității cibernetică la scară largă la nivel național, lipsa unui sistem integrat de management al securității cibernetică.

Strategia pentru Transformarea Digitală a Republicii Moldova delimitează un obiectiv separat pentru crearea și menținerea unui spațiu cibernetic sigur, care va contribui la adoptarea pe scară largă a tehnologiilor și la îmbunătățirea dezvoltării socio-economice a Republicii Moldova, astfel încât toți cetățenii să se bucure de avantajele unui spațiu digital sigur, prietenos și rezilient (*Obiectivul general nr. 5. Crearea unui mediu digital accesibil, sigur și incluziv*).

Contextul determinat de cadrul normativ

În martie 2023, a fost adoptată Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică, care stabilește cadrul normativ primar în domeniul securității cibernetică. Printre cele mai importante prevederi ale proiectului de lege se numără:

- a) desemnarea unei autorități competente în domeniul securității cibernetică, care va exercita inclusiv funcția de punct unic de contact la nivel național și echipă de răspuns la incidente cibernetică la nivel național (CSIRT);
- b) definirea cadrului general strategic și operațional de coordonare și cooperare dintre sectorul public și cel privat în domeniul securității cibernetică;
- c) instituirea obligațiilor de asigurare a securității cibernetică atât pentru sectorul public, cât și pentru cel privat (managementul riscurilor și gestionarea crizelor și incidentelor cibernetică);
- d) crearea și asigurarea funcționării adecvate a mecanismelor de cooperare eficiente la nivel național și internațional;
- e) dezvoltarea unor capacități înalte de reacție la incidentele și crizele de securitate cibernetică.

Potrivit art. 23 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică, Guvernul urmează să asigure elaborarea și adoptarea actelor normative necesare punerii în aplicare a prevederilor prezentei legi. Printre aceste acte se numără și cadrul normativ privind identificarea furnizorilor de servicii. Art. 4 alin. (2) stabilește în sarcina Guvernului aprobarea listei sectoarelor și subsectoarelor critice și, corespunzător, a tipurilor și categoriilor de persoane juridice care prestează servicii în sectoarele și subsectoarele respective, stabilirea cadrului metodologic privind identificarea persoanelor juridice de drept public și a celor de drept privat ca fiind furnizori de servicii, precum și a modului de întocmire, ținere și actualizare a listei furnizorilor de servicii.

Astfel, proiectul de hotărâre a Guvernului propus spre examinare cuprinde prevederi care odată aprobate vor asigura punerea corespunzătoare în aplicare a prevederilor Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de act normativ are ca obiectiv, pe de o parte, să asigure executarea prevederilor legale din perspectiva responsabilității Guvernului, iar, pe de altă parte, să finalizeze constituirea domeniului de aplicare a legii, definit de art. 3 al Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică.

Temeiul juridic de adoptare a acestui act normativ este dat de prevederile art. 4 alin. (2) din Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică Legea menționată, limitele discreționare ale Guvernului în reglementarea procesului de identificare a furnizorilor de servicii esențiale fiind stabilite în particular de prevederile art. 3 și ale art. 4 din Legea nr. 48/2023.

Sub aspect conceptual Procesul de identificare propus în proiectul de act normativ în principiu constituie o sinergie a trei componente de bază: categoriile de furnizori de servicii care intră în domeniul de aplicare al legii, condițiile generale și criteriile specifice aplicabile și etapele procesului de identificare. Astfel, din perspectiva identificării, furnizorii de servicii, în funcție de tipul criteriilor care le sunt aplicabile în vederea identificării, pot fi divizați convențional în următoarele grupuri:

1) cei care vor intra în domeniul de aplicare al Legii în baza criteriului „regulii dimensiunii”, stipulate la art. 3 alin. (1) din Legea nr. 48/2023;

2) cei care sunt nominalizați expres în textul legii (literele: a) – d), h) și i) ale alin. (2) din art. 3 al Legii nr. 48/2023);

3) cei care vor intra în domeniul de aplicare al legii în baza criteriilor stabilite de literele e) – g) din alin. (2) ale aceluiași art. 3 din Legea respectivă.

Convenționalitatea acestei separări rezidă în faptul că Agenția pentru Securitate Cibernetică deși, în faza inițială, va aplica condițiile generale și unul dintre criteriile specifice pentru identificarea persoanei juridice ca fiind furnizor de servicii, în practică Agenția va trebui să determine dacă furnizorul de servicii identificat în baza unui anumit criteriu specific este eligibil și conform altor criterii specifice, stabilite de art. 3 alin. (1) și (2) din Legea nr.48/2023.

Dacă în cazul primelor două grupuri, Agenția pentru Securitate Cibernetică, responsabilă de identificarea furnizorilor de servicii, va dispune de informații primare autentice, disponibile în resursele informaționale de stat, în baza cărora va putea determina cercul de persoane juridice care vor intra în sfera de reglementare a legii respective, în cazul celei de-a treia categorii sunt necesare instrumente suplimentare care ar permite atât asigurarea veridicității rezultatelor procesului de identificare (trebuie identificate entitățile și serviciile care într-adevăr necesită o protecție deosebită, dată fiind caracterul critic al acestora pentru susținerea unor activități economice sau sociale vitale), cât și excluderea unor potențiale situații în care prevederile normative sunt interpretate eronat de părțile implicate. Astfel, în proiect au fost incluse prevederi care oferă Agenției suficiente pârghii pentru evaluarea veridicității informațiilor și datelor furnizate de autoritățile și instituțiile publice.

Instrumentele suplimentare necesare pentru identificarea entităților din grupul al treilea sunt:

1) Lista serviciilor esențiale – pentru identificarea furnizorilor de servicii care sunt singurul prestator al unui serviciu care este esențial pentru susținerea unor activități societale și economice critice (art. 3 alin. (2) lit. e) – criteriul „singularității furnizorului”);

2) Valorile de prag - pentru determinarea:

a) impactului semnificativ asupra ordinii publice, a securității publice sau a sănătății publice, produs de perturbarea serviciului prestat de furnizorul de servicii (art. 3 alin. (2) lit. f) – criteriul „perturbării serviciului”);

b) riscului sistemic semnificativ, generat de perturbarea serviciului, în special în sectoarele în care această perturbare ar putea avea un impact transfrontalier (art. 3 alin. (2) lit. f) – criteriul „perturbării serviciului”);

c) importanței furnizorului de servicii, la nivel național sau regional pentru sectorul ori tipul de servicii respective sau pentru alte sectoare interdependente (art. 3 alin. (2) lit. g) criteriul „criticalității furnizorului de servicii”);

Sub aspect structural și de conținut proiectul de act normativ cuprinde partea dispozitivă a hotărârii Guvernului și 3 anexe:

1) Regulamentul cu privire la identificarea furnizorilor de servicii - anexa nr. 1;

2) Lista sectoarelor și subsectoarelor critice, a tipurilor și categoriilor de furnizori de servicii - anexa nr. 2;

3) Regulamentul privind modul de întocmire, ținere și actualizare a Listei furnizorilor de servicii - anexa nr. 3.

Partea dispozitivă cuprinde un set de sarcini pentru ministerele, alte autorități administrative centrale, Cancelaria de Stat, în cooperare cu autoritățile de reglementare orientate spre implementarea prevederilor hotărârii.

În Anexa nr. 1 este dat Regulamentul cu privire la identificarea furnizorilor de servicii care descrie procedura de identificare, inclusiv responsabilitățile persoanelor implicate și interacțiunea dintre acestea, modul, instrumentele și mecanismele de aplicare a condițiilor de eligibilitate a furnizorilor de servicii stabilite de Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică.

În capitolul I al acestui regulament sunt date obiectul de reglementare, unele noțiuni și definițiile acestora și principiile care guvernează procesul de identificare. Cu excepția noțiunii de serviciu esențial, care este preluată din Directiva REC1, noțiunile sunt preluate din Directiva NIS2. Rațiunea preluării acestora rezidă nu doar în necesitatea armonizării cadrului normativ național cu cel al UE, ci și în utilitatea practică pe o vor avea aceste noțiuni pentru procesul de identificare din punctul de vedere al calificării statutului unei persoane juridice ca fiind unul care corespunde condițiilor generale și criteriilor specifice stabilite de lege și de regulament. Cu atât mai mult că aceste noțiuni nu sunt definite de legislația națională.

¹ Directiva (UE) 2022/2557 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind reziliența entităților critice și de abrogare a Directivei 2008/114/CE a Consiliului <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:32022L2557>

Capitolul II este dedicat descrierii procedurale a procesului de identificare și cuprinde 6 secțiuni, fiecare dintre acestea având ca obiectiv descrierea unor componente distincte ale procesului de identificare în funcție de condițiile și criteriile de eligibilitate și de grupurile de persoane juridice care urmează a fi supuse acestui proces și în final desemnate ca furnizori de servicii.

Secțiunea a I-a conține prevederi generale aplicabile întregului proces, care reglementează interacțiunea Agenției cu persoana juridică supusă procesului de identificare și interacțiunea Agenției cu autoritățile publice și instituțiile publice deținătoare de informații oficiale cu privire la aceste persoane juridice, informații necesare pentru determinarea situației în vederea aplicării condițiilor și criteriilor de identificare. Potrivit punctului 18 din proiectul Regulamentului Agenția determină dacă persoana juridică corespunde condițiilor stabilite la pct. 15 subpct. 1) literele b) și c), în baza informațiilor furnizate în termen de 10 zile din data recepționării solicitării înaintate de Agenție de către autoritățile publice, instituțiile publice și autoritățile de reglementare, responsabile de realizarea politicii de stat în sectoarele și/sau subsectoarele critice prevăzute în anexa nr. 2 la proiectul de hotărâre Astfel aceste informații vor fi solicitate după cum urmează:

1) pentru sectoarele energetică și alimentare cu apă și canalizare - în baza informației furnizate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică;

2) pentru sectorul transporturi:

a) subsectorul transport aerian – în baza informației furnizate de Autoritatea Aeronautică Civilă;

b) subsectorul transport feroviar – în baza informației furnizate de Agenția Feroviară;

c) subsectorul transport pe apă - în baza informației furnizate de Agenția Navală;

d) subsectorul transport rutier - în baza informației furnizate de Agenția Națională Transport Auto și Societatea pe Acțiuni „Administrația Națională a Drumurilor”;

3) pentru sectorul bancar – în baza informației furnizate de Banca Națională a Moldovei;

4) pentru sectorul infrastructuri ale pieței financiare - în baza informației furnizate de Comisia Națională a Pieței Financiare și de Banca Națională a Moldovei, conform competenței;

5) pentru sectorul sănătății și subsectorul fabricarea de dispozitive medicale și de dispozitive medicale pentru diagnostic in vitro al sectorului fabricare – în baza informației furnizate de Ministerul Sănătății și Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, conform competenței;

6) pentru sectoarele infrastructură digitală, sectorul gestionarea serviciilor de tehnologie a informației și comunicațiilor, sectorul comunicații poștale și sectorul furnizori digitali – în baza informației furnizate de Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației și de Biroul Național de Statistică, conform competenței;

7) pentru sectorul gestionarea deșeurilor – în baza informației privind titularii autorizațiilor de mediu furnizată de Agenția de Mediu;

8) pentru sectorul fabricarea, producția și distribuția de substanțe chimice – în baza informației furnizate de Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice și Biroul Național de Statistică, conform competenței;

9) pentru sectorul producția, prelucrarea și distribuția de alimente - în baza informației furnizate de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor;

10) pentru sectorul fabricare, cu excepția subsectorului fabricarea de dispozitive medicale și de dispozitive medicale pentru diagnostic in vitro – în baza informației furnizate de Biroul Național de Statistică;

pentru sectorul cercetare – în baza informației furnizate de Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare.

De asemenea, această secțiune definește care sunt condițiile generale de eligibilitate a unei persoane juridice ca furnizor de servicii. În principiu aplicarea acestor condiții generale constituie o etapă inițială a procesului de identificare. Odată stabilit cercul de persoane juridice înregistrate în Republica Moldova, care activează în sectoarele și subsectoarele critice și corespund tipologiei date în anexa nr. 2 al proiectului de hotărâre, Agenția va trece la etapa ulterioară, în care va aplica criteriul dimensiunii.

Secțiunea a II-a stabilește modul de identificare a persoanelor juridice în calitate de furnizori de servicii în baza criteriului specific al dimensiunii persoanei juridice. Adică din cercul de persoane juridice care corespund condițiilor generale date la pct. 18 din proiectul regulamentului, Agenția va determina care dintre aceste persoane juridice corespund cel puțin criteriilor întreprinderii mijlocii. Aceste criterii sunt stabilite la art. 5 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii. Astfel, potrivit criteriului dimensiunii vor fi desemnate ca furnizori de servicii persoanele juridice care corespund condițiilor generale stabilite la pct. 19 din proiectul regulamentului și au cel puțin un număr egal sau mai mare de 50 de angajați și realizează o cifră anuală de afaceri egală sau mai mare de 50 de milioane de lei sau dețin active totale egale sau mai mari de 50 de milioane de lei.

Persoanele juridice care nu au fost eligibile în baza condițiilor generale combinate cu criteriul dimensiunii, urmează a fi supuse, conform următoarelor secțiuni, evaluării dacă sunt eligibile potrivit unor criterii specifice.

Secțiunea a III-a descrie procedura de identificare a furnizorilor de servicii în baza așa-numitului criteriu al mențiunii exprese în lege a tipului persoanei juridice sau tipului de serviciu furnizat. Această categorie de entități sunt enumerate la art. 3 alin. (2) literele a) – d) și h) din Legea nr. 48/2023. Pentru realizarea procesului de identificare în baza acestui criteriu Agenția va trebui să interacționeze cu Serviciul de Informații și Securitate, cu Agenția Națională pentru Reglementare în Tehnologia Informației și Comunicații și cu Instituția publică Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică, pentru schimbul de informații din resursele informaționale de stat, necesare pentru identificarea persoanelor juridice respective.

Secțiunea a IV-a cuprinde normele juridice de identificare a persoanelor juridice în calitate de furnizori de servicii în baza criteriului unicității prestatorului unui serviciu esențial.

După cum s-a menționat mai sus instrumentul suplimentar pentru aplicarea acestui criteriu constituie Lista serviciilor esențiale corespunzătoare sectoarelor, subsectoarelor și tipurilor de furnizori

de servicii prevăzute în anexa nr.2 la prezenta hotărâre de Guvern, dată în anexa nr. 1 la proiectul de Regulament

În contextul actual, (întârzierea procesului de armonizare a legislației la Directiva REC, lipsa unor evaluări ale riscurilor la nivel național, intersectorial, sectorial sau subsectorial), această listă a fost construită, exclusiv în scopurile procesului de identificare în baza Legii securității cibernetice, pe baza Listei neexhaustive a serviciilor esențiale, stabilită, în temeiul articolului 5 alineatul (1) din Directiva menționată mai sus, prin Regulamentul delegat al UE 2023/2450. Această abordare este una care corespunde abordării conform principiului complementarității, sugerate în considerentul (24) al preambulului la Directiva REC: „Este important ca statele membre să se asigure că cerințele prevăzute în prezenta directivă și în Directiva (UE) 2022/2555 sunt puse în aplicare în mod complementar și că entitățile critice nu sunt supuse unei sarcini administrative mai mari decât cea necesară pentru a atinge obiectivele prezentei directive și pe cele ale directivei menționate.”

Lista serviciilor esențiale este, de asemenea, un „filtru” succesiv regulii dimensiunii în procesul de identificare a persoanei juridice ca fiind furnizor de servicii esențiale, atunci când entitatea este singurul furnizor al unui astfel de serviciu și nu se califică ca fiind furnizor de servicii în rezultatul aplicării criteriului dimensiunii.

Secțiunile a V-a și a VI-a urmează să reglementeze procedura specifică aplicării criteriilor perturbării serviciului esențial prestat de furnizorul de servicii și caracterului critic al persoanei juridice. Instrumentul definitoriu pentru aceste criterii sunt valorile de prag. Acestea sunt necesare pentru determinarea impactului semnificativ, al riscului sistemic semnificativ și a importanței entității, care, la rândul lor vor permite aplicarea criteriilor respective. Din această perspectivă în coloana a treia a tabelului de la anexa nr. 2 la proiectul Regulamentului au fost stabiliți indicatorii care caracterizează persoanele juridice de tipul celor menționate în anexa respectivă. Acești indicatori în combinație cu valorile de prag corespunzătoare și cu condițiile generale de eligibilitate vor permite Agenției determinarea entităților care urmează să intre în sfera de aplicare a Legii privind securitatea cibernetică.

Capitolele III și IV urmează să reglementeze aspecte privind modificarea datelor de evidență a furnizorului de servicii și cazurile de încetare a calității de furnizor de servicii. Astfel se instituie obligația furnizorilor de servicii să informeze Agenția despre orice modificare a datelor și informațiilor care au stat la baza identificării în calitate de furnizor de servicii în termen de cel mult 14 zile din data survenirii modificărilor. Această obligație decurge din funcția de evidență cu care este învestită Agenția prin lege. Totuși, Agenția asigură operarea modificărilor corespunzătoare din oficiu dacă datele și/sau informațiile despre modificare sunt disponibile în resursele informaționale de stat. Potrivit proiectului Regulamentului, încetarea calității de furnizor de servicii are loc atunci când persoana juridică nu mai corespunde condițiilor generale de eligibilitate și nici unui criteriu specific în baza căruia a fost identificată în calitate de furnizor de servicii conform secțiunilor II – VI ale capitolului II proiectul Regulamentului. Aceasta presupune că Agenția în prealabil emiterii deciziei de încetare a calității de furnizor de servicii trebuie să evalueze atotcuprinzător situația cu privire la acesta din perspectiva eligibilității conform tuturor condițiilor și criteriilor, nu doar din perspectiva criteriului specific aplicat la identificarea inițială.

Anexa nr. 2 la proiectul de hotărâre conține Lista sectoarelor și subsectoarelor critice și a tipurilor și categoriilor de furnizori de servicii. Lista respectivă a fost elaborată în perspectivă comparativă, dintre

prevederile legislației naționale și celei europene, în ce privește domeniile critice de intervenție și tipologia viitorilor furnizori de servicii. Actul UE care a stat la baza elaborării acestei liste este Directiva NIS2. Anexe nr. 1 și nr.2 la această Directivă listează sectoarele și subsectoarele de importanță critică și stabilesc tipologia furnizorilor de servicii corespunzătoare acestor sectoare și subsectoare. Varietatea sectoarelor și subsectoarelor, de rând cu specificul acestora, în ceea ce ține de reglementarea statutului și activității potențialilor furnizori de servicii, a necesitat o cunoaștere de specialitate a domeniilor, mai ales din punct de vedere practic, cunoaștere care este proprie specialiștilor din cadrul ministerelor de ramură și, eventual, a autorităților regulatorii. Reieșind din aceasta, Lista respectivă a fost supusă unor consultări preliminare cu autoritățile publice relevante.

Este important de relevat că Lista respectivă constituie în esență unul dintre principalele instrumente pentru Agenția pentru Securitate Cibernetică în procesul de identificare a furnizorilor de servicii. Astfel, sectoarele, subsectoarele critice și tipurile de furnizori de servicii sunt, de rând cu elementele calificative ale furnizorului de servicii, reflectate în definiția acestuia (art. 2 din Legea nr. 48/2023), condițiile generale pentru ca o persoană juridică să poată fi identificată ca fiind furnizori de servicii și, implicit să intre în domeniul de aplicare al Legii nr 48/2023 privind securitatea cibernetică. Din perspectiva procesului de identificare aceste condiții au un caracter general, deoarece sunt aplicabile tuturor categoriilor de potențiali furnizori de servicii pentru a fi eligibili.

În anexa nr. 3 la proiectul de hotărâre se propune aprobarea Regulamentului cu privire la modul de întocmire, ținere și actualizare a Listei furnizorilor de servicii. Articolul 4 alin. (1) din Legea securității cibernetică pune în sarcina Agenției întocmirea și ținerea listei furnizorilor de servicii, care cuprinde cel puțin tipul, categoria furnizorului de servicii și sectorul și subsectorul critice în care prestează serviciul respectiv și asigurarea, ori de câte ori este necesar, însă nu mai rar decât o dată la doi ani, a actualizării listei respective. La rândul său Guvernul, potrivit art. 4 alin. (2) urmează să reglementeze modul de întocmire, ținere și actualizare a acestei liste. Astfel, regulamentul respectiv urmează să reglementeze aspecte generale cu privire la structura și conținutul Listei respective, activitățile administrative desfășurate de Agenția pentru Securitate Cibernetică în vederea întocmirii, actualizării și excluderii din Listă, precum și orice alte operațiuni conexe.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiunile alternative nu au fost luate în considerare deoarece la nivel de lege este stabilită obligația Guvernului de a aproba lista sectoarelor și subsectoarelor critice și, corespunzător, a tipurilor și categoriilor de persoane juridice care prestează servicii în sectoarele și subsectoarele respective, de a stabili cadrul metodologic privind identificarea persoanelor juridice de drept public și a celor de drept privat ca fiind furnizori de servicii, precum și modul de întocmire, ținere și actualizare a listei furnizorilor de servicii.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul nu presupune careva reforme structurale sau instituționale, dar va avea impact asupra activității subdiviziunilor interne ale Agenției pentru Securitate Cibernetică, care urmează să aplice prevederile

Hotărârii de Guvern. În acest sens, menționăm că în vederea asigurării unei abordări complexe, urmează a fi create capacitățile necesare în cadrul Agenției pentru Securitate Cibernetică.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea prevederilor proiectului nu necesită alocarea resurselor financiare suplimentare de la bugetul de stat pentru anul 2024, la subprogramul 1504 „Tehnologii informaționale” fiind prevăzută suma de 15 000,0 mii lei, dintre care cheltuieli de personal 12 449,2 mii lei.

În vederea estimării costurilor administrative pe care agenții economici trebuie să le suporte pentru a se conforma obligațiilor impuse prin prezentul proiect de hotărâre de Guvern, a fost utilizată Metodologia de estimare a costurilor administrative prin aplicarea Modelului Costului Standard, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 307/2016.

Conform estimărilor, costurile administrative care urmează a fi suportate de agenții economici vor fi, în principiu, suportate o singură dată, la examinarea notificării privind intenția de desemnare în calitate de furnizor de servicii și/sau la prezentarea informațiilor necesare către Agenția pentru Securitate Cibernetică.

În funcție de nivelul de salarizare din sectorul sau subsectorul în care activează furnizorul de servicii, acest cost poate varia de la 1077 lei (sectorul servicii poștale și curierat) până la 4542 lei (sectorul transport aerian). Dacă raportăm la salariul mediu pe economie, costul administrativ este de aproximativ 1558 lei.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Compartimentele analizei impactului:

1. Definirea problemei

a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate

Proiectul de act normative propus nu este generat ca urmare a identificării unei probleme noi, ci este o măsură care asigură implementarea prevederilor normative ale Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică și actele normative conexe acesteia.

Prin urmare, problema la soluționarea căreia urmează să contribuie prezentul proiect de hotărâre de Guvern aceeași care a determinat adoptarea Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică², Legea nr. 58/2024 pentru modificarea unor acte normative (*aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică*)³, Hotărârea Guvernului nr. 1028/2023 cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției pentru Securitate Cibernetică⁴, precum și alte inițiative

² Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică,

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136732&lang=ro;

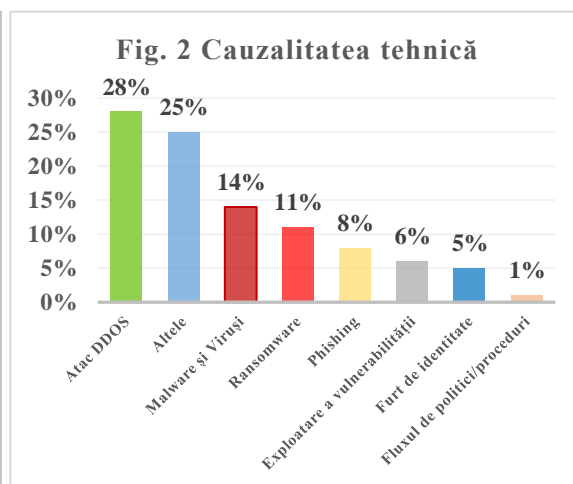
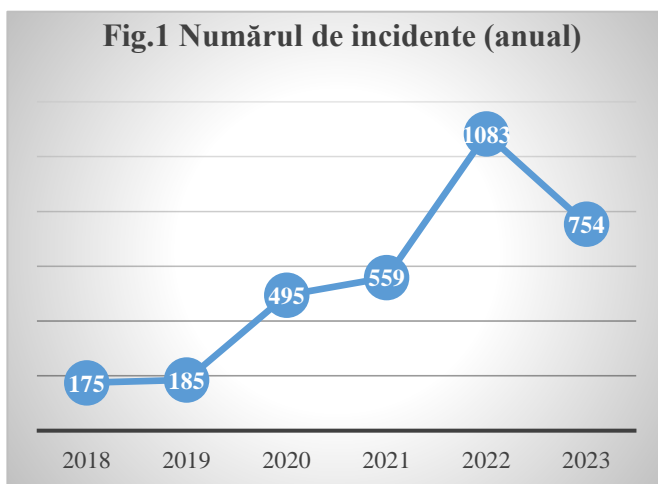
³ Legea nr. 58/2024 pentru modificarea unor acte normative (*aducerea cadrului legal în concordanță cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică*), https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=142755&lang=ro;

⁴ Hotărârea Guvernului nr. 1028/2023 cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției pentru Securitate Cibernetică, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=140895&lang=ro.

normative. Aceasta este **protecția insuficientă în sectorul public și sectorul privat împotriva incidentelor, riscurilor și amenințărilor legate de securitatea rețelelor și a sistemelor informatice.**

b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate

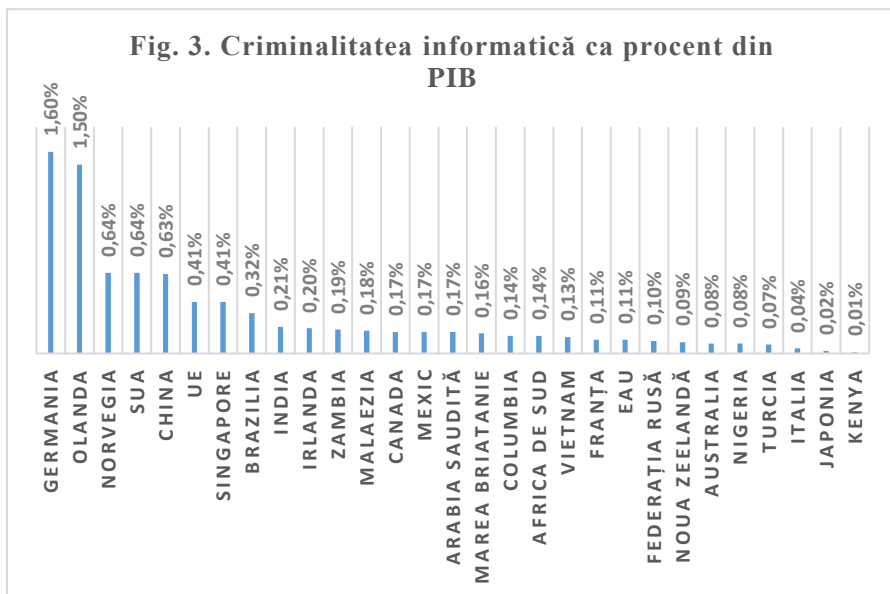
Similar cum este prezentat în analizele de impact asociate proiectului de Lege privind securitatea cibernetică și legilor conexe, inclusiv proiectul de hotărâre de Guvern referitoare la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției pentru Securitate Cibernetică, potrivit datelor actualizate, în perioada 2018-2023, statele membre ale Uniunii Europene au înregistrat un total de 3251 incidente cibernetice cu impact semnificativ, conform criteriilor stabilite de Directiva NIS1, Codul european al comunicațiilor electronice și Regulamentul eIDAS. Din acest număr, 26% au fost considerate acțiuni rău intenționate. Sectorul cel mai afectat a fost cel privat, în special domeniile comunicațiilor, bancar, sănătate, servicii de încredere, transport și energie. Deși numărul incidentelor a înregistrat o scădere în 2023 comparativ cu 2022, tendința generală este de creștere a incidentelor cu impact semnificativ, conform *Figurii 1*. Din cele 847 de incidente rău intenționate raportate, majoritatea au fost clasificate ca infracțiuni cibernetice, conform graficului de cauzalitate tehnică prezentat în *Figura 2*. Aceste date subliniază necesitatea unei abordări riguroase, comprehensive și bine coordonate pentru prevenirea și gestionarea incidentelor cibernetice cu impact semnificativ.



Conform raportului IBM *Cost of a Data Breach*⁵ actualizat pentru anul 2023, impactul financiar al încălcării datelor este și mai mare pentru entitățile critice. Raportul arată că în 2023, costul mediu global al unei încălcări de date a atins un nivel record de 4,45 milioane de dolari americani, înregistrând o creștere cu 2,3% față de anul 2022 și o creștere cu 15,3% față de 2020. Comparând aceste date cu cele prezentate în analizele de impact anterioare, putem constata că de la instituirea cadrului normativ primar în domeniul securității cibernetice în Republica Moldova, impactul incidentelor cibernetice a devenit și mai pronunțat.

⁵ <https://www.ibm.com/reports/data-breach>

În plus, va fi reiterat studiul global realizat de compania McAfee⁶, care a evaluat pierderile economice cauzate de criminalitatea cibernetică. Acest studiu, intitulat *Net Losses: Estimating the Global Cost of Cybercrime*, furnizează o estimare a impactului economic al infracțiunilor informatice pentru diferite țări, exprimate ca procent din PIB. Graficul prezentat în *Figura 3* evidențiază țările cel mai grav afectate în funcție de proporția prejudiciului monetizat în raport cu PIB-ul lor. În medie,



pierderile cauzate de infracțiunile cibernetică reprezintă aproximativ 0,3% din PIB. Extrapolând aceste date pentru Republica Moldova, având în vedere că Produsul Intern Brut al acesteia a fost de aproximativ 16,5 miliarde de dolari SUA în 2023, se poate estima un prejudiciu potențial anual de aproximativ 49 de milioane de dolari, bazat pe media de 0,3% din PIB.

Potrivit Strategiei de transformare digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030⁷, sectorul TIC a devenit principalul motor al digitalizării și inovării în Republica Moldova și este în creștere rapidă. În 2021, industria IT a atins o pondere de peste 4,2% din produsul intern brut (PIB), depășind 10 mlrd. lei vânzări, ponderea sectorului TIC fiind de peste 7,6 % din PIB, cu peste 18 mlrd. lei vânzări în anul 2021, realizate de circa 2000 de companii cu peste 30 000 de angajați.

Creșterea în sectorul IT a fost generată de avantajele pe care Moldova le oferă ca destinație pentru externalizarea serviciilor IT, beneficiind de costuri competitive, amplasare geografică favorabilă și calificări ale forței de muncă, alături de un cadru fiscal și administrativ facil pentru rezidenții Parcului IT Virtual Moldova. Rapoartele globale referitoare la digitalizare (cum ar fi Indicele UN DESA e-Guvernare, Indicele de Dezvoltare în Rețea NRI, Indicele Țării Digitale etc.), rapoartele emise de ANRCETI și sondajele anuale efectuate de Agenția de Guvernare Electronică (AGE) confirmă progresele semnificative ale Republicii Moldova în privința accesului la internet și utilizarea dispozitivelor IT, precum și dezvoltarea platformelor de e-guvernare.

Cu toate acestea, avansul rapid al tehnologiei informației și comunicațiilor electronice și al proceselor de transformare digitală, deși aduce beneficii incontestabile în diverse domenii, este însoțit de o creștere semnificativă și continuă a amenințărilor la adresa securității cibernetică.

Prin urmare, deși Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică stabilește un cadru normativ de bază în domeniul securității cibernetică, absența unor reglementări complete la nivel sectorial pune în pericol funcționarea economiei Republicii Moldova, în special a celei digitale. În acest context,

⁶ <https://www.enisa.europa.eu/publications/the-cost-of-incidents-affecting-ciis>

⁷ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=139408&lang=ro

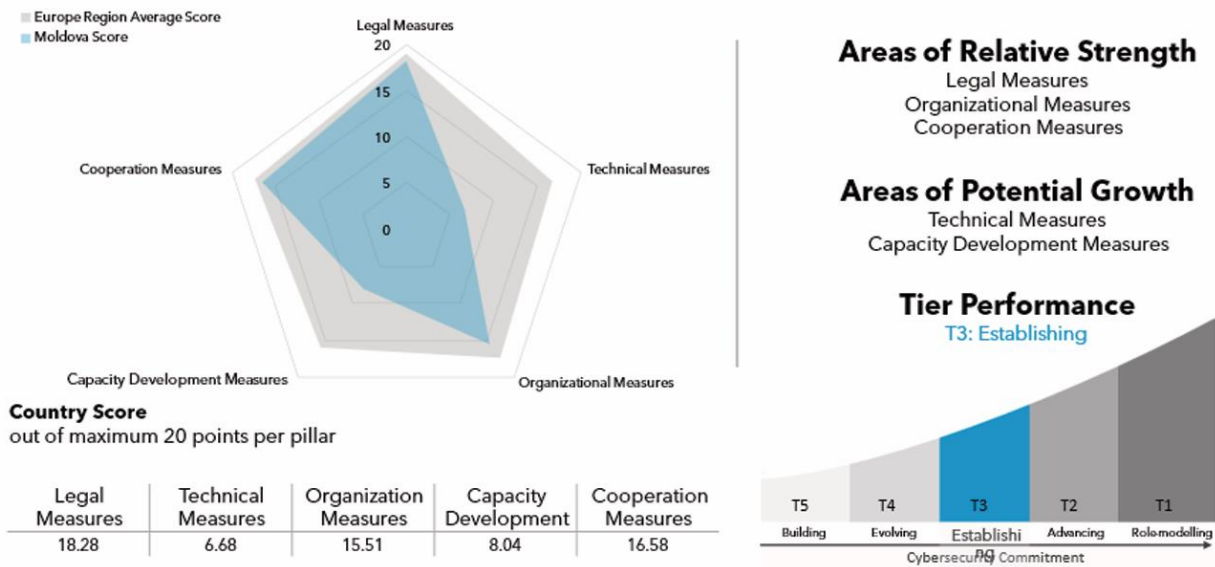
reziliența cibernetică a persoanelor juridice (atât publice, cât și private), care sunt furnizori de servicii esențiale și critice pentru funcționarea economiei naționale și a statului în ansamblu, devine un aspect de importanță majoră.

Conform Indicelui Global de Securitate Cibernetică (GCI) al Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor (ITU), ediția anului 2024, Republica Moldova a obținut un punctaj general de 65.09, numărându-se printre statele care au demonstrat un angajament de bază în domeniul securității cibernetică prin acțiuni guvernamentale care cuprind evaluarea, stabilirea sau implementarea anumitor măsuri de securitate cibernetică general acceptate într-un număr moderat de piloni sau indicatori (țările din categoria *T3 Establishing*). Acest indice evaluează angajamentul a 194 de țări în domeniul securității cibernetică, analizând gradul de conștientizare a importanței și dimensiunilor problemelor de securitate cibernetică, precum și rezistența și fiabilitatea sectorului TIC din fiecare țară. Astfel, eforturile Republicii Moldova în domeniul dezvoltării cadrului legal și normativ au acumulat un punctaj de 18,28 din 20 de puncte posibile, măsurile organizaționale au fost apreciate cu un scor de 15,51, iar măsurile de cooperare – 16,58. Cu toate acestea, există deficiențe semnificative în ceea ce privește măsurile tehnice (6,68/20) și dezvoltarea capacităților (8,04/20) (Fig. 4).

Fig 4. Performanța Republicii Moldova în GCI 2024

Moldova

GCI 5th Edition Country Profile



*Countries are classified according to www.itu.int

Sursa: https://www.itu.int/en/ITU-D/Cybersecurity/Documents/GCIv5/2401416_1b_Global-Cybersecurity-Index-E.pdf

De asemenea, trebuie să evidențiem că Republica Moldova este evaluată și în ceea ce privește maturitatea în domeniul securității cibernetică prin intermediul Indicelui Național de Securitate Cibernetică (NCSI)⁸. Acesta este un indice global în timp real, care măsoară gradul de pregătire a țărilor pentru a preveni amenințările cibernetică și a gestiona incidentele cibernetică. NCSI este, de asemenea,

⁸ <https://ncsi.ega.ee/>

o bază de date cu materiale de evidență disponibile publicului și un instrument pentru consolidarea capacităților naționale în domeniul securității cibernetice.

În figura de mai jos (Fig. 5.) este reflectată poziția Republicii Moldova și principalii indicatori care reflectă maturitatea țării în materie de securitate cibernetică.⁹

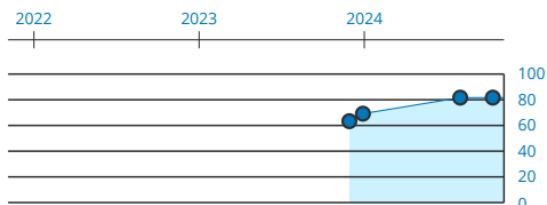


Fig. 5. Gradul de maturitate a Republicii Moldova în domeniul securității cibernetice conform NCSI

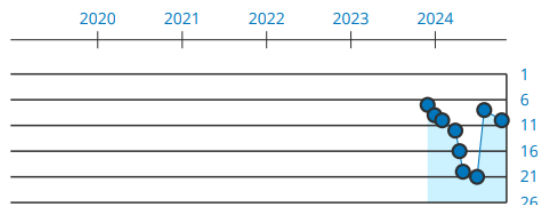
10. Moldova (Republic of) 81.67

Population	3.6 million	10 th National Cyber Security Index	82 %
Area (km ²)	33.8 thousand	63 rd Global Cybersecurity Index	76 %
GDP per capita (\$)	5.7 thousand	72 nd E-Government Development Index	73 %
		67 th Network Readiness Index	48 %

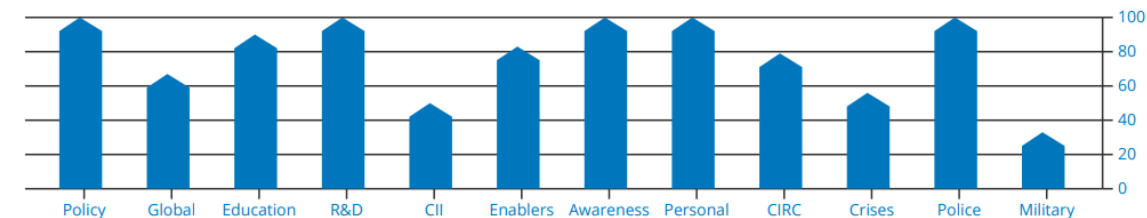
NCSI DEVELOPMENT TIMELINE



RANKING TIMELINE



NCSI FULFILMENT PERCENTAGE



Sursa: ncsi.ega.ee/country/md/?pdfReport=1 (accesat 24.09.2024)

Astfel, la data de 16 martie 2023, Parlamentul a adoptat Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică, care urmează să intre în vigoare la data de 1 ianuarie 2025. Legea are ca obiectiv general să asigure legalitatea în spațiul cibernetic prin reglementarea principalelor elemente indispensabile implementării unui model de guvernare eficient la nivel național în vederea protecției și asigurării securității rețelelor și sistemelor informatice, utilizate de către persoanele juridice, publice sau private, în procesul de prestare a serviciilor considerate a fi esențiale pentru susținerea unor activități societale și economice critice. Un instrument juridic esențial asumat în procesul reglementării acestui domeniu a constituit legislația Uniunii Europene, inclusiv în contextul obținerii de către Republica Moldova a statutului de țară candidat la aderarea la Uniunea Europeană, prin Legea respectivă asigurându-se, deși

⁹ <https://ncsi.ega.ee/country/md/>

doar parțial, armonizarea cadrului normativ național la prevederile Directivei NIS2¹⁰ și, implicit, a unor elemente esențiale ale Directivei NIS1¹¹.

Astfel, Legea privind securitatea cibernetică cuprinde un set de reglementări care au ca scop în principal:

a) stabilirea cadrului general privind cooperarea și coordonarea strategică la nivel național și internațional, prin reglementarea expresă a constituirii unui consiliu coordonator cu rol consultativ al Guvernului, dedicat exclusiv domeniului securității cibernetică și stabilirea obligativității adoptării unei strategii naționale în acest domeniu;

b) desemnarea/instituirea de către Guvern a unei autorități competente în domeniul securității cibernetică la nivel național, care să includă în competența sa, de rând cu funcțiile de coordonare, cooperare internă, supraveghere și control de stat, și pe cele de echipă națională de răspuns la incidentele cibernetică și de punct unic de contact la nivel național;

c) reglementarea legală primară a procesului de coordonare și gestionare a crizelor în domeniul securității cibernetică și atribuirea competenței legale în această materie viitoarei autorități responsabile;

d) stabilirea cadrului legal primar în ce privește obligațiile de asigurare a securității cibernetică nu doar de către persoanele juridice de drept public, ci și de către cele de drept privat, în mod special în ceea ce privește obligațiile de implementare a măsurilor de securitate și în ceea ce privește obligațiile de notificare a incidentelor cibernetică semnificative, și împuternicirea autorității competente la nivel național în acest domeniu cu exercitarea funcțiilor de supraveghere și control de stat al modului în care persoanele vizate îndeplinesc aceste obligații;

e) determinarea cadrului normativ primar pentru identificarea persoanelor juridice ca fiind furnizori de servicii esențiale, împuternicire atribuită, de asemenea, autorității respective, ca parte componentă a funcției de supraveghere etc.

Potrivit prevederilor Legii privind securitatea cibernetică, Guvernul este învestit cu competență de intervenție, de diferită natură (normativă, organizatorică și tehnică), pe un șir de chestiuni în vederea punerii în aplicare a prevederilor acesteia, dintre care în mod special ținem să le evidențiem pe cele care sunt pertinente obiectului de reglementare a proiectului propus spre avizare și anume:

a) aprobarea listei sectoarelor, subsectoarelor și, respectiv, a tipurilor și categoriilor de persoane juridice care prestează servicii în aceste sectoare și/sau subsectoare și care vor cădea sub incidența prevederilor legii și a cadrul metodologic de identificare a acestora (art. 4 alin. (2));

b) desemnarea/constituirea, reglementarea modului de organizare și funcționare, a structurii și efectivului-limită a entității care va exercita funcțiile autorității competente (art. 7 alin. (1));

c) modul de aplicare a măsurilor de supraveghere de către autoritatea competentă (art. 18 alin. (5));

d) modul de realizare a controlului de către autoritatea competentă asupra respectării de către furnizorii de servicii a obligațiilor ce le revin conform Legii privind securitatea cibernetică (art. 19 alin. (5)).

¹⁰ **Directiva (UE) 2022/2555 a Parlamentului European și a Consiliului** din 14 decembrie 2022 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate cibernetică în Uniune, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 și a Directivei (UE) 2018/1972 și de abrogare a Directivei (UE) 2016/1148;

¹¹ **Directiva (UE) 2016/1148 a Parlamentului European și a Consiliului** din 6 iulie 2016 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate a rețelelor și a sistemelor informatice în Uniune;

Suplimentar, la 21 martie 2024 a fost aprobat în a doua lectură¹² proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului legal în conformitate cu Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică) care are ca obiectiv general să aducă în concordanță cu Legea privind securitatea cibernetică prevederile legale existente. Intervențiile propuse prin respectiva inițiativă legislativă constau în principal în următoarele:

- asigurarea interconexiunii dintre normele Legii privind securitatea cibernetică și cele cuprinse în legile sectoriale care reglementează activitatea viitorilor furnizori de servicii și eliminarea/revizuirea unor prevederi care ar putea suscita interpretări echivoce sau contradictorii în procesul aplicării legii
- finalizarea instituirii cadrului normativ primar necesar stabilirii modelului de guvernare în domeniul securității cibernetică la nivel național.

Adițional, urmează a fi remarcat constituirea Agenției pentru Securitate Cibernetică¹³, iar printre finalitățile urmărite urmare a constituirii acesteia se numără:

- *răspuns corespunzător la incidentele cibernetică*. Rolul Agenției de echipă de răspuns la incidentele cibernetică pune în responsabilitatea acesteia asigurarea securității rețelelor și sistemelor informatice deținute de stat, facilitarea îndeplinirii obligațiilor furnizorilor de servicii persoane juridice de drept public în materie de securitate cibernetică, precum și facilitarea interacțiunii acestora cu autoritatea competentă și echipa de răspuns la incidentele cibernetică la nivel național;

- *consolidarea securității cibernetică la nivel general*. Implementarea prevederilor proiectului hotărârii de Guvern va duce la o îmbunătățire a situației în domeniul securității cibernetică, asigurându-se protejarea datelor și informațiilor sensibile, precum și reacția imediată la incidentele cibernetică;

- *consolidarea capacităților autorităților în materie de securitate cibernetică*. Urmare a creării Agenției, aceasta pe lângă capacitățile proprii de răspuns la incidentele cibernetică, va contribui la dezvoltarea și consolidarea capacităților altor autorități și instituții publice, precum și entităților private, prin oferirea suportului necesar la construirea unei infrastructuri adecvate de prevenire și răspuns la incidentele cibernetică;

- *elaborarea și implementarea unui cadru normativ și instituțional corespunzător*. Agenția va avea un rol cheie în orientarea metodologică, stabilind obligații minime pentru asigurarea securității cibernetică și oferind suport pentru implementarea politicii de securitate cibernetică, ceea ce va facilita monitorizarea infrastructurii informaționale critice a sectorului privat și va asigura dezvoltarea și implementarea unor politici și măsuri adecvate pentru protejarea acesteia;

- *îmbunătățirea cooperării și schimbului de informații între actorii implicați*. Agenția va facilita o cooperare mai eficientă și coordonată între toți actorii implicați în domeniul securității cibernetică, inclusiv autoritățile, instituțiile publice și private, ceea ce va îmbunătăți comunicarea și încrederea între aceste entități;

- *implementarea unui mecanism obligatoriu de raportare a incidentelor cibernetică*. Va fi asigurată instituirea unui mecanism obligatoriu de raportare a incidentelor cibernetică cu impact semnificativ în rețelele și sistemele informatice utilizate în prestarea serviciilor esențiale, ceea ce va asigura schimbul de informații necesar pentru evaluarea și gestionarea riscurilor cibernetică la nivel național și va facilita colaborarea între sectorul privat și cel public în prevenirea și răspunsul la astfel de incidente;

¹²<https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactenormative/tabid/61/LegislativId/6867/language/ro-RO/Default.aspx>

¹³ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=140895&lang=ro

- *reducerea costurilor asociate incidentelor cibernetice.* Autoritățile publice și mediul privat vor beneficia de riscuri reduse asociate incidentelor și pot economisi costurile de recuperare și remediere.

- *îmbunătățirea încrederii și a reputației.* Prin crearea autorității competente și consolidarea securității cibernetice va fi asigurată o protecție adecvată a informațiilor și va crește încrederea mediului privat în stat și a utilizatorilor și a clienților în mediul privat și stat.

- *protecția infrastructurii informaționale critice.* Va crește reziliența în domeniul securității cibernetice a infrastructurii critice, din domeniile energetic, bancar, de transport etc. Prin prevenirea și gestionarea eficientă a incidentelor cibernetice, se reduce riscul de întreruperi majore în funcționarea acestor servicii vitale și se asigură stabilitatea și continuitatea acestora etc.

În același context, trebuie de remarcat că și articolul 23 din Legea nr. 48/2023 cuprinde norme juridice cu caracter tranzitoriu care stabilesc un set de sarcini Guvernului, orientate spre organizarea executării prevederilor Legii. Una dintre aceste sarcini rezidă în obligația Guvernului de a asigura elaborarea și adoptarea actelor normative necesare punerii în aplicare a prevederilor Legii nr. 48/2023. Totodată, art. 4 alin. (2) din Legea nr. 48/2023 stabilește obligația aprobării de către Guvern a listei sectoarelor și subsectoarelor critice, a tipurilor și a categoriilor de furnizori de servicii, cadrul metodologic de identificare a acestora, precum și aprobarea modului de întocmire, ținere și actualizare a Listei furnizorilor de servicii.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

Așa cum este menționat supra, prezentul proiect de hotărâre de Guvern este parte indispensabilă a setului de acte care stau la soluționarea problemei definite la pct. 1 a) din prezenta analiză de impact. Astfel, problematica enunțată și descrisă în subcompartimentele anterioare, rezumată la reziliența cibernetică scăzută a actorilor esențiali, perturbarea activității cărora ar putea prejudicia considerabil viața economică și socială caracterizată în mod special printr-un nivel insuficient de protecție împotriva incidentelor, riscurilor și amenințărilor la securitatea rețelelor și a sistemelor informatice ale acestora are la bază o serie de cauze, principalele dintre care constau în următoarele:

1. lipsa unui cadru normativ complet, de gestionare a crizelor de securitate cibernetică în caz de incidente cibernetice de mare amploare sau care ar putea sau au impact semnificativ asupra sectoarelor critice;
2. măsuri insuficiente de securitate a rețelelor și sistemelor informatice sau chiar lipsa acestora, ale unor actori din sectorul privat, a căror activitate poate fi calificată ca fiind esențială în prestarea unor servicii;
3. schimbul insuficient de informații cu privire la incidente, riscuri și amenințări de securitate cibernetică. Majoritatea breșelor de securitate nu sunt raportate și trec neobservate, în principal din cauza reticenței companiilor de a împărtăși aceste informații, de teama daunelor aduse reputației sau a răspunderii. De cele mai multe ori, persoanele responsabile de securitatea rețelelor și a sistemelor informatice împărtășesc informațiile relevante doar cu grupuri mici pe care le consideră de încredere, mai degrabă decât să treacă prin canalele oficiale.
4. există în prezent un cadru instituțional, procedural și normativ-juridic incomplet pentru schimbul de informații de încredere privind amenințările, riscurile și incidentele de securitate între sectorul public și cel privat.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Problematica asigurării securității informaționale a țării a constituit totdeauna o preocupare în legătură cu procesul de transformare digitală a țării. Această preocupare a fost reflectată de-a lungul anilor

în documentele de politici publice, ca parte componentă a procesului de dezvoltare a societății informaționale în Republica Moldova, reflectată în documente de politici precum Strategia Națională de edificare a societății informaționale – “Moldova electronică”, Strategia națională de dezvoltare a societății informaționale „Moldova Digitală 2020”, Programul de modernizare tehnologică a Guvernării, inclusiv în Strategia de transformare digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030 (aprobată în septembrie 2023) etc.

Cu toate acestea o abordare oficială mai pronunțată față de domeniul securității cibernetice și problematicii acestuia a fost acordată odată cu adoptarea de către Parlament, în anul 2017 a Concepției securității informaționale a Republicii Moldova și, în anul 2018, de către Guvern, a Programului național de securitate cibernetică a Republicii Moldova pentru anii 2016-2020, obiectivul de bază al căruia a constituit crearea unui sistem de management al securității cibernetice a Republicii Moldova prin securizarea serviciilor societății informaționale, contribuind astfel la dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere, ceea ce, la rândul său, va stimula creșterea gradului de competitivitate economică și de coeziune socială, precum și va asigura crearea de noi locuri noi de muncă.

Actualmente, aceleași obiective sunt consacrate și în Strategia securității informaționale, una dintre problemele de bază identificate de aceasta fiind lipsa unei entități de tip CERT (Centru de reacție la incidente de securitate cibernetică), la nivel național, responsabile de prevenirea și reacția la incidente din domeniul securității cibernetice.

Totodată, cel mai important rezultat în acest domeniu, a fost adoptarea în martie 2023 a Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică care stabilește cadrul normativ primar în domeniul securității cibernetice și care urmează să intre în vigoare la data de 1 ianuarie 2025.

În același timp, articolul 23 din Legea nr. 48/2023 stabilește un set de sarcini Guvernului, orientate spre organizarea executării prevederilor acesteia. Una dintre aceste sarcini rezidă în obligația Guvernului de a asigura elaborarea și adoptarea actelor normative necesare punerii în aplicare a prevederilor Legii nr. 48/2023. Totodată, art. 4 alin. (2) din Legea nr. 48/2023 stabilește obligația aprobării de către Guvern a listei sectoarelor și subsectoarelor critice, a tipurilor și a categoriilor de furnizori de servicii, cadrul metodologic de identificare a acestora, precum și aprobarea modului de întocmire, ținere și actualizare a Listei furnizorilor de servicii.

Astfel, aceste intervenții au ca obiectiv stabilirea procedurilor de identificare a furnizorilor de servicii, inclusiv responsabilitățile persoanelor implicate și interacțiunea dintre acestea, precum și definirea modalităților, instrumentelor și mecanismelor de aplicare a condițiilor de eligibilitate a furnizorilor de servicii, conform prevederilor legale stabilite în Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică și legislația conexasă.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

Cadrul de politici și cadrul normativ

Cadrul de politici de securitate cibernetică este oferit de un set de documente de politici publice adoptate de Parlament sau Guvern și care oferă viziunea strategică pentru țară cu privire la modul de

înființare, consolidare și asigurare a rezilienței sistemului de securitate cibernetică pentru spațiul informațional al Republicii Moldova.

Din perspectiva **cadrlui strategic** următoarele documente de politici cuprind obiective ce condiționează intervenția statului:

Concepția securității informaționale¹⁴, aprobată prin Legea nr. 299/2017

Concepția reprezintă o viziune de ansamblu asupra scopului, obiectivelor, principiilor și direcțiilor de bază ale activității de asigurare a unui nivel înalt al securității informaționale a Republicii Moldova, securitatea informațională fiind parte componentă a sistemului național de securitate. Potrivit acestei concepții măsurile de prevenire, depistare și contracarare a amenințărilor complexe și persistente la adresa securității informaționale pot fi întreprinse doar cu condiția existenței și funcționării unui cadru normativ corespunzător în domeniu, a unor instrumente și metode bine definite, a unor mecanisme de colaborare la nivel național și internațional. Concepția securității informaționale a Republicii Moldova este determinată de necesitatea protejării intereselor statului, ale societății și ale persoanei, a obiectivelor vitale și de importanță strategică pentru securitatea națională, de necesitatea asigurării protecției informației atribuite la secret de stat, precum și de necesitatea prevenirii și combaterii criminalității informatice.

Concepția constituie baza pentru elaborarea Strategiei securității informaționale a Republicii Moldova și a Planului de acțiuni pentru implementarea strategiei respective. În primul capitol Concepția descrie situația în domeniu și definește problemele din acest sector, stabilește obiectivele de bază, amenințările la adresa securității informaționale, realizarea cărora are ca scop asigurarea protecției, în spațiul informațional, a drepturilor și libertăților fundamentale, a democrației și a statului de drept. În partea a doua Concepția descrie instrumentele și căile de soluționare a problemelor identificate, inclusiv direcțiile strategice și tactice de asigurare a securității informaționale, principiile și principalele sarcini ale autorităților competente, metodele de asigurare a securității informaționale (juridice, tehnico-organizatorice, economice, contrainformative și de securitate), cooperarea internațională în acest domeniu și organizarea sistemului de asigurare a securității informaționale. În ce privește aspectul organizării sistemului respectiv, concepția desemnează Serviciul de Informații și Securitate ca fiind, în limitele competenței atribuite prin lege, autoritatea națională de coordonare a activității autorităților publice desfășurate în domeniul securității informaționale.

Strategia securității informaționale¹⁵ a Republicii Moldova pentru anii 2019-2024 și Planul de acțiuni pentru implementarea acesteia, aprobate prin Hotărârea Parlamentului nr. 257/2018

După cum s-a menționat mai sus, Concepția securității informaționale reprezintă documentul de bază pentru elaborarea acestei Strategii și documentul de politici ce integrează domeniile centrale și asociate spațiului informațional, ce oferă noțiuni, definește principiile de organizare la nivel de stat, societate și persoană, precum și detaliază metodele juridice, tehnico-organizatorice, economice și contrainformative pentru asigurarea securității informaționale a Republicii Moldova. În acest context, **scopul principal** al Strategiei de securitate informațională este de a lega și integra din punct de vedere juridic domeniile prioritare cu responsabilități și competențe de asigurare a securității informațiilor la

¹⁴ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=105660&lang=ro

¹⁵ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=111979&lang=ro

nivel național, bazată inclusiv pe reziliența cibernetică. Scopul și obiectivele acestei Strategii se realizează în baza Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia. Astfel, în contextul definirii problemelor și al descrierii situației la momentul adoptării strategiei, acest document evidențiază un spectru larg de probleme cu care se confruntă până acum Republica Moldova. Problemele abordate de Strategie se referă la cinci componente de bază ale securității cibernetică și investigației criminalității cibernetică, securitatea spațiului media, componenta de contrainformații și securitate, aspectele juridice și, în final, problemele de conștientizare a maselor. Dintre acestea, Strategia evidențiază problemele cele mai proeminente cum ar fi lipsa unui CERT național (Centrul de răspuns la incidente de securitate cibernetică), responsabil de prevenirea și răspunsul la incidente din domeniul securității cibernetică la scară largă la nivel național, lipsa unui sistem integrat de management al securității cibernetică și un mecanism viabil de audit al securității cibernetică, precum și lipsa de specialiști calificați, programe de formare specializată adresate angajaților organelor de drept, dotarea insuficientă cu echipamente și software, finanțare redusă pentru participarea specialiștilor la proiecte internaționale și evenimente pentru consolidarea capacităților și schimbul de bune practici etc. Strategia include mai multe cerințe fundamentale pentru a obține o mai bună guvernare a securității cibernetică la nivel național, precum și o listă de acțiuni propuse și indicatori de progres.

Strategia de transformare digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 650/2023¹⁶

Unul dintre obiectivele Strategiei de transformare digitală este crearea unui mediu digital accesibil, sigur și incluziv, având ca scop asigurarea unei creșteri a nivelului de reziliență cibernetică a entităților-cheie din Republica Moldova. Astfel, aceste entități urmează să fie gestionate mult mai eficient și transparent, iar incidentele cibernetică, precum și eventualele prejudicii materiale și reputaționale asociate acestora, vor fi evitate. În același timp, se urmărește implementarea unei abordări multidisciplinare, iar toate părțile interesate, inclusiv Guvernul, sectorul privat și societatea civilă, își vor asuma responsabilitatea și angajamentul comun pentru susținerea și cooperarea în asigurarea securității cibernetică.

Diverse aspecte ale securității cibernetică sunt abordate și în Strategia securității naționale a Republicii Moldova, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 391/2023¹⁷.

Cadrul normativ

Din perspectiva cadrului normativ, în domeniul securității cibernetică, **Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică** reprezintă cadrul normativ primar în domeniul securității cibernetică. Implementarea cerințelor, măsurilor și mecanismelor instituite în această lege are ca obiectiv să garanteze un nivel înalt de securitate a rețelelor și sistemelor informatice din Republica Moldova, oferind protecție pentru interesele vitale ale persoanelor fizice și juridice, ale societății și ale statului, precum și ale intereselor naționale ale Republicii Moldova.

În acest context, legea prevede:

¹⁶ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=139408&lang=ro

¹⁷ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=141253&lang=ro

- desemnarea de către Guvern a unei autorități competente în domeniul securității cibernetice cu funcții de identificare a persoanelor juridice care vor intra în cercul de subiecți asupra cărora se vor răsfrânge prevederile legale (furnizori de servicii) și menținerea în stare de actualitate a unei liste a furnizorilor de servicii și funcții de supraveghere și control a măsurilor de securitate pe care furnizorii de servicii trebuie să le implementeze pentru a asigura un nivel adecvat de securitate a rețelelor și sistemelor lor informatice, de stabilire a unor practici comune în gestionarea incidentelor cibernetice și de coordonare operațională a situațiilor de criză, de cooperare și interacțiune la nivel național și internațional și de schimb de experiență cu organizații, state sau alte entități relevante la nivel european în primul rând;

- instituirea în cadrul autorității competente, a unei echipe de răspuns la incidentele de securitate cibernetică (CSIRT) cu competențe la nivel național care să exercite atribuții de monitorizare și analiză a amenințărilor cibernetice, vulnerabilităților și incidentelor cibernetice, de răspuns la incidente cibernetice, de asigurare a schimbului de informații și coordonare a procesului de divulgare a vulnerabilităților;

- definirea cadrului general strategic și operațional de coordonare și cooperare dintre sectorul public și privat în domeniul securității cibernetice, inclusiv în ceea ce privește gestionarea crizelor, și aprobarea unui plan național de răspuns care să asigure pregătirea capacității de reacție și a recuperării în caz de incidente cibernetice și/sau crize de securitate cibernetică. În același context, legea cuprinde norme juridice primare care vor avea ca efect aprobarea de către Guvern a Strategiei naționale privind securitatea cibernetică și instituirea Consiliului coordonator în domeniul securității cibernetice;

- instituirea obligațiilor de a implementa măsuri de securitate de către furnizorii de servicii esențiale, privați și publici, pentru funcționarea economiei și a societății, care să asigure atingerea unui nivel minim comun de securitate a rețelelor și sistemelor informaționale și reziliența serviciilor, ceea ce implicit va avea ca efect pozitiv asupra creșterii nivelului de pregătire și de răspuns la incidentele și amenințările cibernetice;

- implementarea unui mecanism obligatoriu de raportare a incidentelor cibernetice cu impact semnificativ de către furnizorii de servicii, și crearea unui regim de notificare voluntară a incidentelor cibernetice de către orice categorii de persoane;

- crearea și asigurarea funcționării adecvate a mecanismelor de cooperare eficiente la nivel național și internațional, prin difuzarea de către autoritatea competentă întregii societăți și în mod deosebit entităților ce furnizează servicii în domenii critice, a informațiilor relevante, a avertizărilor și alertelor, precum și a celor mai bune practici internaționale;

- stabilirea unui mecanism de supraveghere și control de către autoritatea competentă a modului în care furnizorii de servicii implementează măsurile de securitate cibernetică și asigură raportarea incidentelor cibernetice cu impact semnificativ.

Legea privind securitatea cibernetică a fost adoptată de Parlament la data de 16 martie 2023 și publicată în Monitorul Oficial la data de 28 aprilie 2023. Odată cu publicarea legii a început curgerea termenelor de implementare a acesteia stabilite de art. 23. Astfel, până la data de 1 ianuarie 2025, data intrării în vigoare a legii, Guvernul urmează să realizeze un complex de măsuri organizatorice, normative și tehnice orientate spre punerea în aplicare a normelor legale, în mod special:

- aducerea legilor actuale în concordanță cu prevederile Legii privind securitatea cibernetică;
- adoptarea actelor normative subsidiare și aducerea în concordanță cu prevederile legii a cadrului normativ propriu;
- desemnarea/instituirea autorității competente, inclusiv a CSIRT național, asigurarea acesteia cu resurse, inclusiv financiare etc.

Până la intrarea în vigoare a Legii privind securitatea cibernetică, chestiunile privind asigurarea securității cibernetice sunt reglementate disparat în diverse legi și acte normative ale Guvernului.

Legea nr. 467/2003¹⁸ cu privire la informatizare si resursele informaționale de stat (art.23) și **Legea nr. 71/2007¹⁹ cu privire la registre** (art.24) reglementează, pe de o parte, responsabilitățile autorităților publice în asigurarea securității cibernetice a sistemelor și resurselor informaționale ale statului, iar pe de altă parte, responsabilitățile entităților, inclusiv private, în protecția informațiilor conținute de resursele și prelucrate de sistemele informaționale pe care le creează.

În același timp, cerințele de securitate pentru rețelele publice de comunicații electronice și serviciile de comunicații electronice accesibile publicului sunt prevăzute la articolele 21 și 22 din **Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007²⁰**. Această lege reglementează activitatea în domeniul comunicațiilor electronice civile a tuturor furnizorilor de rețele sau servicii de comunicații electronice, fie din sectorul public sau privat, și stabilește drepturile și obligațiile utilizatorilor. Legea nu se extinde la rețelele de comunicații speciale. Din punct de vedere al securității rețelor și serviciilor de comunicații electronice, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicațiile Electronice și Tehnologia Informației este responsabilă de implementarea măsurilor minime de securitate pe care toți furnizorii ar trebui să le implementeze. Agenția poate verifica și evalua măsurile stabilite de furnizori pentru a garanta securitatea și integritatea rețelor și serviciilor de comunicații electronice.

De asemenea, **Legea nr. 142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate** are ca scop să faciliteze și să eficientizeze schimbul de date și interoperabilitatea în cadrul sectorului public, precum și între sectorul public și cel privat, în vederea creșterii calității serviciilor publice prestate, a creării noilor servicii publice electronice și a asigurării securității informaționale.

Pentru punerea în aplicare a acestor legi, Guvernul a aprobat:

- **Hotărârea Guvernului nr. 201/2017²¹** privind aprobarea cerințelor minime obligatorii de securitate cibernetică, care se adresează atât autorităților guvernamentale, cât și autorităților care nu intră în structura administrativă a Guvernului;
- **Hotărârea Guvernului nr. 482/2020²²** privind aprobarea măsurilor necesare asigurării securității cibernetice la nivel guvernamental, care completează, în special, cu măsuri organizatorice decizia sus-menționată, dar numai pentru autoritățile și instituțiile publice care fac parte din structura administrativă guvernamentală;
- **Hotărârea Guvernului nr. 388/2022²³** privind aprobarea Concepției Sistemului Informațional „Registrul de Stat al Incidentelor de Securitate Cibernetică”, care este una dintre măsurile preliminare pentru stabilirea unei platforme informaționale pentru comunicarea strategică cu entitățile publice, precum și pentru asigurarea evidenței amenințărilor, vulnerabilităților în spațiul cibernetic și a incidentelor de securitate cibernetică identificate sau raportate.

¹⁸ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=132933&lang=ro

¹⁹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=131038&lang=ro

²⁰ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=133262&lang=ro

²¹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=98644&lang=ro

²² https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=122272&lang=ro

²³ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=132011&lang=ro

Modelul organizațional actual de securitate cibernetică în Republica Moldova este reprezentat de autorități și instituții publice, aflate în structura administrativă a Guvernului sau în afara acesteia, cu un spectru divers de responsabilități cu incidență pe întregul eșichier de realizare a politicii de stat în domeniul securității cibernetică.

Consiliul Coordonator pentru Asigurarea Securității Informaționale a fost înființat prin Hotărârea Guvernului nr. 467/2022²⁴. Acest organism colectiv, cu atribuții consultative și operaționale, a fost instituit pentru integrarea sistemică a entităților participante în spațiul informațional și susținerea unui nivel înalt de securitate informațională, inclusiv securitate cibernetică. Activitatea Consiliului se concentrează pe patru niveluri: cibernetic, operațional, mass-media și civic-privat. Consiliul monitorizează activitatea persoanelor juridice de drept public și privat responsabile cu implementarea Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei securității informaționale. Activitatea consultativă se desfășoară la nivelul Consiliului între membrii constitutivi în cadrul ședințelor ordinare sau extraordinare, pe teme axate pe asigurarea securității informaționale și cibernetică. Activitatea operațională constă în finalizarea de către Consiliu a complexului de măsuri de reacție la pericole, riscuri și amenințări ale securității informaționale și cibernetică, implementarea acțiunilor necesare de către persoane juridice, atât publice, cât și private, la nivelul departamentului, interinstituțional, sectorial, intersectorial sau național, conform cadrului normativ care reglementează activitatea componentelor societății informaționale. Secretariatul Consiliului este asigurat de Cancelaria de Stat.

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării este autoritatea administrației publice centrale de specialitate responsabilă de realizarea politicii de stat în domeniile tehnologiei informației, societății informaționale, economiei digitale, securității cibernetică și guvernantei internetului. De asemenea, este autoritatea administrației publice centrale de specialitate responsabilă de realizarea politicii de stat în domeniul comunicațiilor electronice, inclusiv elaborarea, coordonarea și monitorizarea politicilor privind gestionarea domeniului de nivel superior .md, precum și asigurarea evaluării conformității echipamentelor de comunicații electronice.

Agencia pentru Securitate Cibernetică este autoritate administrativă subordonată Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării care are misiunea de a implementa politica de stat în domeniul securității cibernetică, în vederea asigurării unui nivel comun ridicat de securitate a rețelelor și sistemelor informatice ale furnizorilor de servicii, care sunt esențiale pentru funcționarea societății și a statului. În același urmează să realizeze funcțiile de identificare și evidență a furnizorilor de servicii, de a superviza și controla respectarea cadrului normativ în domeniul securității cibernetică, de a coopera la nivel național și internațional în schimbul de informații referitoare la securitatea cibernetică, de a acționa ca punct unic de contact la nivel național, de a coordona echipele de răspuns la incidente cibernetică, de a oferi orientare metodologică și reglementare, precum și de a susține activitățile de cercetare și dezvoltare în acest domeniu.

Instituția Publică „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică” (STISC), în subordinea Cancelariei de Stat, administrează, întreține și dezvoltă infrastructura informatică, sistemul de telecomunicații al autorităților administrației publice ca parte a rețelei speciale de comunicații și sistemele informaționale de stat, gestionează infrastructura cheilor publice (PKI) a Guvernului, precum și

²⁴ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=132064&lang=ro

implementează politica de securitate cibernetică.²⁵ În cadrul STISC funcționează **CERT-Gov**²⁶. CERT-Gov²⁷ este un CSIRT guvernamental, adică o echipă responsabilă numai pentru sisteme și rețele informatice de stat. Activitatea acestei entități se concentrează pe coordonare, formare și alte funcții administrative. În principiu, CERT-Gov acționează ca punct național de contact național „de facto”, deoarece oficial la nivel juridico-normativ încă nu a fost stabilit un CERT național.

Instituția Publică „Agenția de Guvernare Electronică” (AGE), funcția de fondator al căreia este exercitată în numele Guvernului de către Cancelaria de Stat este responsabilă pentru implementarea politicilor de modernizare a serviciilor guvernamentale și e-Transformarea guvernării, asigură administrarea, mentenanța și dezvoltarea sistemelor informaționale partajate instituite de Guvern (MConnect, MPass, MSign, MPay etc). Conform Statutului său, principalele responsabilități ale Agenției în domeniul securității cibernetică sunt auditul de securitate cibernetică în sectorul public, inclusiv monitorizarea implementării rezultatelor auditului efectuate în autoritățile publice în conformitate cu cerințele minime obligatorii de securitate cibernetică, aprobate de Guvern, precum și realizarea studiilor și cercetărilor în domeniul securității cibernetică²⁸.

Serviciul de Informații și Securitate (SIS) are un rol important în protejarea infrastructurii critice din țară, precum și a sistemelor speciale de telecomunicații²⁹. Cu toate acestea, în prezent, SIS se concentrează pe securitatea fizică și mai puțin pe aspectele de securitate cibernetică. Potrivit pct. 115 din Strategia securității informaționale a Republicii Moldova pentru anii 2019-2024, Serviciul de Securitate și Informații are rolul principal în procesul de monitorizare și coordonare a implementării Strategiei securității informaționale și a Planului de acțiuni al acesteia.

Centrul pentru combaterea crimelor informatice al Inspectoratului Național de Investigații al **Inspectoratului General de Poliție** al Ministerului Afacerilor Interne este unitatea principală de investigare a criminalității informatice, însărcinată cu activități de investigație specială și de urmărire penală în materie de criminalitate informatică. Centrul este activ în furnizarea de asistență și îndrumare unităților de poliție locale în materie de criminalitate cibernetică și dovezi electronice. Centrul are un contract bilateral cu CERT-GOV pentru schimbul de informații privind incidentele cibernetică. Centrul cooperează, de asemenea, cu SIS și le oferă informații despre situația din spațiul cibernetic național.

Procuratura Generală are o secție specializată - Secția combaterea crimelor cibernetică, însărcinată cu investigarea și urmărirea penală a cazurilor de criminalitate informatică, cu investigarea întregului spectru de infracțiuni prevăzute de articolul 2-10 din Convenția de la Budapesta, precum și a infracțiunilor conexe împotriva sau cu utilizarea sistemelor informatice și a datelor.

²⁵ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=128904&lang=ro

²⁶ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=122272&lang=ro

²⁷ <https://stisc.gov.md/ro/cert-gov-md>

²⁸ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=143126&lang=ro#

²⁹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=129284&lang=ro

Agencia Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației³⁰ (ANRCETI) este autoritatea publică centrală care reglementează activitatea în domeniile comunicațiilor electronice, tehnologiei informației și comunicațiilor poștale, asigură implementarea strategiilor de dezvoltare în aceste sectoare și supraveghează conformitatea furnizorilor de comunicații electronice și de servicii poștale cu legislația care reglementează aceste sectoare. Modul de organizare și funcționare a ANRCETI este stabilit de Guvern³¹. Cu toate acestea, această entitate este autonomă față de Guvern în activitatea sa de reglementare. Potrivit legii, Agenția aprobă regulile³² de implementare a măsurilor minime de securitate și integritate a rețelelor publice de comunicații electronice și/sau a serviciilor de comunicații electronice accesibile publicului, precum și elaborează reglementări privind administrarea domeniului de nivel superior .md.³³

Ministerul Apărării este implementatorul Strategiei Naționale de Apărare pentru anii 2018-2021. Strategia menționează și activități de apărare cibernetică. Armata moldovenească își dezvoltă însă doar propriile capacități defensive și CERT-ul său departamental pentru a-și proteja propriile rețele.

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

Prezentul proiect de hotărâre de Guvern va contribui la realizarea **obiectivul general** al întregului cadru normativ în domeniul securității cibernetice și anume de creștere a nivelului de reziliență cibernetică a furnizorilor de servicii, privați sau publici, asigurând un nivel ridicat de protecție a rețelelor și sistemelor informatice ale acestor furnizori utilizate în procesul de prestare a serviciilor lor.

Ca **obiective specifice** prezentului proiect de hotărâre de Guvern, care odată realizate vor contribui la atingerea obiectivului general enunțat mai sus, ținem să evidențiem următoarele:

- Elaborarea unei proceduri standardizate de identificare;
- Definirea criteriilor de eligibilitate pentru furnizorii de servicii;
- Stabilirea responsabilităților entităților implicate în procesul de identificare.

În același context, este necesar de evidențiat că un obiectiv convergent al contextului expus îl constituie necesitatea, având în vedere statutul de țară candidat pentru aderarea la Uniunea Europeană a Republicii Moldova, alinierii legislației naționale la legislația Uniunii Europene, transpunerea Directivei (UE) 2022/2555 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate cibernetică în Uniune, de modificare a Regulamentului (UE)

³⁰ https://en.anrceti.md/informatie_sumara

³¹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125209&lang=ro

³² https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=119924&lang=ro

³³ <https://en.anrceti.md/node/35>

nr. 910/2014 și a Directivei (UE) 2018/1972 și de abrogare a Directivei (UE) 2016/1148 (*Directiva NIS* 2) având un caracter de prioritate națională în domeniul securității cibernetice.

3. Identificarea opțiunilor

a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție

Opțiunea respectivă presupune păstrarea status-quo-ului actual, fără asigurarea punerii în aplicare a Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică. În această situație nu va fi asigurată finalizarea constituirii cadrului juridico-normativ, care ar sta la baza stabilirii și asigurării funcționalității depline a modelului de guvernare în domeniul securității cibernetice la nivel național și creșterii nivelului de reziliență cibernetică a furnizorilor de servicii și nu va fi asigurată executarea prevederilor legale din perspectiva responsabilității Guvernului.

b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea țintesc cauzele problemei, cu indicarea inovațiilor și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate

Proiectul de act normativ are ca obiectiv, pe de o parte, să asigure executarea prevederilor legale din perspectiva responsabilității Guvernului, iar, pe de altă parte, să finalizeze constituirea domeniului de aplicare a legii, definit de art. 3 al Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică.

Temeiul juridic de adoptare a acestui act normativ este dat de prevederile art. 4 alin. (2) din Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică Legea menționată, limitele discreționare ale Guvernului în reglementarea procesului de identificare a furnizorilor de servicii esențiale fiind stabilite în particular de prevederile art. 3 și ale art. 4 din Legea nr. 48/2023.

Sub aspect conceptual Procesul de identificare propus în proiectul de act normativ în principiu constituie o sinergie a trei componente de bază: categoriile de furnizori de servicii care intră în domeniul de aplicare al legii, condițiile generale și criteriile specifice aplicabile și etapele procesului de identificare. Astfel, din perspectiva identificării, furnizorii de servicii, în funcție de tipul criteriilor care le sunt aplicabile în vederea identificării, pot fi divizați convențional în următoarele grupuri:

1) cei care vor intra în domeniul de aplicare al Legii în baza criteriului „regulii dimensiunii”, stipulate la art. 3 alin. (1) din Legea nr. 48/2023;

2) cei care sunt nominalizați expres în textul legii (literele: a) – d), h) și i) ale alin. (2) din art. 3 al Legii nr. 48/2023);

3) cei care vor intra în domeniul de aplicare al legii în baza criteriilor stabilite de literele e) – g) din alin. (2) ale aceluiași art. 3 din Legea respectivă.

Convenționalitatea acestei separări rezidă în faptul că Agenția pentru Securitate Cibernetică deși, în faza inițială, va aplica condițiile generale și unul dintre criteriile specifice pentru identificarea persoanei juridice ca fiind furnizor de servicii, în practică Agenția va trebui să determine dacă furnizorul de servicii

identificat în baza unui anumit criteriu specific este eligibil și conform altor criterii specifice, stabilite de art. 3 alin. (1) și (2) din Legea nr.48/2023.

Dacă în cazul primelor două grupuri, Agenția pentru Securitate Cibernetică, responsabilă de identificarea furnizorilor de servicii, va dispune de informații primare autentice, disponibile în resursele informaționale de stat, în baza cărora va putea determina cercul de persoane juridice care vor intra în sfera de reglementare a legii respective, în cazul celei de-a treia categorii sunt necesare instrumente suplimentare care ar permite atât asigurarea veridicității rezultatelor procesului de identificare (trebuie identificate entitățile și serviciile care într-adevăr necesită o protecție deosebită, dată fiind caracterul critic al acestora pentru susținerea unor activități economice sau sociale vitale), cât și excluderea unor potențiale situații în care prevederile normative sunt interpretate eronat de părțile implicate. Astfel, în proiect au fost incluse prevederi care oferă Agenției suficiente pârghii pentru evaluarea veridicității informațiilor și datelor furnizate de autoritățile și instituțiile publice.

Instrumentele suplimentare necesare pentru identificarea entităților din grupul al treilea sunt:

1) Lista serviciilor esențiale – pentru identificarea furnizorilor de servicii care sunt singurul prestator al unui serviciu care este esențial pentru susținerea unor activități societale și economice critice (art. 3 alin. (2) lit. e) – criteriul „singularității furnizorului”);

2) Valorile de prag - pentru determinarea:

a) impactului semnificativ asupra ordinii publice, a securității publice sau a sănătății publice, produs de perturbarea serviciului prestat de furnizorul de servicii (art. 3 alin. (2) lit. f) – criteriul „perturbării serviciului”);

b) riscului sistemic semnificativ, generat de perturbarea serviciului, în special în sectoarele în care această perturbare ar putea avea un impact transfrontalier (art. 3 alin. (2) lit. f) – criteriul „perturbării serviciului”);

c) importanței furnizorului de servicii, la nivel național sau regional pentru sectorul ori tipul de servicii respective sau pentru alte sectoare interdependente (art. 3 alin. (2) lit. g) criteriul „criticalității furnizorului de servicii”);

Sub aspect structural și de conținut proiectul de act normativ cuprinde partea dispozitivă a hotărârii Guvernului și 3 anexe:

1) Regulamentul cu privire la identificarea furnizorilor de servicii - anexa nr. 1;

2) Lista sectoarelor și subsectoarelor critice, a tipurilor și categoriilor de furnizori de servicii - anexa nr. 2;

3) Regulamentul privind modul de întocmire, ținere și actualizare a Listei furnizorilor de servicii - anexa nr. 3.

Partea dispozitivă cuprinde un set de sarcini pentru ministerele, alte autorități administrative centrale, Cancelaria de Stat, în cooperare cu autoritățile de reglementare orientate spre implementarea prevederilor hotărârii.

În Anexa nr. 1 este dat Regulamentul cu privire la identificarea furnizorilor de servicii care descrie procedura de identificare, inclusiv responsabilitățile persoanelor implicate și interacțiunea dintre acestea, modul, instrumentele și mecanismele de aplicare a condițiilor de eligibilitate a furnizorilor de servicii stabilite de Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică.

În capitolul I al acestui regulament sunt date obiectul de reglementare, unele noțiuni și definițiile acestora și principiile care guvernează procesul de identificare. Cu excepția noțiunii de serviciu esențial, care este preluată din Directiva REC , noțiunile sunt preluate din Directiva NIS2. Rațiunea preluării acestora rezidă nu doar în necesitatea armonizării cadrului normativ național cu cel al UE, ci și în utilitatea practică pe o vor avea aceste noțiuni pentru procesul de identificare din punctul de vedere al calificării statutului unei persoane juridice ca fiind unul care corespunde condițiilor generale și criteriilor specifice stabilite de lege și de regulament. Cu atât mai mult că aceste noțiuni nu sunt definite de legislația națională.

Capitolul II este dedicat descrierii procedurale a procesului de identificare și cuprinde 6 secțiuni, fiecare dintre acestea având ca obiectiv descrierea unor componente distincte ale procesului de identificare în funcție de condițiile și criteriile de eligibilitate și de grupurile de persoane juridice care urmează a fi supuse acestui proces și în final desemnate ca furnizori de servicii.

Secțiunea a I-a conține prevederi generale aplicabile întregului proces, care reglementează interacțiunea Agenției cu persoana juridică supusă procesului de identificare și interacțiunea Agenției cu autoritățile publice și instituțiile publice deținătoare de informații oficiale cu privire la aceste persoane juridice, informații necesare pentru determinarea situației în vederea aplicării condițiilor și criteriilor de identificare. Potrivit punctului 18 din proiectul Regulamentului Agenția determină dacă persoana juridică corespunde condițiilor stabilite la pct. 15 subpct. 1) literele b) și c), în baza informațiilor furnizate în termen de 10 zile din data recepționării solicitării înaintate de Agenție de către autoritățile publice, instituțiile publice și autoritățile de reglementare, responsabile de realizarea politicii de stat în sectoarele și/sau subsectoarele critice prevăzute în anexa nr. 2 la proiectul de hotărâre Astfel aceste informații vor fi solicitate după cum urmează:

1) pentru sectoarele energetică și alimentare cu apă și canalizare - în baza informației furnizate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică;

2) pentru sectorul transporturi:

a) subsectorul transport aerian – în baza informației furnizate de Autoritatea Aeronautică Civilă;

b) subsectorul transport feroviar – în baza informației furnizate de Agenția Feroviară;

c) subsectorul transport pe apă - în baza informației furnizate de Agenția Navală;

d) subsectorul transport rutier - în baza informației furnizate de Agenția Națională Transport Auto și Societatea pe Acțiuni „Administrația Națională a Drumurilor”;

3) pentru sectorul bancar – în baza informației furnizate de Banca Națională a Moldovei;

4) pentru sectorul infrastructuri ale pieței financiare - în baza informației furnizate de Comisia Națională a Pieței Financiare și de Banca Națională a Moldovei, conform competenței;

5) pentru sectorul sănătății și subsectorul fabricarea de dispozitive medicale și de dispozitive medicale pentru diagnostic in vitro al sectorului fabricare – în baza informației furnizate de Ministerul Sănătății și Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, conform competenței;

6) pentru sectoarele infrastructură digitală, sectorul gestionarea serviciilor de tehnologie a informației și comunicațiilor, sectorul comunicații poștale și sectorul furnizori digitali – în baza informației furnizate de Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației și de Biroul Național de Statistică, conform competenței;

7) pentru sectorul gestionarea deșeurilor – în baza informației privind titularii autorizațiilor de mediu furnizată de Agenția de Mediu;

8) pentru sectorul fabricarea, producția și distribuția de substanțe chimice – în baza informației furnizate de Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice și Biroul Național de Statistică, conform competenței;

9) pentru sectorul producția, prelucrarea și distribuția de alimente - în baza informației furnizate de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor;

10) pentru sectorul fabricare, cu excepția subsectorului fabricarea de dispozitive medicale și de dispozitive medicale pentru diagnostic in vitro – în baza informației furnizate de Biroul Național de Statistică;

pentru sectorul cercetare – în baza informației furnizate de Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare.

De asemenea, această secțiune definește care sunt condițiile generale de eligibilitate a unei persoane juridice ca furnizor de servicii. În principiu aplicarea acestor condiții generale constituie o etapă inițială a procesului de identificare. Odată stabilit cercul de persoane juridice înregistrate în Republica Moldova, care activează în sectoarele și subsectoarele critice și corespund tipologiei date în anexa nr. 2 al proiectului de hotărâre, Agenția va trece la etapa ulterioară, în care va aplica criteriul dimensiunii.

Secțiunea a II-a stabilește modul de identificare a persoanelor juridice în calitate de furnizori de servicii în baza criteriului specific al dimensiunii persoanei juridice. Adică din cercul de persoane juridice care corespund condițiilor generale date la pct. 18 din proiectul regulamentului, Agenția va determina care dintre aceste persoane juridice corespund cel puțin criteriilor întreprinderii mijlocii. Aceste criterii sunt stabilite la art. 5 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii. Astfel, potrivit criteriului dimensiunii vor fi desemnate ca furnizori de servicii persoanele juridice care corespund condițiilor generale stabilite la pct. 19 din proiectul regulamentului și au cel puțin un număr egal sau mai mare de 50 de angajați și realizează o cifră anuală de afaceri egală sau mai mare de 50 de milioane de lei sau dețin active totale egale sau mai mari de 50 de milioane de lei.

Persoanele juridice care nu au fost eligibile în baza condițiilor generale combinate cu criteriul dimensiunii, urmează a fi supuse, conform următoarelor secțiuni, evaluării dacă sunt eligibile potrivit unor criterii specifice.

Secțiunea a III-a descrie procedura de identificare a furnizorilor de servicii în baza așa-numitului criteriu al mențiunii exprese în lege a tipului persoanei juridice sau tipului de serviciu furnizat. Această

categorie de entități sunt enumerate la art. 3 alin. (2) literele a) – d) și h) din Legea nr. 48/2023. Pentru realizarea procesului de identificare în baza acestui criteriu Agenția va trebui să interacționeze cu Serviciul de Informații și Securitate, cu Agenția Națională pentru Reglementare în Tehnologia Informației și Comunicații și cu Instituția publică Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică, pentru schimbul de informații din resursele informaționale de stat, necesare pentru identificarea persoanelor juridice respective.

Secțiunea a IV-a cuprinde normele juridice de identificare a persoanelor juridice în calitate de furnizori de servicii în baza criteriului unicității prestatorului unui serviciu esențial.

După cum s-a menționat mai sus instrumentul suplimentar pentru aplicarea acestui criteriu constituie Lista serviciilor esențiale corespunzătoare sectoarelor, subsectoarelor și tipurilor de furnizori de servicii prevăzute în anexa nr.1 la prezenta hotărâre de Guvern, dată în anexa nr. 1 la proiectul de Regulament

În contextul actual, (întârzierea procesului de armonizare a legislației la Directiva REC, lipsa unor evaluări ale riscurilor la nivel național, intersectorial, sectorial sau subsectorial), această listă a fost construită, exclusiv în scopurile procesului de identificare în baza Legii securității cibernetice, pe baza Listei neexhaustive a serviciilor esențiale, stabilită, în temeiul articolului 5 alineatul (1) din Directiva menționată mai sus, prin Regulamentul delegat al UE 2023/2450. Această abordare este una care corespunde abordării conform principiului complementarității, sugerate în considerentul (24) al preambulului la Directiva REC: „Este important ca statele membre să se asigure că cerințele prevăzute în prezenta directivă și în Directiva (UE) 2022/2555 sunt puse în aplicare în mod complementar și că entitățile critice nu sunt supuse unei sarcini administrative mai mari decât cea necesară pentru a atinge obiectivele prezentei directive și pe cele ale directivei menționate.”

Lista serviciilor esențiale este, de asemenea, un „filtru” succesiv regulii dimensiunii în procesul de identificare a persoanei juridice ca fiind furnizor de servicii esențiale, atunci când entitatea este singurul furnizor al unui astfel de serviciu și nu se califică ca fiind furnizor de servicii în rezultatul aplicării criteriului dimensiunii.

Secțiunile a V-a și a VI-a urmează să reglementeze procedura specifică aplicării criteriilor perturbării serviciului esențial prestat de furnizorul de servicii și caracterului critic al persoanei juridice. Instrumentul definitoriu pentru aceste criterii sunt valorile de prag. Acestea sunt necesare pentru determinarea impactului semnificativ, al riscului sistemic semnificativ și a importanței entității, care, la rândul lor vor permite aplicarea criteriilor respective. Din această perspectivă în coloana a treia a tabelului de la anexa nr. 3 la proiectul Regulamentului au fost stabiliți indicatorii care caracterizează persoanele juridice de tipul celor menționate în anexa respectivă. Acești indicatori în combinație cu valorile de prag corespunzătoare și cu condițiile generale de eligibilitate vor permite Agenției determinarea entităților care urmează să intre în sfera de aplicare a Legii privind securitatea cibernetică.

Capitolele III și IV urmează să reglementeze aspecte privind modificarea datelor de evidență a furnizorului de servicii și cazurile de încetare a calității de furnizor de servicii. Astfel se instituie obligația furnizorilor de servicii să informeze Agenția despre orice modificare a datelor și informațiilor care au stat la baza identificării în calitate de furnizor de servicii în termen de cel mult 3 zile lucrătoare din data survenirii modificărilor. Această obligație decurge din funcția de evidență cu care este investită Agenția

prin lege. Totuși, Agenția asigură operarea modificărilor corespunzătoare din oficiu dacă datele și/sau informațiile despre modificare sunt disponibile în resursele informaționale de stat. Potrivit proiectului Regulamentului, încetarea calității de furnizor de servicii are loc atunci când persoana juridică nu mai corespunde condițiilor generale de eligibilitate și nici unui criteriu specific în baza căruia a fost identificată în calitate de furnizor de servicii conform secțiunilor II – VI ale capitolului II proiectul Regulamentului. Aceasta presupune că Agenția în prealabil emiterii deciziei de încetare a calității de furnizor de servicii trebuie să evalueze atotcuprinzător situația cu privire la acesta din perspectiva eligibilității conform tuturor condițiilor și criteriilor, nu doar din perspectiva criteriului specific aplicat la identificarea inițială.

Anexa nr. 2 la proiectul de hotărâre conține Lista sectoarelor și subsectoarelor critice și a tipurilor și categoriilor de furnizori de servicii. Lista respectivă a fost elaborată în perspectivă comparativă, dintre prevederile legislației naționale și cele europene, în ce privește domeniile critice de intervenție și tipologia viitorilor furnizori de servicii. Actul UE care a stat la baza elaborării acestei liste este Directiva NIS2. Anexe nr. 1 și nr.2 la această Directivă listează sectoarele și subsectoarele de importanță critică și stabilesc tipologia furnizorilor de servicii corespunzătoare acestor sectoare și subsectoare. Varietatea sectoarelor și subsectoarelor, de rând cu specificul acestora, în ceea ce ține de reglementarea statutului și activității potențialilor furnizori de servicii, a necesitat o cunoaștere de specialitate a domeniilor, mai ales din punct de vedere practic, cunoaștere care este proprie specialiștilor din cadrul ministerelor de ramură și, eventual, a autorităților regulatorii. Reieșind din aceasta, Lista respectivă a fost supusă unor consultări preliminare cu autoritățile publice relevante.

Este important de relevat că Lista respectivă constituie în esență unul dintre principalele instrumente pentru Agenția pentru Securitate Cibernetică în procesul de identificare a furnizorilor de servicii. Astfel, sectoarele, subsectoarele critice și tipurile de furnizori sunt, de rând cu elementele calificative ale furnizorului de servicii, reflectate în definiția acestuia (art. 2 din Legea nr. 48/2023), condițiile generale pentru ca o persoană juridică să poată fi identificată ca fiind furnizori de servicii și, implicit să intre în domeniul de aplicare al Legii nr 48/2023 privind securitatea cibernetică. Din perspectiva procesului de identificare aceste condiții au un caracter general, deoarece sunt aplicabile tuturor categoriilor de potențiali furnizori de servicii pentru a fi eligibili.

În anexa nr. 3 la proiectul de hotărâre se propune aprobarea Regulamentului cu privire la modul de întocmire, ținere și actualizare a Listei furnizorilor de servicii. Articolul 4 alin. (1) din Legea securității cibernetice pune în sarcina Agenției întocmirea și ținerea listei furnizorilor de servicii, care cuprinde cel puțin tipul, categoria furnizorului de servicii și sectorul și subsectorul critice în care prestează serviciul respectiv și asigurarea, ori de câte ori este necesar, însă nu mai rar decât o dată la doi ani, a actualizării listei respective. La rândul său Guvernul, potrivit art. 4 alin. (2) urmează să reglementeze modul de întocmire, ținere și actualizare a acestei liste. Astfel, regulamentul respectiv urmează să reglementeze aspecte generale cu privire la structura și conținutul Listei respective, activitățile administrative desfășurate de Agenția pentru Securitate Cibernetică în vederea întocmirii, actualizării și excluderii din Listă, precum și orice alte operațiuni conexe.

4. Analiza impacturilor opțiunilor

a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate

Lipsa unei intervenții din partea statului ar putea fi tradusă în următoarele efecte sau consecințe nefavorabile:

- Imposibilitatea identificării corecte a furnizorilor de servicii.
- Consecințe negative asupra rezilienței cibernetice a entităților din cauza absenței unui cadru normativ adecvat pentru supravegherea securității cibernetice.
- Nerespectarea obiectivelor de securitate națională.
- Creșterea costurilor guvernamentale pentru atingerea obiectivelor strategice.

b¹) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Beneficii

- **Consolidarea securității cibernetice:** Soluția propusă va îmbunătăți securitatea cibernetică prin detectarea și blocarea eficientă a atacurilor, protejând datele și informațiile sensibile și asigurând reacții rapide.
- **Protecția informațiilor și a drepturilor utilizatorilor:** Implementarea soluției va spori protecția informațiilor personale și a drepturilor utilizatorilor, prevenind accesul neautorizat și utilizarea abuzivă a datelor.
- **Reducerea costurilor asociate incidentelor cibernetice:** Soluția va reduce riscurile și costurile financiare legate de incidentele cibernetice, cum ar fi pierderile de date și daunele reputaționale, economisind astfel resursele necesare pentru recuperare și remediere.
- **Îmbunătățirea încrederii și reputației:** O securitate cibernetică mai puternică va crește încrederea utilizatorilor și clienților în mediul privat și stat, consolidând reputația acestora.
- **Siguranța infrastructurii critice:** Soluția va proteja infrastructura critică, cum ar fi rețelele energetice, sistemul bancar și transportul, reducând riscul de întreruperi majore și asigurând continuitatea serviciilor vitale.
- **Stimularea inovării și cercetării:** Implementarea soluției va impulsiona inovația și cercetarea în domeniul securității cibernetice, contribuind la dezvoltarea economică și colaborarea internațională.
- **Protejarea mediului înconjurător:** Soluția poate contribui indirect la protecția mediului prin prevenirea situațiilor excepționale și reducerea consumului excesiv de resurse și a deșeurilor electronice.

Costuri

Implementarea obligațiilor normative stabilite în proiectul de hotărâre de Guvern care însoțește prezenta analiză de impact generează costuri administrative ce urmează a fi suportate de către agenții economici. În vederea estimării costurilor administrative pe care agenții economici trebuie să le suporte pentru a se conforma obligațiilor informaționale impuse prin prezentul proiect de hotărâre de Guvern este utilizată Metodologia de estimare a costurilor administrative prin aplicarea Modelului Costului Standard aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 307/2016.

Astfel, în sensul Metodologiei menționate supra, obligația informațională generată pentru agenții economici de noile prevederi normative, în calitatea lor de furnizorii de servicii, indiferent de sectorul, subsectorul, tipul sau categoria acestora este examinarea notificărilor privind intenția de desemnare în calitate de furnizor de servicii și prezentarea informațiilor primare.

În același timp, ținând cont de faptul că datele disponibile cu privire la salariul mediu nu este dezagregat pentru fiecare sector sau subsector, calculele estimative cu privire la potențialul cost administrativ ce urmează a fi suportat de un agent economic dintr-un sector sau subsector va fi calculat în limita datelor disponibile în Banca de date statistice a Biroului Național de Statistică și datele prezentate autoritățile publice.

Pentru sectoarele și subsectoarele în care lipsesc date cu privire la salariul mediu, costul administrativ va fi determinat în baza salariului mediu pe economie.

În continuare se prezintă potențialul cost administrativ la nivel de sector sau subsector, respectând formula dată de Metodologia de estimare a costurilor administrative prin aplicarea Modelului Costului Standard, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 307/2016:

Sectorul: **Energetică**

Subsector: **Energie electrică**

Acte normative	Autorități implicate	Descrierea obligației informaționale	Activități administrative	Timp, ore	Tarif, lei/oră	Preț, lei	Achiziții, lei	Preț total, lei	Numărul de agenți economici	Frecvența, număr pe an	Cantitate, număr pe an	Costuri administrative totale, lei
1	2	3	4	5	6	7=5x6	8	9=7+8	10	11		
Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică (art.4)	Agenția pentru Securitate Cibernetică	Examinarea notificărilor privind intenția de desemnare în calitate de furnizor de servicii și prezentarea informațiilor primare	Familiarizarea cu obligația informațională	3,0	148,8	446,4	0,0	446,4			446,4	446,4
			Pregătirea observațiilor pe marginea notificării	8,0	116,3	1190,4	0,0	1190,4			1190,4	1190,4
			Prezentarea informațiilor solicitate de Agenția pentru Securitate Cibernetică	8,0	116,3	1190,4	0,0	1190,4			1190,4	1190,4
			TOTAL									

Subsector: **Încălzire centralizată și răcire centralizată**

Acte normative	Autorități implicate	Descrierea obligației informaționale	Activități administrative	Timp, ore	Tarif, lei/oră	Preț, lei	Achiziții, lei	Preț total, lei	Numărul de agenți economici	Frecvența, număr pe an	Cantitate, număr pe an	Costuri administrative totale, lei
1	2	3	4	5	6	7=5x6	8	9=7+8	10	11		
Legea nr. 48/2023 privind securitatea	Agenția pentru Securitate Cibernetică	Examinarea notificărilor privind intenția de desemnare	Familiarizarea cu obligația informațională	3,0	118	354	0,0	354			354	354

cibernetică (art.4)		în calitate de furnizor de servicii și prezentarea informațiilor primare	Pregătirea observațiilor pe marginea notificării	8,0	118	944	0,0	944			944	944
			Prezentarea informațiilor solicitate de Agenția pentru Securitate Cibernetică	8,0	118	944	0,0	944			944	944
			TOTAL									

Subsector: Piața produselor petroliere

Acte normative	Autorități implicate	Descrierea obligației informaționale	Activități administrative	Timp, ore	Tarif, lei/oră	Preț, lei	Achiziții, lei	Preț total, lei	Numărul de agenți economici	Frecvența, număr pe an	Cantitate, număr pe an	Costuri administrative totale, lei
1	2	3	4	5	6	7=5x6	8	9=7+8	10	11		
Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică (art.4)	Agenția pentru Securitate Cibernetică	Examinarea notificărilor privind intenția de desemnare în calitate de furnizor de servicii și prezentarea informațiilor primare	Familiarizarea cu obligația informațională	3,0	75,2	225,6	0,0	225,6			225,6	225,6
			Pregătirea observațiilor pe marginea notificării	8,0	75,2	601,6	0,0	601,6			601,6	601,6
			Prezentarea informațiilor solicitate de Agenția pentru Securitate Cibernetică	8,0	75,2	601,6	0,0	601,6			601,6	601,6
			TOTAL									

Subsector: Gaze naturale

Acte normative	Autorități implicate	Descrierea obligației informaționale	Activități administrative	Timp, ore	Tarif, lei/oră	Preț, lei	Achiziții, lei	Preț total, lei	Numărul de agenți economici	Frecvența, număr pe an	Cantitate, număr pe an	Costuri administrative totale, lei
1	2	3	4	5	6	7=5x6	8	9=7+8	10	11		
Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică (art.4)	Agenția pentru Securitate Cibernetică	Examinarea notificărilor privind intenția de desemnare în calitate de furnizor de servicii și prezentarea informațiilor primare	Familiarizarea cu obligația informațională	3,0	116,8	350,4	0,0	350,4			350,4	350,4
			Pregătirea observațiilor pe marginea notificării	8,0	116,8	934,4	0,0	934,4			934,4	934,4
			Prezentarea informațiilor solicitate de Agenția pentru Securitate Cibernetică	8,0	116,8	934,4	0,0	934,4			934,4	934,4
			TOTAL									

Sectorul: **Transport.**

Subsector: **Transport feroviar, transport rutier** (conform BNS: transporturi terestre și transporturi prin conducte).

Acte normative	Autorități implicate	Descrierea obligației informaționale	Activități administrative	Timp, ore	Tarif, lei/oră	Preț, lei	Achiziții, lei	Preț total, lei	Numărul de agenți economici	Frecvența, număr pe an	Cantitate, număr pe an	Costuri administrative totale, lei
1	2	3	4	5	6	7=5x6	8	9=7+8	10	11		
Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică (art.4)	Agenția pentru Securitate Cibernetică	Examinarea notificărilor privind intenția de desemnare în calitate de furnizor de servicii și prezentarea informațiilor primare	Familiarizarea cu obligația informațională	3,0	61,3	183,9	0,0	183,9			183,9	183,9
			Pregătirea observațiilor pe marginea notificării	8,0	61,3	490,4	0,0	490,4			490,4	490,4
			Prezentarea informațiilor solicitate de Agenția pentru Securitate Cibernetică	8,0	61,3	490,4	0,0	490,4			490,4	490,4
			TOTAL									

Subsector: **Transport aerian.**

Acte normative	Autorități implicate	Descrierea obligației informaționale	Activități administrative	Timp, ore	Tarif, lei/oră	Preț, lei	Achiziții, lei	Preț total, lei	Numărul de agenți economici	Frecvența, număr pe an	Cantitate, număr pe an	Costuri administrative totale, lei
1	2	3	4	5	6	7=5x6	8	9=7+8	10	11		
Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică (art.4)	Agenția pentru Securitate Cibernetică	Examinarea notificărilor privind intenția de desemnare în calitate de furnizor de servicii și prezentarea informațiilor primare	Familiarizarea cu obligația informațională	3,0	239,1	717,3	0,0	717,3			717,3	717,3
			Pregătirea observațiilor pe marginea notificării	8,0	239,1	1912,8	0,0	1912,8			1912,8	1912,8
			Prezentarea informațiilor solicitate de Agenția pentru Securitate Cibernetică	8,0	239,1	1912,8	0,0	1912,8			1912,8	1912,8
			TOTAL									

Sectorul: **Bancar, infrastructuri ale pieței financiare** (conform BNS: Activități financiare și de asigurări).

Acte normative	Autorități implicate	Descrierea obligației informaționale	Activități administrative	Timp, ore	Tarif, lei/oră	Preț, lei	Achiziții, lei	Preț total, lei	Numărul de agenți economici	Frecvența, număr pe an	Cantitate, număr pe an	Costuri administrative totale, lei
1	2	3	4	5	6	7=5x6	8	9=7+8	10	11		

Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică (art.4)	Agenția pentru Securitate Cibernetică	Examinarea notificărilor privind intenția de desemnare în calitate de furnizor de servicii și prezentarea informațiilor primare	Familiarizarea cu obligația informațională	3,0	148,3	444,9	0,0	444,9			444,9	444,9
			Pregătirea observațiilor pe marginea notificării	8,0	148,3	1186,4	0,0	1186,4			1186,4	1186,4
			Prezentarea informațiilor solicitate de Agenția pentru Securitate Cibernetică	8,0	148,3	1186,4	0,0	1186,4			1186,4	1186,4
			TOTAL								2,817.7	

Sectorul: **Sănătății** (conform BNS: Activități referitoare la sănătatea umană).

Acte normative	Autorități implicate	Descrierea obligației informaționale	Activități administrative	Timp, ore	Tarif, lei/oră	Preț, lei	Achiziții, lei	Preț total, lei	Numărul de agenți economici	Frecvența, număr pe an	Cantitate, număr pe an	Costuri administrative totale, lei
1	2	3	4	5	6	7=5x6	8	9=7+8	10	11		
Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică (art.4)	Agenția pentru Securitate Cibernetică	Examinarea notificărilor privind intenția de desemnare în calitate de furnizor de servicii și prezentarea informațiilor primare	Familiarizarea cu obligația informațională	3,0	102,6	307,8	0,0	307,8			307,8	307,8
			Pregătirea observațiilor pe marginea notificării	8,0	102,6	820,8	0,0	820,8			820,8	820,8
			Prezentarea informațiilor solicitate de Agenția pentru Securitate Cibernetică	8,0	102,6	820,8	0,0	820,8			820,8	820,8
			TOTAL								1,949.4	

Sectorul: **Alimentare cu apă și canalizare** (conform MIDR: Infrastructura de apă și sanitație).

Acte normative	Autorități implicate	Descrierea obligației informaționale	Activități administrative	Timp, ore	Tarif, lei/oră	Preț, lei	Achiziții, lei	Preț total, lei	Numărul de agenți economici	Frecvența, număr pe an	Cantitate, număr pe an	Costuri administrative totale, lei
1	2	3	4	5	6	7=5x6	8	9=7+8	10	11		
Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică (art.4)	Agenția pentru Securitate Cibernetică	Examinarea notificărilor privind intenția de desemnare în calitate de furnizor de servicii și prezentarea informațiilor primare	Familiarizarea cu obligația informațională	3,0	75,5	225,5	0,0	225,5			225,5	225,5
			Pregătirea observațiilor pe marginea notificării	8,0	75,5	601,5	0,0	601,5			601,5	601,5
			Prezentarea informațiilor	8,0	75,5	601,5	0,0	601,5			601,5	601,5

			solicitate de Agenția pentru Securitate Cibernetică										
TOTAL												1,428.5	

Sectorul: **Administrație publică** (conform BNS: Administrație publică și apărare).

Acte normative	Autorități implicate	Descrierea obligației informaționale	Activități administrative	Timp, ore	Tarif, lei/oră	Preț, lei	Achiziții, lei	Preț total, lei	Numărul de agenți economici	Frecvența, număr pe an	Cantitate, număr pe an	Costuri administrative totale, lei
1	2	3	4	5	6	7=5x6	8	9=7+8	10	11		
Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică (art.4)	Agenția pentru Securitate Cibernetică	Examinarea notificărilor privind intenția de desemnare în calitate de furnizor de servicii și prezentarea informațiilor primare	Familiarizarea cu obligația informațională	3,0	95,1	285,3	0,0	285,3			285,3	285,3
			Pregătirea observațiilor pe marginea notificării	8,0	95,1	760,8	0,0	760,8			760,8	760,8
			Prezentarea informațiilor solicitate de Agenția pentru Securitate Cibernetică	8,0	95,1	760,8	0,0	760,8			760,8	760,8
			TOTAL									

Sectorul: **Servicii poștale și de curierat** (conform BNS: Activități de poștă și de curier).

Acte normative	Autorități implicate	Descrierea obligației informaționale	Activități administrative	Timp, ore	Tarif, lei/oră	Preț, lei	Achiziții, lei	Preț total, lei	Numărul de agenți economici	Frecvența, număr pe an	Cantitate, număr pe an	Costuri administrative totale, lei
1	2	3	4	5	6	7=5x6	8	9=7+8	10	11		
Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică (art.4)	Agenția pentru Securitate Cibernetică	Examinarea notificărilor privind intenția de desemnare în calitate de furnizor de servicii și prezentarea informațiilor primare	Familiarizarea cu obligația informațională	3,0	56,7	170,1	0,0	170,1			170,1	170,1
			Pregătirea observațiilor pe marginea notificării	8,0	56,7	453,6	0,0	453,6			453,6	453,6
			Prezentarea informațiilor solicitate de Agenția pentru Securitate Cibernetică	8,0	56,7	453,6	0,0	453,6			453,6	453,6
			TOTAL									

Sectorul: **Gestionarea deșeurilor** (conform MM: colectarea, tratarea și eliminarea deșeurilor; activități de recuperare a materialelor reciclabile).

Acte normative	Autorități implicate	Descrierea obligației informaționale	Activități administrative	Timp, ore	Tarif, lei/oră	Preț, lei	Achiziții, lei	Preț total, lei	Numărul de agenți economici	Frecvența, număr pe an	Cantitate, număr pe an	Costuri administrative totale, lei
1	2	3	4	5	6	7=5x6	8	9=7+8	10	11		
Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică (art.4)	Agenția pentru Securitate Cibernetică	Examinarea notificărilor privind intenția de desemnare în calitate de furnizor de servicii și prezentarea informațiilor primare	Familiarizarea cu obligația informațională	3,0	65,8	197,4	0,0	197,4			197,4	197,4
			Pregătirea observațiilor pe marginea notificării	8,0	65,8	526,4	0,0	526,4			526,4	526,4
			Prezentarea informațiilor solicitate de Agenția pentru Securitate Cibernetică	8,0	65,8	526,4	0,0	526,4			526,4	526,4
			TOTAL									

Sectorul: **Fabricarea, producția și distribuția de substanțe chimice** (conform MM: fabricarea substanțelor și a produselor chimice).

Acte normative	Autorități implicate	Descrierea obligației informaționale	Activități administrative	Timp, ore	Tarif, lei/oră	Preț, lei	Achiziții, lei	Preț total, lei	Numărul de agenți economici	Frecvența, număr pe an	Cantitate, număr pe an	Costuri administrative totale, lei
1	2	3	4	5	6	7=5x6	8	9=7+8	10	11		
Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică (art.4)	Agenția pentru Securitate Cibernetică	Examinarea notificărilor privind intenția de desemnare în calitate de furnizor de servicii și prezentarea informațiilor primare	Familiarizarea cu obligația informațională	3,0	61	183	0,0	183			183	183
			Pregătirea observațiilor pe marginea notificării	8,0	61	488	0,0	488			488	488
			Prezentarea informațiilor solicitate de Agenția pentru Securitate Cibernetică	8,0	61	488	0,0	488			488	488
			TOTAL									

Sectorul: **Fabricare.**

Subsector: **Fabricarea computerelor și a produselor electronice și optice** (conform BNS: Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice).

Acte normative	Autorități implicate	Descrierea obligației informaționale	Activități administrative	Timp, ore	Tarif, lei/oră	Preț, lei	Achiziții, lei	Preț total, lei	Numărul de agenți economici	Frecvența, număr pe an	Cantitate, număr pe an	Costuri administrative totale, lei
1	2	3	4	5	6	7=5x6	8	9=7+8	10	11		
Legea nr. 48/2023	Agenția pentru	Examinarea notificărilor		3,0	90,3	270,9	0,0	270,9			270,9	270,9

privind securitatea cibernetică (art.4)	Securitate Cibernetică	privind intenția de desemnare în calitate de furnizor de servicii și prezentarea informațiilor primare	Familiarizarea cu obligația informațională										
			Pregătirea observațiilor pe marginea notificării	8,0	90,3	722,4	0,0	722,4				722,4	722,4
			Prezentarea informațiilor solicitate de Agenția pentru Securitate Cibernetică	8,0	90,3	722,4	0,0	722,4				722,4	722,4
			TOTAL										1,715.7

Subsector: **Fabricarea echipamentelor electrice** (conform BNS: Fabricarea echipamentelor electrice).

Acte normative	Autorități implicate	Descrierea obligației informaționale	Activități administrative	Timp, ore	Tarif, lei/oră	Preț, lei	Achiziții, lei	Preț total, lei	Numărul de agenți economici	Frecvența, număr pe an	Cantitate, număr pe an	Costuri administrative totale, lei	
1	2	3	4	5	6	7=5x6	8	9=7+8	10	11			
Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică (art.4)	Agenția pentru Securitate Cibernetică	Examinarea notificărilor privind intenția de desemnare în calitate de furnizor de servicii și prezentarea informațiilor primare	Familiarizarea cu obligația informațională	3,0	68,9	206,7	0,0	206,7				206,7	206,7
			Pregătirea observațiilor pe marginea notificării	8,0	68,9	551,2	0,0	551,2				551,2	551,2
			Prezentarea informațiilor solicitate de Agenția pentru Securitate Cibernetică	8,0	68,9	551,2	0,0	551,2				551,2	551,2
			TOTAL										1,309.1

Subsector: **Fabricarea altor mașini și echipamente n.c.a.** (conform BNS: Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.).

Acte normative	Autorități implicate	Descrierea obligației informaționale	Activități administrative	Timp, ore	Tarif, lei/oră	Preț, lei	Achiziții, lei	Preț total, lei	Numărul de agenți economici	Frecvența, număr pe an	Cantitate, număr pe an	Costuri administrative totale, lei	
1	2	3	4	5	6	7=5x6	8	9=7+8	10	11			
Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică (art.4)	Agenția pentru Securitate Cibernetică	Examinarea notificărilor privind intenția de desemnare în calitate de furnizor de servicii și prezentarea informațiilor primare	Familiarizarea cu obligația informațională	3,0	76,4	229,2	0,0	229,2				229,2	229,2
			Pregătirea observațiilor pe marginea notificării	8,0	76,4	611,2	0,0	611,2				611,2	611,2
			Prezentarea informațiilor	8,0	76,4	611,2	0,0	611,2				611,2	611,2

			solicitate de Agenția pentru Securitate Cibernetică										
TOTAL												1,451.6	

Subsector: **Fabricarea autovehiculelor, remorcilor și semiremorcilor** (conform BNS: Fabricarea autovehiculelor, a remorcilor și semiremorcilor).

Acte normative	Autorități implicate	Descrierea obligației informaționale	Activități administrative	Timp, ore	Tarif, lei/oră	Preț, lei	Achiziții, lei	Preț total, lei	Numărul de agenți economici	Frecvența, număr pe an	Cantitate, număr pe an	Costuri administrative totale, lei
1	2	3	4	5	6	7=5x6	8	9=7+8	10	11		
Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică (art.4)	Agenția pentru Securitate Cibernetică	Examinarea notificărilor privind intenția de desemnare în calitate de furnizor de servicii și prezentarea informațiilor primare	Familiarizarea cu obligația informațională	3,0	87,8	263,4	0,0	263,4			263,4	263,4
			Pregătirea observațiilor pe marginea notificării	8,0	87,8	702,4	0,0	702,4			702,4	702,4
			Prezentarea informațiilor solicitate de Agenția pentru Securitate Cibernetică	8,0	87,8	702,4	0,0	702,4			702,4	702,4
TOTAL												1,668.2

Alte sectoare (în baza salariului mediu pe economie).

Acte normative	Autorități implicate	Descrierea obligației informaționale	Activități administrative	Timp, ore	Tarif, lei/oră	Preț, lei	Achiziții, lei	Preț total, lei	Numărul de agenți economici	Frecvența, număr pe an	Cantitate, număr pe an	Costuri administrative totale, lei
1	2	3	4	5	6	7=5x6	8	9=7+8	10	11		
Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică (art.4)	Agenția pentru Securitate Cibernetică	Examinarea notificărilor privind intenția de desemnare în calitate de furnizor de servicii și prezentarea informațiilor primare	Familiarizarea cu obligația informațională	3,0	82,0	246,0	0,0	246,0			246,0	246,0
			Pregătirea observațiilor pe marginea notificării	8,0	82,0	656,0	0,0	656,0			656,0	656,0
			Prezentarea informațiilor solicitate de Agenția pentru Securitate Cibernetică	8,0	82,0	656,0	0,0	656,0			656,0	656,0
TOTAL												1,558.2

Părțile interesate care pot fi afectate pozitiv sau negativ de aceste costuri și beneficii includ:

- **Mediul de afaceri:** Va beneficia de securitate cibernetică îmbunătățită și reducerea riscurilor asociate atacurilor ciberneticе.
- **Utilizatori și consumatori:** Vor beneficia de o protecție mai bună a informațiilor personale și drepturilor.
- **Autorități publice:** Vor beneficia de o îmbunătățire a cadrului instituțional și a capacităților de gestionare a riscurilor ciberneticе.
- **Cetățenii:** Vor beneficia de o mai mare securitate cibernetică și protecție a datelor.

b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Nu este cazul.

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizați în acesta

Există riscul implementării lente a prevederilor hotărârii Guvernului din motivul domeniului nou de reglementare, drept urmare, unele problemele existente riscând să-și păstreze actualitatea pentru o anumită perioadă de timp.

Un alt risc este insuficiența resurselor umane calificate și informațiilor calitative primare furnizate de autoritățile și instituțiile publice responsabile.

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sunt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

Conform estimărilor prezentate la capitolul 4, b¹) din prezenta analiză de impact, cu privire la costurile administrative care urmează a fi suportate de agenții economici, acestea în principiu urmează a fi suportate o singură dată, la examinarea notificării notificărilor privind intenția de desemnare în calitate de furnizor de servicii și/sau prezentarea informațiilor necesare în adresa Agenției pentru Securitate Cibernetică.

În funcție de nivelul de salarizare în sectorul sau subsectorul în care activează furnizorul de servicii, acest cost poate varia de la 1077 lei (sectorul servicii poștale și curierat), până la 4542,9 lei (sectorul transport aerian).

Concluzie

e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

Prezenta inițiativă normativă completează cadrul general și special în domeniul securității ciberneticе, aducând beneficii prin protejarea datelor și informațiilor sensibile, ceea ce va spori încrederea în sectorul privat și public. Reducerea costurilor asociate cu incidentele ciberneticе este esențială, economisind sume semnificative și protejând infrastructura critică. De asemenea, securitatea cibernetică

consolidată va stimula inovația și cercetarea, aducând noi tehnologii și soluții, generând oportunități economice și consolidând poziția Republicii Moldova în acest domeniu. Costurile administrative necesare pentru respectarea prevederilor acestei inițiative sunt ne semnificative în raport cu beneficiile obținute.

5. Implementarea și monitorizarea

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sunt necesare

Proiectul de hotărâre a Guvernului este elaborat în scopul implementării prevederilor Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică, în special a art. 3 și art. 4.

Pentru implementarea prevederilor proiectului nu vor fi necesare aprobarea unor acte normative noi sau modificarea celor existente, precum și nu va fi necesară crearea sau modificarea autorităților sau instituțiilor existente. Prevederile proiectului de act normativ asigură în principiu reglementarea procedurii de identificare fără să aducă atingere unor acte normative deja în vigoare și instituie norme juridice compatibile cu normele deja instituite la nivelul cadrului normativ guvernamental.

Totuși, pentru implementarea prevederilor proiectului, Agenția pentru Securitate Cibernetică urmează să întreprindă un set de acțiuni cu caracter operațional. Una dintre acestea ar putea fi implementarea unor soluții de tehnologie a informației și comunicații, menite să optimizeze procesul de identificare a furnizorilor de servicii, să faciliteze interacțiunea Agenției cu persoanele juridice supuse procesului de identificare, precum și să automatizeze evidența persoanelor juridice identificate în calitate de furnizor de servicii în Lista acestora. Aceste acțiuni de ordin operațional ar putea genera în conformitate cu cadrul normativ privind sistemele și resursele informaționale de stat și cel cu privire la registre, adoptarea unor acte, inclusiv normative, dacă soluțiile respective tehnico-tehnologice vor fi implementate în activitatea de identificare.

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

Pentru inițiativa normativă care însoțește prezenta analiză de impact, monitorizarea urmează a fi realizată în baza următorilor indicatori de performanță:

- Identificarea tuturor furnizorilor de servicii;
- Întocmirea listei furnizorilor de servicii;
- Ținerea în stare de actualitate a furnizorilor de servicii;
- Crearea platformelor și soluțiilor tehnico-tehnologice sau de altă natură care să permită autoidentificarea furnizorilor de servicii.

c) Identificați peste cât timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea

Similar cu cadrul de monitorizare și obiectivele prezentei analize de impact, care sunt direct corelate cu Legea nr. 48/2023 și legislația conexasă, efectele resimțite pentru prezentul proiect de hotărâre de Guvern sunt la fel direct corelate cu efectele legii de bază.

Astfel, într-o primă etapă evaluarea performanței implementării prevederilor cadrului normativ vor fi determinate de perioada tranzitorie de după intrarea în vigoare a Legii (aproximativ 6 luni).

Într-o etapă ulterioară, care începe cu aprobarea de către Guvern a Strategiei naționale de securitate cibernetică și a programului pentru implementarea acesteia, indicatorii de performanță în baza cărora se va evalua modul și gradul de implementare a inițiativei în speță, inclusiv în vederea evaluării creșterii rezilienței cibernetice și a nivelului de asigurare a securității rețelelor și sistemelor informatice la nivel național, vor constitui indicatorii de monitorizare și evaluare stabiliți în documentul respectiv de politici.

6. Consultarea

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

Cercul de subiecți interesați în intervenția propusă poate fi grupat în următoarele categorii:

1. **Guvernul și autoritatea administrației publice centrale de specialitate responsabilă de realizarea politicii de stat în domeniul securității cibernetice** – din perspectiva, pe de o parte, a necesității instituirii unui mecanism instituțional și organizațional viabil de implementare a politicii de stat în domeniul securității cibernetice, în vederea asigurării rezilienței cibernetice a cercului de subiecți care cad sub incidența actului normativ, iar, pe de altă parte – necesitatea armonizării cadrului normativ național;
2. **Persoanele juridice de drept public, inclusiv autoritățile administrației publice locale** – categorii care prin efectul legii sunt identificate furnizori esențiali sau importanți de servicii;
3. **Persoanele juridice de drept privat, inclusiv întreprinderile de stat**, care cad sub incidența prevederilor proiectului de act normative;
4. **Utilizatorii finali ai serviciilor** prestate de furnizorii de servicii, esențiali sau importanți, din perspectiva interesului pe care îl au în creșterea calității serviciilor de care beneficiază, în mod special din punctul de vedere al securității și protecției datelor cu caracter personal.

b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților

După finalizarea elaborării proiectului, analiza de impact, proiectul de act normativ propriu-zis urmează a fi supuse unor consultări preliminare cu Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării.

Ulterior, potrivit prevederilor art. 32 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și în conformitate cu procedurile stabilite de Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, proiectul de act normativ și analiza de impact urmează a fi transmise pentru examinare în cadrul Ședinței secretarilor generali, cu scopul înregistrării oficiale a proiectului de către Cancelaria de Stat și, în cazul susținerii, lansării acestuia în avizări și consultări publice oficiale. Proiectul și analiza de impact urmează a fi lansate în consultări publice, publicate pe portalul particip.gov.md, inclusiv consultate suplimentar cu persoanele ce vor fi vizate de proiectul propus, în scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

Poziția fiecărei entități consultate urmează a fi analizată după consultarea publică a documentului de analiză a impactului și a proiectului de act normativ propus.

Anexă			
Tabel pentru identificarea impacturilor			
Categoriile de impact	Punctaj atribuit		
	<i>Opțiunea propusă</i>	<i>Opțiunea alternativă 1</i>	<i>Opțiunea alternativă 2</i>
Economic			
costurile desfășurării afacerilor	-1		
povara administrativă	-1		
fluxurile comerciale și investiționale	0		
competitivitatea afacerilor	0		
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	0		
concurența pe piață	0		
activitatea de inovare și cercetare	0		
veniturile și cheltuielile publice	0		
cadrul instituțional al autorităților publice	+1		
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	0		
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	0		
situația social-economică în anumite regiuni	0		
situația macroeconomică	0		
alte aspecte economice	0		
Social			
gradul de ocupare a forței de muncă	0		
nivelul de salarizare	0		
condițiile și organizarea muncii	0		
sănătatea și securitatea muncii	0		
formarea profesională	0		

inegalitatea și distribuția veniturilor	0		
nivelul veniturilor populației	0		
nivelul sărăciei	0		
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile	0		
diversitatea culturală și lingvistică	0		
partidele politice și organizațiile civice	0		
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	0		
modul sănătos de viață al populației	0		
nivelul criminalității și securității publice	+1		
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	0		
accesul și calitatea serviciilor educaționale	0		
accesul și calitatea serviciilor medicale	0		
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	0		
nivelul și calitatea educației populației	0		
conservarea patrimoniului cultural	0		
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale	0		
accesul și participarea populației în activități sportive	0		
discriminarea	0		
alte aspecte sociale	0		
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon	0		
calitatea aerului	0		
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen	0		
biodiversitatea	0		

flora	0		
fauna	0		
peisajele naturale	0		
starea și resursele solului	0		
producerea și reciclarea deșeurilor	0		
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	0		
consumul și producția durabilă	0		
intensitatea energetică	0		
eficiența și performanța energetică	0		
bunăstarea animalelor	0		
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)	0		
utilizarea terenurilor	0		
alte aspecte de mediu	0		

Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit. b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul este elaborat în contextul implementării unor prevederi ale Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică, în special art. 3 și 4. Legea respectivă asigură armonizarea parțială a legislației naționale la Directiva NIS³⁴. Gradul și modul de transpunere a unor prevederi ale acestei Directive în Legea privind securitatea cibernetică pot fi consultate în tabelul de concordanță³⁵. Prezentul proiect de hotărâre a Guvernului în principiu continuă procesul de armonizare a Directivei NIS2 sunt aspectul implementării prevederilor Legii privind securitatea cibernetică în partea ce vizează determinarea sectoarelor și subsectoarelor critice și a tipurilor și categoriilor de furnizori de servicii, procesului de identificare a furnizorilor de servicii și modului de ținere a Listei furnizorilor de servicii. În principal prevederile proiectului vizează armonizarea cadrului normativ național la Anexele nr. I și II la Directiva NIS2, a art. 3 – care determină criteriile de categorizare a furnizorilor de servicii în esențiali sau importanți și a unor noțiuni și definiții ale acestora, care sunt importante pentru procesul de identificare din perspectiva oferirii Agenției pentru Securitatea cibernetică (autoritatea responsabilă de acest proces) a instrumentarului necesar pentru calificarea unor tipuri de persoane juridice, nereglementate de legislația națională, ca fiind furnizori de servicii.

Rezultatele procesului de transpunere în proiectul de hotărâre a Guvernului a prevederilor Directivei NIS2, gradul de transpunere a acesteia și explicațiile de rigoare privind relația dintre componentele acestei directive și părțile corespunzătoare ale proiectului de act normativ sunt reflectate în tabelul de concordanță, care este parte a dosarului de însoțire a proiectului.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Proiectul este elaborat în contextul implementării prevederilor Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică, care a transpus parțial prevederile Directivei NIS2 (Directiva (UE) 2022/2555 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate cibernetică în Uniune, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 și a Directivei (UE) 2018/1972 și de abrogare a Directivei (UE) 2016/1148).

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În conformitate cu prevederile art. 9 din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional pe pagina web oficială a Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării mded.gov.md și pe platforma de consultare particip.gov.md, la data de 5 martie 2024 a fost publicat anunțul referitor la inițierea procesului de elaborare a proiectului de hotărâre de Guvern (link de acces - https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/12149).

Totodată, proiectul a fost supus consultării prealabile procesului de avizare cu Ministerul Energiei, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Finanțelor, Ministerul Sănătății, Ministerul Mediului, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Educației și Cercetării, Autoritatea Aeronautică Civilă, Agenția Națională Transport Auto, Agenția Navală a Republicii Moldova, Î.S. „Calea

³⁴ Directiva (UE) 2022/2555 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate cibernetică în Uniune, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 și a Directivei (UE) 2018/1972 și de abrogare a Directivei (UE) 2016/1148 (Directiva NIS 2): https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:32022L2555#ntr3-L_2022333RO.01014301-E0003

³⁵

Ferată din Moldova”, Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, Agenția de Guvernare Electronică, Banca Națională a Moldovei, Comisia Națională a Pieței Financiare, Serviciul de Informații și Securitate, Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică, Cancelaria de Stat.

Proiectul a fost plasat spre consultare pe pagina web oficială a Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării mde.gov.md și pe platforma de consultare particip.gov.md, la data de 22.08.2024 (link de acces - https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/13063).

Proiectul a fost examinat și avizat conform procedurii stabilite de cadrul normativ în vigoare (informația detaliată se regăsește în Sinteza obiecțiilor și propunerilor).

7. Concluziile expertizelor

Proiectul a fost remis Centrului Național Anticorupție pentru efectuarea expertizei anticorupție și modificat conform obiecțiilor și propunerilor din expertiză.

Proiectul a fost definitivat conform obiecțiilor și propunerilor prezentate de Centrul de Armonizare a Legislației.

Proiectul a fost supus expertizei juridice și modificat corespunzător.

Proiectul a fost examinat de Grupul de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător (informația detaliată se regăsește în Sinteza obiecțiilor și propunerilor).

Proiectul nu cade sub incidența altor expertize necesare de a fi efectuate în condițiile Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, dat fiind faptul că, nu conține reglementări cu impact asupra bugetului public național sau a unor componente din cadrul acestuia și nu prevede reorganizări și reforme structurale sau instituționale ale autorităților ori ale instituțiilor publice.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul de hotărâre a Guvernului este elaborat în scopul implementării prevederilor Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică, în special a art. 3 și art. 4.

Pentru implementarea prevederilor proiectului nu vor fi necesare aprobarea unor acte normative noi sau modificarea celor existente. Prevederile proiectului de act normativ asigură reglementarea procedurii de identificare și instituie norme juridice compatibile cu normele deja existente la nivelul cadrului normativ guvernamental.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea prevederilor proiectului necesită crearea capacităților necesare în cadrul Agenției pentru Securitate Cibernetică în scopul:

- implementării mecanismelor de aplicare a condițiilor de eligibilitate a furnizorilor de servicii stabilite de Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică;

- implementării mecanismelor de interacțiune a Agenției cu persoanele juridice supuse procesului de identificare și interacțiune a Agenției cu autoritățile publice și instituțiile publice deținătoare de informații oficiale cu privire la aceste persoane juridice;

- implementării procedurilor de întocmire, ținere și actualizare a Listei furnizorilor de servicii, precum și de evidență a furnizorilor de servicii identificați.

Totodată, pentru implementarea prevederilor proiectului, Agenția pentru Securitate Cibernetică urmează să întreprindă un set de acțiuni cu caracter operațional. Una dintre acestea ar putea fi implementarea unor soluții de tehnologie a informației și comunicații, menite să optimizeze procesul de identificare a furnizorilor de servicii, să faciliteze interacțiunea Agenției cu persoanele juridice supuse procesului de identificare, precum și să automatizeze evidența persoanelor juridice identificate în calitate de furnizor de servicii în Lista acestora. Aceste acțiuni de ordin operațional ar putea genera în conformitate cu cadrul normativ privind sistemele și resursele informaționale de stat și cel cu privire la registre, necesitatea elaborării și adoptării unor acte, inclusiv normative, conform cadrului normativ în vigoare.

Secretar de stat

Cătălina PLINSCHI

SINTEZA

obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la identificarea furnizorilor de servicii (în contextul prevederilor Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică), număr unic 727/MDED/2024

AVIZARE

Nr.	Autorii obiecțiilor și propunerilor	Nr.	Obiecțiile și propunerile	Argumentarea autorului proiectului
1.	Cancelaria de Stat (Nr. 10-108-10554 din 20.09.2024)	1.	Comunică susținerea de principiu, totodată propune includerea la Anexa nr.1 din proiectul Hotărârii Guvernului a sectorului servicii esențiale „Administrația publică”, indicând la compartimentul tipul furnizorilor de servicii – prestatorii, în sensul definiției de la art.2 din Legea nr.234/2021 cu privire la serviciile publice.	Se acceptă parțial. La tipul de furnizori de servicii însă nu au fost indicați prestatorii de servicii, deoarece această sintagmă nu reflectă întregul spectru de persoane juridice de drept public care urmează a fi considerați furnizori de servicii în sensul Legii nr. 48/2023.
2.	Aparatul Președintelui Republicii Moldova (Nr. 2/2-06-1153 din 11.09.2024)		Comunică lipsa de obiecții.	
3.	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (Nr. 21-4835 din 13.09.2024)	2.	La <i>Anexa nr. 1 din proiect, Lista sectoarelor și subsectoarelor critice, a tipurilor și categoriilor de furnizori de servicii</i> , la Sectorul 2. Transport, lit. d), subsectorul transport rutier, propunem specificarea faptului că Operatorii sistemelor de transport inteligente, pot fi persoane juridice de drept public sau de drept privat, definite în Conceptele Sistemelor informaționale respective.	Nu se acceptă. Determinarea categoriei de persoane juridice care ar putea fi operatori de astfel de sisteme nu intră în obiectul de reglementare al acestui act normativ.
		3.	La <i>Anexa nr. 2 din proiect, Regulamentul cu privire la identificarea furnizorilor de servicii</i> , la pct. 18 lit. b), subsectorul transport rutier,	Se acceptă.

			sintagma „ <i>Întreprinderea de Stat</i> „ <i>Administrația de Stat al Drumurilor</i> ” se va substitui cu sintagma „ <i>Societatea pe Acțiuni</i> „ <i>Administrația Națională a Drumurilor</i> ”.	
		4.	În continuare, pe tot textul proiectului, numerotarea punctelor nu corespunde noilor cerințe, ori potrivit art. 52 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, pentru interpretare corectă și aplicare comodă, punctele pot fi divizate în subpuncte care se numerotează prin adăugarea consecutivă a cifrelor arabe, până la gradul de detaliere necesar.	Se acceptă.
4.	Agenția Națională Transport Auto (Nr.10/1-1-6236 din 11.10.2024)		Lipsa obiecțiilor și propunerilor.	
5.	Agenția Navală a Republicii Moldova (Nr. 03 – 337 din 01.10.2024)	5.	Susține proiectul de hotărâre de Guvern „cu privire la identificarea furnizorilor de servicii (în contextul prevederilor Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică, număr unic 727/MDED/2024), cu următoarea remarcă. În Anexa nr. 1 la Proiect (Lista sectoarelor și sub-sectoarelor critice, a tipurilor și categoriilor de furnizori de servicii), la poziția nr. 7 ” <i>Persoanele juridice care operează servicii de trafic maritim (STM)</i> ” al sub-sectorului ”c) <i>Transport pe apă</i> ”, atragem atenția că această responsabilitate revine exclusiv ANRM. În acest sens, precizăm că nu există alte persoane juridice cu atribuții în prestarea acestor servicii în Republica Moldova, astfel, ANRM este unica autoritate responsabilă pentru monitorizarea traficului maritim.	Precizare. În anexa nr. 1 sunt determinate tipurile de furnizori de servicii și nu forma lor de organizare juridică. În situația actuală (în care ANRM exercită această activitate) ASC va identifica Agenția ca fiind furnizor de servicii din categoria celor esențiali în baza faptului că aceasta este persoană juridică de drept public (în temeiul art. 3 alin. (2) lit. i din Legea nr. 48/2023). În cazul în care în viitor vor apărea persoane juridice de drept privat care vor desfășura astfel de activități, atunci Agenția le va identifica în temeiul faptului că acestea sunt de tipul stabilit în anexa nr. 1.

6.	Autoritatea Aeronautică Civilă (Nr. 2247 din 04.09.2024)		Lipsa obiecțiilor și propunerilor.	
7.	Ministerul Energiei (Nr. 10-2297 din 29.08.2024)	6.	La pct. 4 subpct. 1) din proiectul Hotărârii de Guvern, propunem desfășurarea sensului noțiunii „ <i>soluții tehnico-tehnologice</i> ”, în vederea evitării ambiguității și pentru redare clară a ideii autorului.	Se acceptă. Termenul a fost substituit cu termenul „soluții de tehnologie a informației”.
		7.	La anexa nr. 1 la proiectul Hotărârii de Guvern pct. 1 lit. a) subpct. 6), propunem substituirea textului „ <i>Operator al pieței de energie electrică desemnat</i> ” cu textul „ <i>Serviciul de operare a pieței energiei electrice</i> ”, ținând cont prevederile Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică.	Nu se acceptă. În coloana respectivă din anexa nr. 1 sunt determinate tipurile de furnizori de servicii. Acestea sunt corespondente tipurilor stabilite de anexele 1 și 2 la Directiva NIS2 ¹ . Acest tip de furnizor de servicii este definit de art. 2 din Legea nr. 107/2016 și este identic cu tipul de entitate stabilit în pct. 1, lit. (a) anexa nr. 1 „operator al pieței de energie electrică desemnat” sau „OPEED” care potrivit, articolul 2 punctul 8 din Regulamentul (UE) 2019/943 ² al Parlamentului European și al Consiliului înseamnă un <i>operator al pieței desemnat de autoritatea competentă să îndeplinească sarcini referitoare la cuplarea unică a piețelor pentru ziua următoare sau a piețelor intrazilnice</i> . Art. 2 din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică definește similar <i>operatorul pieței energiei electrice desemnat</i> , și anume:

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:32022L2555>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:02019R0943-20240716>

			operator de piață licențiat de Agenție, autorizat să îndeplinească sarcini legate de cuplarea unică a piețelor energiei electrice pentru ziua următoare și a piețelor energiei electrice pe parcursul zilei;	
		8.	<p>La Capitolul II pct. 6 din anexa nr. 2 proiectul Regulamentului cu privire la identificarea furnizorilor de servicii, propunem stabilirea exactă care sunt „<i>persoane responsabile din cadrul Agenției</i>” care desemnează persoanele juridice în calitate de furnizor.</p>	<p>Nu se acceptă. În conformitate cu pct. 6 din proiectul Regulamentului, persoanele juridice vor fi desemnate în calitate de furnizor de servicii prin act administrativ. Potrivit pct. 14 din Regulamentul de organizarea și funcționarea Agenției pentru Securitate Cibernetică, aprobat prin Hotărârea Guvernului 1028/2023 dreptul la prima semnătură pe toate actele Agenției îl are directorul. În lipsa directorului, dreptul la semnătură îi revine directorului adjunct în conformitate cu ordinul directorului emis potrivit cadrului normativ. În conformitate cu legislația, unele acte ale Agenției pot fi semnate de alte persoane cu funcții de răspundere din cadrul Agenției, în temeiul ordinului directorului. Această prerogativă a directorului este întemeiată pe prevederile art. 15 din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, în mod special alin. (6).</p>
		9.	La Capitolul II pct. 9, propunem reformularea textului „ <i>fie modifică actul administrativ de desemnare în calitate de furnizor de servicii</i> ”,	<p>Se acceptă. Punctul 9 a fost expus într-o nouă redacție cu următorul cuprins: „<i>Agenția</i>”</p>

			având în vedere că, Agenția expediază în prealabil o notificare către persoana juridică privind intenția de desemnare, conform pct. 7, după care, în urma observațiilor pe marginea notificării, urmează a fi emis actul administrativ de încetare a procedurii de identificare sau actul administrativ de desemnare în calitate de furnizor de servicii, astfel acțiunea de <i>modificare a actului administrativ</i> este imposibilă ori nu poate să fie modificat, ceea ce încă nu există.	<i>examinează observațiile persoanei juridice și, în funcție de constatările și rezultatele examinării observațiilor acesteia, fie emite actul administrativ de încetare a procedurii de identificare, fie emite actul administrativ de desemnare în calitate de furnizor de servicii al persoanei juridice respective. În ambele cazuri actul administrativ se emite în termen de 15 zile lucrătoare din data recepționării observațiilor persoanei juridice și trebuie să conțină motivarea acceptării sau neacceptării observațiilor înaintate de persoana juridică.”</i>
8.	Ministerul Finanțelor (Nr. 07/5-03/409/1436 din 13.09.2024)	10.	<i>La proiectul hotărârii</i> Potrivit art. 36 alin. (2) din Legea nr. 136 din 7 iulie 2017 <i>cu privire la Guvern</i> , hotărârile se contrasemnează de miniștrii care au obligația punerii în aplicare a acestora și/sau sunt responsabili de domeniile de activitate care intră parțial sau integral în obiectul de reglementare al actului contrasemnat. Astfel, clauza de contrasemnare necesită a fi revizuită prin excluderea ministrului finanțelor din lista contrasemnatarilor.	Se acceptă. Sintagma „Ministrul finanțelor” din clauza de contrasemnare a fost exclusă.
9.	Ministerul Mediului (Nr. 12/2-05/2559 din 09.09.2024)		Comunică despre susținerea proiectului, cu luarea în considerare a următoarelor:	
		11.	la anexa nr. 1, Capitolul II Alte sectoare de importanță critică, pct. 11 Fabricarea, producția și distribuția de substanțe chimice, în coloana a treia, textul „ <i>Producătorii și distribuitorii, astfel cum sunt definiți la articolul 4 punctul 17) și, respectiv, punctul 7) din Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice</i> ” se va	Precizare. În contextul propunerii prezentate este necesar expunerea raționamentelor extinderii cercului de subiecți din acest sector care urmează a fi recunoscuți ca fiind critici. În proiect au fost înserate doar două tipuri de entități: <i>producătorii</i>

		<p><i>substitui cu textul „Producătorii, distribuitorii și furnizorii, astfel cum sunt definiți la articolul 4 punctul 17) și, respectiv, punctul 7) și 9) din Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice”.</i></p>	<p>și distribuitorii. Soluția propusă în proiect este bazată pe prevederile pct. 3 din anexa II la Directiva NIS2. Conform acestui punct urmează a fi identificate ca entități importante „Întreprinderile care produc substanțe și distribuie substanțe sau amestecuri, astfel cum se menționează la articolul 3 punctele 9 și 14 din Regulamentul (CE) nr. 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului (2) și întreprinderile care produc articole, astfel cum sunt definite la articolul 3 punctul 3 din regulamentul respectiv, din substanțe sau amestecuri”. Reieșind din principiul minimei armonizări prevăzut în art. 5 din Directiva NIS2, din perspectiva armonizării legislației naționale la cea a UE, în proiect au fost prevăzute tipurile de entități corespondente celor stabilite în acest sector de Directiva NIS2. Totuși, propunerea Ministerului Mediului ar putea fi acceptată în cazul în care este fundamentată pe raționamente plauzibile de extindere a cercului de persoane juridice care ar putea fi identificate ca furnizori de servicii importanți și asupra furnizorilor de substanțe sau amestecuri, astfel cum aceștia sunt definiți la art. 4 subpct. 9) din Legea nr. 277/2018.</p>
		<p>12. la anexa nr. 2, pct. 18, lit. h), textul „Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare, Radiologice și Chimice” se va substitui cu textul „Agenția de Mediu”, dat fiind</p>	<p>Precizare. Prevederea respectivă din proiectul Regulamentului se bazează pe prevederile articolelor 8 și 9 din Legea</p>

			faptul că competențele privind gestionarea substanțelor chimice atribuite Agenției Naționale de Reglementare a Activităților Nucleare, Radiologice și Chimice vor fi preluate de către Agenția de Mediu, urmare a reformării celei din urmă (PHG cu privire la reorganizarea Agenției de Mediu, NU-137/MM/2024 este în proces de promovare de către Ministerul Mediului).	nr. 277/2018 privind substanțele chimice. Proiectul de act normativ la care se referă autorul obiecției nu cuprinde prevederi ce vizează modificarea competenței legale a Agenției Naționale de Reglementare a Activităților Nucleare, Radiologice și Chimice. Totuși în procesul definitivării proiectului de Regulament redacția pct. 18 a fost revizuită fiind excluse referirile specifice la sectoarele și autoritățile de la care ASC urmează să solicite informațiile relevante.
		13.	la anexa nr. 1 la Regulamentul cu privire la identificarea persoanelor juridice ca furnizori de servicii conform Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică, pct. 11, sintagma „producătorii și distribuitorii” se va substitui cu sintagma „producătorii, distribuitorii și furnizorii”.	Nu se acceptă. A se vedea argumentarea la obiecția referitoare la Capitolul II „Alte sectoare de importanță critică”, pct. 11 „Fabricarea, producția și distribuția de substanțe chimice”.
10.	Agenția de Mediu (Nr. 08/1564/2024 din 26.08.2024)		Lipsa de obiecții și propuneri.	
11.	Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice (Nr. 01-04/560 din 23.08.2024)	14.	Comunică despre susținerea proiectului. Totodată, Vă informam că ANRANR conform Legii 132/2012 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice și HG nr.458/2015 pentru aprobarea regulamentului privind organizarea și funcționarea ANRANR, structurii și efectivului limită ale acesteia, nu are careva competențe/atribuții în domeniul reglementării activităților chimice iar în denumirea instituției	Se acceptă. Punctul respectiv a fost revizuit fiind excluse referirile specifice la sectoarele și autoritățile de la care ASC urmează să solicite informațiile relevante.

			nu au fost introduse modificări. În acest context, se propune excluderea sintagmei „ <i>Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare, Radiologice și Chimice</i> ” din pct.18 lit. h) al proiectului de hotărâre.	
12.	Ministerul Sănătății		Prezintă următoarele propuneri. În vederea transpunerii coerente a normelor UE și pentru a alinia lista sectoarelor din domeniul „Sănătate” la rigorile UE, se propun următoarele modificări în proiectul național: Anexa nr. 1 (anexa nr. 2 în redacția nouă a proiectului) la proiectul Hotărârii Guvernului:	
		15.	a) La Capitolul I „ Sectoare cu o importanță critică ridicată ”, la pct. 5 „Sectorul sănătății”, subpct. 4) se propune completarea în final cu textul „ considerate a fi esențiale în contextul unei urgențe de sănătate publică (lista dispozitivelor esențiale pentru urgența de sănătate publică)”, în conformitate cu Anexa nr. 1 din Directiva (UE) 2022/2557, pct. 5, liniuța cinci.	Se acceptă.
		16.	b) La Capitolul II „ Alte sectoare de importanță critică ”, la pct. 13 „Fabricare”, se propune completarea subsectorului cu un subpunct nou f) „Fabricarea de dispozitive medicale și de dispozitive medicale pentru diagnostic in vitro” și la „Tipul furnizorului de servicii” cu textul „Entitățile care fabrică dispozitive medicale, astfel cum sunt definite la art. 2 din Legea nr. 102/2017 cu privire la dispozitivele medicale, cu excepția entităților care fabrică dispozitive medicale considerate a fi esențiale în contextul unei urgențe de sănătate publică (lista dispozitivelor esențiale pentru urgența de sănătate publică)”, în conformitate cu Anexa nr. 2 din Directiva (UE) 2022/2557, pct. 5, subpct. (a)	Se acceptă.

			Anexa nr. 1 la Regulamentul cu privire la identificarea persoanelor juridice ca furnizori de servicii conform Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică se modifică după cum urmează:
		17.	a) La Capitolul I „Sectoare cu o importanță critică ridicată”, la Sectorul 5 „Sănătate”, subpct. 4) se completează cu textul „ considerate a fi esențiale în contextul unei urgențe de sănătate publică (lista dispozitivelor esențiale pentru urgența de sănătate publică)”. Se acceptă.
		18.	b) La Capitolul II „Alte sectoare de importanță critică”, la Sectorul 13 „Fabricare”, se completează cu subpct. nou f) „Subsectorul fabricarea de dispozitive medicale și de dispozitive medicale pentru diagnostic in vitro” și textul „1) Fabricarea de dispozitive medicale și/sau de dispozitive medicale pentru diagnostic in vitro, cu excepția dispozitivelor medicale considerate a fi esențiale în contextul unei urgențe de sănătate publică”. Se acceptă.
		19.	Precizăm, că Directiva 2022/2557 face o distincție între Sectoarele cu o importanță critică ridicată , astfel cum sunt definite în Anexa I (care include „producătorii de dispozitive medicale esențiale”) și alte sectoare critice , astfel cum sunt definite în Anexa II a Directivei menționate, care include toți producătorii de dispozitive medicale (potrivit Legii nr. 102/2017) Se acceptă. Ținem să precizăm doar faptul că în contextul proiectului de act normativ supus examinării este relevantă Directiva 2022/2555 - Directiva NIS2 și nu Directiva nr. 2022/2557 privind reziliența entităților critice.
13.	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (Nr. 21-03/2769 din 04.09.2024)	20.	Comunică lipsa de obiecții și propuneri de ordin conceptual. În același timp vă atragem atenția că, la punctul 12 din anexa nr.1 la proiectul Regulamentul cu privire la identificarea persoanelor juridice ca furnizori de servicii „Sectorul Producția, Se acceptă. La pct. 12 subpunctele 1)-3) redacția tipurilor de entități menționate între paranteze au fost ajustate la tipul corespunzător de furnizor de servicii stabilit în anexa nr. 1

			Prelucrarea și Distribuția de Alimente” criteriul de identificare „ <i>pe scară largă</i> ” poartă un caracter incert și poate determina pe viitor luarea unor decizii discreționare sau arbitrare. În acest context, sugerăm precizarea criteriului respectiv (% ponderii pe piață etc.).	
14.	Ministerul Apărării (Nr. 11/1233 din 05.09.2024)		Lipsa obiecțiilor și propunerilor.	
15.	Ministerul Afacerilor Interne (Nr. 38/3573 din 06.09.2024)		Comunică despre susținerea conceptuală al acestuia cu menționarea următoarelor considerente.	
		21.	Se propune completarea Anexei nr. 1 la Hotărârea Guvernului cu privire la identificarea furnizorilor de servicii în partea sectorului 7 „ <i>Infrastructura digitală</i> ”, la <i>compartimentul „Tipul furnizorului de servicii”</i> cu un rând nou, cu următorul conținut: „ <i>10) Preluarea apelurilor de urgență la numărul unic pentru apelurile de urgență 112, conform prevederilor Legii nr. 174/2014 2014 cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112</i> ”, cu indicarea categoriei furnizorului de servicii „ <i>Esențial, indiferent de dimensiune</i> ”.	Se acceptă parțial. Anexa nr. 1 a fost completată la propunerea Cancelariei de Stat cu sectorul „Administrație publică”. În cadrul acestui sector au fost determinate două tipuri de entități: persoanele juridice de drept public (autorități și instituții publice) cu competență națională și autoritățile administrației publice locale. Primul tip vor face parte din categoria furnizorilor de servicii esențiali, iar cea de-a doua din categoria celor importanți. Redacția propusă de MAI este în primul rând o activitate și nu un tip de entitate. În al doilea rând această activitate este realizată în prezent de către o instituție publică cu competențe la nivelul întregului teritoriu național, care urmează a fi identificată ca furnizor de servicii esențial în sectorul administrație publică.

		22.	Subsecvent, se menționează că proiectul actului normativ este însoțit de Analiza impactului de reglementare elaborată după metodologia aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 23/2019 - act normativ ce a fost abrogat prin Hotărârea Guvernului nr. 574/2024 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză a impactului de reglementare. Prin urmare, rezultatele analizei impactului de reglementare urmează a fi inserate în nota de fundamentare la proiectul actului normativ - care integrează rezultatele analizei impactului de reglementare, conform anexei nr. 1 la Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, cu respectarea bazei metodologice stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 574/2024.	Se acceptă. Nota de fundamentare a fost ajustată în conformitate cu cerințele noului cadru normativ.
16.	Ministerul Afacerilor Externe <i>(Nr. DI/3/041-9035 din 29.08.2024)</i>		Lipsa de obiecții și propuneri.	
17.	Ministerul Educației și Cercetării		Lipsa de obiecții și propuneri.	
18.	Ministerul Muncii și Protecției Sociale <i>(Nr. 22/4459 din 28.08.2024)</i>		Lipsa obiecțiilor și propunerilor.	
19.	Ministerul Culturii <i>(Nr. 05-07/2710 din 30.08.2024)</i>	23.	Comunică următoarele obiecții și propuneri. Pe tot parcursul hotărârii menționate supra, se vor modifica ordinea anexelor. Această necesitate derivă din faptul că toate definițiile sunt descrise în Anexa nr. 2 „Regulament cu privire la identificarea furnizorilor de servicii”, dar se utilizează începând cu Anexa nr. 1 „Lista sectoarelor și subsectoarelor critice, a tipurilor și categoriilor de furnizori de servicii”.	Se acceptă.

<p>20.</p>	<p>Serviciul de Informații și Securitate (Nr. E/9633 din 10.09.2024)</p>	<p>24.</p>	<p>Anexa nr. 1 la proiectul Hotărârii, care prevede Lista sectoarelor și subsectoarelor critice, a tipurilor și categoriilor de furnizori de servicii, contrar Directivei UE 2022/2055 (NIS2) nu include sectorul „Spațial” și în special a sectorului „Administrație publică”.</p> <p>Considerăm că, neaplicarea cerințelor Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică, pentru sectoarele menționate supra, va duce la existența unor entități critice vulnerabile în fața amenințărilor cibernetice, motiv pentru care, propunem includerea acestor sectoare în Lista din Anexa nr. 1 la proiectul Hotărârii.</p>	<p>Se acceptă parțial. A fost inclus doar sectorul spațiu.</p> <p>În ce privește sectorul administrație publică, menționăm că Lista serviciilor esențiale este unul dintre instrumentele necesare ASC pentru aplicarea criteriului specific al unicității prestatorului unui serviciu esențial. În aplicarea acestui criteriu ASC va trebuie să determine persoanele juridice care sunt singurul prestator al unui serviciu inclus în Lista serviciilor esențial.</p> <p>Persoanele juridice de drept public intră în sfera de aplicare a Legii nr. 48/2023 în temeiul art. 3 alin. (2) lit. i) și urmează a fi identificate de ASC din oficiu. Din această perspectivă criteriile specifice nu sunt aplicabile persoanelor juridice de drept public. Prin urmare includerea sectorului administrație publică în lista serviciilor esențiale este inutilă din punctul de vedere al efectelor juridice.</p>
<p>21.</p>	<p>Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică (Nr. 1.4/1353/24 din 06.09.2024)</p>	<p>25.</p>	<p>Comunică susținerea de principiu a proiectului.</p> <p>Totodată, atragem atenția la faptul că potrivit pct. 3 din Regulamentul cu privire la modul de întocmire, ținere și actualizare a Listei furnizorilor de servicii, anexă nr. 3 la proiect, lista constituie resursa informațională de stat principală de evidență a furnizorilor de servicii și constituie sursa primară de informație oficială. Astfel, potrivit art. 7⁶ din Legea nr.467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat Documentarea sistemelor</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Regulamentul cu privire la modul de întocmire, ținere și actualizare a Listei furnizorilor de servicii are ca obiect de reglementare aspecte privind conținutul, modul de întocmire, ținere și actualizare a Listei furnizorilor de servicii, precum și de evidență a furnizorilor de servicii identificați în conformitate cu</p>

		<p>și resurselor informaționale de stat este obligatorie. Documentele sistemelor și resurselor informaționale de stat sunt:</p> <p>a) conceptul sistemului informațional, în care să fie definite: spațiul funcțional, structura organizatorică, spațiul informațional, spațiul tehnologic, securitatea sistemului informațional și protecția informației;</p> <p>b) caietul de sarcini al sistemului informațional, care include cerințele funcționale și tehnice în conformitate cu care se creează sistemul informațional;</p> <p>c) regulamentul resursei informaționale, care să cuprindă: reglementări privind drepturile și obligațiile subiecților raporturilor juridice aferente creării și ținerii resursei informaționale; modalitatea de ținere a resursei informaționale; procedura de înregistrare, modificare, completare și radiere a datelor; procedura de interacțiune cu furnizorii de date; măsuri privind asigurarea securității resursei informaționale.</p>	<p>Regulamentul cu privire la identificarea furnizorilor de servicii.</p> <p>În acest context, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, la propunerea ASC, va iniția crearea și implementarea în procesul de ținere a acestei liste a unor soluții de tehnologie a informației. Anume din aceste considerente, inclusiv în baza prevederilor invocate de autorul obiecției, în proiectul Regulamentului respectiv a fost stabilit dreptul directorului ASC de a implementa soluții tehnice în realizarea funcției de ținere a Listei furnizorilor de servicii. Acestea însă vor fi implementate „în conformitate cu prevederile cadrului normativ care reglementează modul de organizare și funcționare a sistemelor și resurselor informaționale ale statului”, după cum de altfel este prevăzut la pct.4 lit. a) din proiectul Regulamentului respectiv.</p>
--	--	--	--

		<p>26. Totodată, potrivit pct. 10 din Regulamentul cu privire la modul de întocmire, ținere și actualizare a Listei furnizorilor de servicii, anexă nr. 3 la proiect din același regulament prevede că informațiile și datele conținute în Listă constituie în ansamblul lor informație atribuită la secret de stat. Regimul informațiilor care au stat la baza desemnării persoanei juridice în calitate de furnizor de servicii este stabilit de cadrul normativ special care reglementează modul de prelucrare a informațiilor respective.</p> <p>De menționat, potrivit pct. 4 subpct. 3-4 din Hotărârea Guvernului nr.128/2014 privind platforma tehnologică guvernamentală comună (MCloud), Ministerele, Cancelaria de Stat, alte autorități administrative centrale subordonate Guvernului și autoritățile/instituțiile publice din sfera lor de competență, precum și entitățile publice indicate în anexa nr. 2 din hotărâre, vor reutiliza platforma tehnologică guvernamentală comună (MCloud) și nu vor admite crearea de noi infrastructuri proprii centralizate de servere și echipamente de stocare (hardware), inclusiv procurarea licențelor pentru componentele (software) infrastructurilor nou-create, precum și vor informa posesorul platformei tehnologice guvernamentale comune (MCloud) despre intenția privind utilizarea resurselor TI, precum și despre estimările resurselor TI, inclusiv volumul acestora, planificate a fi utilizate pentru următoarele 6–18 luni.</p> <p>Totodată, reieșind din faptul că resursa informațională urmează să prelucreze informația atribuită la secret de stat, STISC are</p>	<p>Precizare.</p> <p>Deși nu excludem că anumite resurse informaționale create de Agenție ar putea fi găzduite în Platforma MCloud, totuși trebuie să ținem cont de faptul că Agenția, în exercitarea rolului de CSIRT național urmează să asigure conformitatea cu cerințele stabilite pentru astfel de echipe. Aceste cerințe sunt prevăzute de art. 11 alin. (1) din Directiva NIS2 și anume:</p> <p>a) echipele CSIRT asigură o disponibilitate ridicată a canalelor lor de comunicare evitând punctele unice de defecțiune și dispun de mai multe mijloace pentru a fi contactate și pentru a contacta alte entități în orice moment; acestea specifică în mod clar canalele de comunicare și le aduc la cunoștința bazei de utilizatori și a partenerilor de cooperare;</p> <p>(b) localurile echipelor CSIRT și sistemele informatice de suport sunt situate în amplasamente securizate;</p> <p>(c) echipele CSIRT dispun de un sistem adecvat de gestionare și rutare a cererilor, în special în vederea facilitării eficiente și eficiente a transferurilor;</p> <p>(d) echipele CSIRT asigură confidențialitatea și credibilitatea operațiunilor lor;</p> <p>(e) echipele CSIRT dispun de personal adecvat pentru a asigura disponibilitatea permanentă a serviciilor lor și se</p>
--	--	---	---

		<p>responsabilitate de a comunica despre necesitatea conformării procesului de dezvoltare a resursei cu respectare cerințelor stabilite în cap. X din Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și altor persoane juridice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1176/2010. Menționăm despre faptul că la moment în cadrul MCloud nu sunt dislocate sistemele și resursele care prelucrează informația atribuită la secret de stat.</p>	<p>asigură că personalul lor este format în mod corespunzător; (f) echipele CSIRT sunt echipate cu sisteme redundante și spațiu de lucru de rezervă pentru a asigura continuitatea serviciilor lor.</p>
		<p>27. În altă ordine de idei, la pct. 10 din Regulamentul cu privire la modul de întocmire, ținere și actualizare a Listei furnizorilor de servicii, se propune substituirea textului „cadrul normativ special care reglementează modul de prelucrare a informațiilor respective” cu sintagma „Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat și Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și altor persoane juridice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1176/2010”.</p>	<p>Nu se acceptă. Sintagma respectivă este aplicabilă informațiilor care stau la baza formării resursei informaționale conținută în Listă. Cu alte cuvinte, faptul că o entitate privată este furnizori de servicii este informație clasificată, însă informația care a fost solicitată de la ASP sau BNS sau alte autorități și care a stat la baza identificării entității ca furnizor de servicii este supusă regimului corespunzător acestor</p>

				informații, reglementată de legislația relevantă.
		28.	Reieșind din cele expuse, considerăm imperativă realizarea de către MDDE a acțiunilor premergătoare punerii în funcțiune a unei resurse informaționale, inclusiv elaborarea Conceptului, Regulamentului, Cerințelor de securitate specifice, procedurile operaționale de securitate, cu includerea obligațiunii date în proiectul hotărârii.	Se acceptă. După cum s-a menționat mai sus aceste etape vor fi parcurse atunci când se va iniția crearea sistemului informațional și soluțiile tehnice pentru prelucrarea informațiilor conținute în resursa informațională formată de acesta.
22.	Agenția de Guvernare Electronică (Nr. 24/3007 – 172 din 29.08.2024)		Comunică susținerea de principiu, fără obiecții. Totodată, cu referire la Analiza de impact la proiectul de hotărâre , este recomandată operarea următoarelor modificări:	
		29.	Figura 5. Gradul de maturitate a Republicii Moldova în domeniul securității cibernetice conform NCSI se va modifica, ținând cont de faptul că Indexul național de securitate cibernetică a fost actualizat, Republica Moldova situându-se, prin prisma acestui index, pe locul 8 în clasamentul internațional, dar nu pe locul 20 (https://ncsi.ega.ee/country/md/).	Se acceptă.
		30.	În Secțiunea e), blocul „Cadrul normativ” , la descrierea Modelului organizațional actual de securitate cibernetică, alineatul care se referă la Instituția publică „Agenția de Guvernare Electronică” se va expune cu următorul conținut: „Instituția Publică „Agenția de Guvernare Electronică” (AGE) , funcția de fondator al căreia este exercitată în numele Guvernului de către Cancelaria de Stat, este responsabilă pentru implementarea politicilor de modernizare a serviciilor guvernamentale și e-Transformarea a	Se acceptă.

			guvernării, asigură administrarea, mentenanța și dezvoltarea sistemelor informaționale partajate instituite de Guvern (MConnect, MPass, MSign, MPay etc). Conform Statutului său, principalele responsabilități ale Agenției în domeniul securității cibernetice sunt auditul de securitate cibernetică în sectorul public, inclusiv monitorizarea implementării rezultatelor auditurilor efectuate în autoritățile publice în conformitate cu cerințele minime obligatorii de securitate cibernetică, aprobate de Guvern, precum și realizarea studiilor și cercetărilor în domeniul securității cibernetice ³ .	
23.	Agenția Servicii Publice (Nr. 01/584 din 30.08.2024)	31.	La Anexa nr.2 <i>Regulamentul cu privire la identificarea furnizorilor de servicii:</i> la pct. 17, de substituit textul „furnizată de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” cu textul „consumată prin intermediul Platformei de interoperabilitate (MConnect)”;	Nu se acceptă. Prevederea de la acest punct stabilește subiecții -posesori/deținători de date, și nu calitatea acestora în legătură cu utilizarea platformei de interoperabilitate, MConnect în acest context fiind un instrument de schimb de date. De asemenea, obligativitatea de a consuma datele respective din sistemele ASP prin intermediul platformei MConnect nu este obiect de reglementare al acestui punct, ci al actelor normative care reglementează relațiile dintre diferiții participanți la această platformă.
		32.	la pct. 31, după cuvintele „din registre statistice” de completat cu textul „, consumată prin intermediul Platformei de interoperabilitate	Nu se acceptă. Vezi argumentele de la punctul anterior.

³³ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=143126&lang=ro#

			(MConnect)”. Propoziția a doua urmează să fie exclusă. Propunerile formulate rezidă din prevederile art. 2 alin (1) din Legea nr.124/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate și pct. 4 din Hotărârea Guvernului nr.211/2019 privind platforma de interoperabilitate (MConnect).	
24.	Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor <i>(Nr. 15-4479 din 28.08.2024)</i>		Lipsa obiecțiilor și propunerilor.	
25.	Agencia Medicamentului și Dispozitivelor Medicale <i>(Nr. Rg02-005040 din 27.09.2024)</i>		Lipsa obiecțiilor și propunerilor.	
26.	Agencia Națională pentru Cercetare și Dezvoltare <i>(Nr. 238 din 05.09.2024)</i>		Lipsa obiecțiilor și propunerilor.	
27.	Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică <i>(Nr. 06-01/4399 din 05.09.2024)</i>		Lipsa obiecțiilor și propunerilor.	
28.	Agencia Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și		În Anexa 1 a proiectului de Hotărâre:	Devenită anexa nr. 2 după acceptarea obiecției Ministerului Culturii
		33.	Cu referință la Sectorul 8, „Gestionarea serviciilor TIC (business – to business)”, menționăm că în denumirea sectorului se	Se acceptă.

<p>Tehnologia Informației (Nr. 01-DRA/1070 din 16.09.2024)</p>		<p>regălesc cuvintele „business – to business”, iar în noțiunea și definirea acestea, expuse în sbp. 10), pct. 2 din proiectul Regulamentului cu privire la identificarea furnizorilor de servicii (Anexa 2) nu este stabilit că aceste servicii sunt doar pentru business, în acest sens recomandăm revizuirea prevederilor respective includerea sintagmei business to business și la noțiunile din Regulament.</p>	
	34.	<p>Sectorul 9 din tabel este denumit „Servicii poștale și de curierat”, iar în pct. 18 lit. f) din Regulamentul cu privire la identificarea furnizorilor de servicii, sectorul este denumit „Comunicații poștale”.</p> <p>Astfel, în vederea eliminării neclarităților, precum și pentru conformarea la Legea comunicațiilor poștale nr. 36/2016, propunem ca sectorul prevăzut la pct. 9 din tabel să fie redenumit în „Comunicații poștale”.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Punctul 18 a fost revizuit prin eliminarea referințelor specifice la sectoarele și entitățile din sectorul public de la care ASC urmează să solicite informațiile relevante.</p> <p>Totuși, în contextul în care unul din obiectivele proiectului propus spre avizare este armonizarea legislației naționale la prevederile legislației UE în domeniul securității cibernetice, în mod special a Directivei NIS2, considerăm oportună păstrarea redacției sectorului „Servicii poștale și de curierat”, având în vedere și faptul că noțiunile de „servicii poștale” și „servicii de curierat” sunt definite de Legea comunicațiilor poștale nr.36/2016.</p>
	35.	<p>Având în vedere că ANRCETI are obligații legale de înregistrare, de reglementare și monitorizare a activității doar a furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice și de servicii de comunicații electronice accesibile publicului, precum și a furnizorilor de servicii poștale și de curierat, propunem excluderea</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Punctul 18 a fost revizuit prin excluderea referințelor la sectoarele/subsectoarele și entitățile din sectorul public.</p>

		<p>ANRCETI din lista autorităților competente de furnizarea informațiilor cu privire la identificarea persoanelor juridice care urmează a fi incluse în „Lista furnizorilor de servicii” pentru următoarele tipuri de servicii:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Furnizarea serviciilor sistemului de nume de domenii (DNS), cu excepția serviciilor legate de serverele pentru nume primare (furnizorii de servicii DNS); b. Organizarea, administrarea și gestionarea domeniului de nivel superior .md; c. Furnizarea serviciilor de cloud computing; d. Furnizarea serviciilor de centre de date; e. Prestarea serviciilor de încredere; f. Furnizarea de servicii gestionate în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor; g. Furnizarea de servicii de securitate gestionate în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor; h. Furnizarea serviciilor de piață online; i. Furnizarea serviciilor de motor de căutare online; j. Furnizarea serviciilor de platformă de socializare în rețea. 	
		<p>36. Propunem excluderea tipului de furnizor de servicii „Furnizarea de rețele de furnizare de conținut” din motivul că aceasta se regăsește în categoria „Furnizarea de rețele publice de comunicații electronice”, concomitent cu definirea unui nou sector critic „Servicii media și conținut”, cu identificarea autorității competente</p>	<p>Nu se acceptă. Unul dintre obiectivele generale ale proiectului de act normativ supus avizării este armonizarea legislației naționale la legislația UE în domeniul securității cibernetice, în mod special la prevederile Directivei NIS2. Un obiectiv, declarat în recitalul (7) al</p>

		<p>de acesta, în care să fie incluse următoarele tipuri de servicii:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Furnizori de servicii TV și Radio; b. Furnizori de platforme de conținut; c. Furnizori de servicii de noutăți și presă electronică. 	<p>acestei Directive, este eliminarea divergențelor mari dintre statele membre în ce privește criteriile și mecanismele implementate privind identificarea entităților prestatoare de servicii esențiale. Din această perspectivă și prin prisma principiului minimeii armonizări, statuat în art. 5 din directivă, proiectul de act normativ este construit pe algoritmul propus în Directiva respectivă în ce privește sectoarele critice și tipologia furnizorilor de servicii. Astfel, determinarea persoanelor juridice care prestează astfel de servicii urmează a se efectua în baza condițiilor generale și în conformitate cu definiția noțiunii de rețea de furnizare de conținut (<i>o rețea de servere distribuite geografic cu scopul de a asigura o disponibilitate ridicată, accesibilitate sau furnizare rapidă de conținut digital și servicii către utilizatorii de internet în numele furnizorilor de conținut și de servicii</i>). Ulterior, urmează a fi aplicate succesiv criteriul dimensiunii și criteriile specifice. Definiția de rețea de furnizare de conținut a fost preluată din art. 6 pct. 32 din Directiva NIS2, În context notăm că termenul „furnizor de rețele de furnizare de conținut” nu trebuie confundat cu tipurile de furnizori invocați de către autorul obiecției, care se bazează pe serviciile oferite de furnizorii de rețele de furnizare de</p>
--	--	---	---

			<p>conținut Reieșind din definiția acestui tip de furnizori. Respectiv, considerăm oportună păstrarea redacției actuale a acestui tip de furnizori de servicii.</p>
		<p>37. În criteriile de identificare a „Furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice ” și „Furnizorii de servicii de comunicații electronice accesibile publicului” din sectorul 7 „Infrastructura digitală”, urmează a fi definit că din această categorie vor fi excluși furnizorii cu mai puțin de 1000 de clienți și cei care în conformitate cu prevederile Legii 179/2016 se încadrează în categoria „întreprinderilor micro”.</p>	<p>Nu se acceptă. Aceste tipuri de furnizori, în temeiul prevederilor art. 3 alin. (2) lit. a) urmează a fi identificați ca furnizori de servicii indiferent de dimensiunea lor sau de alte criterii specifice. În context menționăm că această soluție legislativă este bazată pe prevederile art.2 alin. (2) lit. a) din Directiva NIS2. Revizuirea acestui algoritm ar avea ca efect încălcarea principiului minimeii armonizări stabilit de art. 5 al aceleiași Directive.</p>
		<p>38. Pentru sectorul 8 „Gestionarea serviciilor TIC”, considerăm că în procesul de identificare a furnizorilor de servicii ar trebui să se țină cont de faptul dacă aceștia deservește infrastructuri critice fără a include furnizorii care ating anumite dimensiuni conform Legii 179/2016.</p>	<p>Se acceptă. Persoanele juridice de tipurile de furnizori din sectorul critic respectiv care nu se califică cel puțin ca întreprinderi mijlocii nu vor fi identificați de ASC în baza criteriului dimensiunii, însă aceștia vor fi supuși procesului de determinare a eligibilității lor în baza criteriilor specifice, stabilit la art. 3 alin. (2) lit. e)-g) din Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică. Astfel, spre exemplu în cazul în care un furnizor de servicii de securitate gestionate, care este din categoria întreprinderilor mici, furnizează servicii de securitate gestionate unui alt furnizor</p>

			de servicii esențiale , inclusiv unui operator al unei infrastructuri critice, atunci acesta va fi identificat ca furnizor de servicii esențial în temeiul art. 3 alin. (2) lit. f) din Legea nr. 48/2023, prin aplicarea indicatorului prevăzut în pct. 2 lit. b) din tabelul de la anexa nr. 2 la Regulamentul privind identificarea furnizorilor de servicii. În acest context pentru a accepta obiecția înaintată valoarea respectivă de prag a fost modificată din 2 în 1.
		La Regulamentului cu privire la identificarea furnizorilor de servicii (Anexa 2):	
		<p>39. Punctul 18 lit. f) <i>prevede că pentru sectoarele infrastructură digitală, sectorul gestionarea serviciilor de tehnologie a informației și comunicațiilor, sectorul comunicații poștale și sectorul furnizori digitali</i>, determinarea dacă persoana juridică corespunde condițiilor stabilite se realizează în baza informației furnizate de Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației și de Biroul Național de Statistică, conform competenței.</p> <p>Se propune revizuirea lit. f) pct. 18, cu excepția Sectorului ”Comunicații poștale” și identificarea, pe tipuri de servicii/furnizori, a autorităților responsabile de prezentare a informațiilor către Agenția pentru Securitate Cibernetică, având în vedere că ANRCETI nu are competențe legale de înregistrare, de reglementare și monitorizare a activității furnizorilor identificați la Sectoarele: <i>infrastructură digitală, gestionarea serviciilor</i></p>	<p>Se acceptă de principiu.</p> <p>Punctul 18 a fost revizuit prin excluderea referințelor la sectoarele/subsectoarele și entitățile din sectorul public.</p>

			<i>de tehnologie a informației și comunicațiilor și furnizori digitali</i> , cu excepția furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice și de servicii de comunicații electronice accesibile publicului, în sensul Legii comunicațiilor electronice nr. 241/2007.	
		40.	Totodată, pentru o mai bună înțelegere a proiectului de Hotărâre, propunem de a include definițiile noțiunilor: <i>infrastructură critică, prag (critic) etc.</i> , noțiuni de bază care se utilizează în acest document dar care nu se regăsește nici în Legea nr. 48/2023 sau, după caz, de făcut referință la actul unde acestea sunt expuse. ANRCETI este deschisă pentru conclucrare în vederea îmbunătățirii conținutului proiectului de Hotărâre în discuție.	Se acceptă parțial. Punctul 2 al proiectului Regulamentului prevăzut la anexa nr. 1 a fost completat cu subpct. 13) în următoarea redacție: : <i>valoare de prag - valoare minimă/maximă, cuantificabilă a indicatorilor în baza cărora se determină gradul de îndeplinire a unui criteriu</i> În ce privește termenul de infrastructură critică, acesta este utilizat în cadrul termenului de operator al infrastructurii critice, care corespunde terminologiei utilizate de legislația privind combaterea terorismului.
29.	Agencia Proprietății Publice (Nr. 05-04-5564 din 28.08.2024)		Comunică despre lipsa obiecțiilor. Totodată, reieșind din faptul că proiectul a fost expediat spre avizare și Întreprinderilor de stat „Calea Ferată din Moldova” și „Administrației de Stat al Drumurilor”, considerăm oportun să se țină cont de propunerile acestora la definitivarea proiectului.	Se acceptă.
30.	ÎS „Administrația de Stat al Drumurilor” (Nr. 06/01-01/4440 din 05.09.2024)		Lipsa obiecțiilor sau propunerilor.	

31.	ÎS „Calea Ferată din Moldova”		Avizează pozitiv proiectul.	
32.	Comisia Națională a Pieței Financiare (Nr. 03-4/3030 din 18.09.2024)	41.	<p>Serviciile esențiale aferente sectorului infrastructuri ale pieței financiare, specificate la compartimentul 4 din Anexa nr. 1 la Regulamentul privind identificarea persoanelor juridice ca furnizori de servicii (Anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului), urmează a fi corelate cu tipurile furnizorilor de servicii aferente sectorului infrastructurii pieței reglementate prevăzute la compartimentul 4 din Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului, întrucât lipsesc serviciile prestate de Depozitarul central unic al valorilor mobiliare. În acest sens, compartimentul 4 din Anexa nr. 1 la Regulamentul privind identificarea persoanelor juridice ca furnizori de servicii (Anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului), urmează a fi completat cu poziția 4) cu următorul cuprins:</p> <p>„4) gestionarea unui sistem de decontare a valorilor mobiliare și de evidență centralizată a conturilor de valori mobiliare (<i>Depozitarul central unic al valorilor mobiliare</i>)”.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Suplimentar din anexa nr. 1 la proiectul Regulamentului cu privire la identificarea furnizorilor de servicii, Lista serviciilor esențiale, a fost exclus compartimentul II „Alte sectoare de importanță critică”. În acest context menționăm că Lista serviciilor esențiale este doar un instrument ce urmează a fi utilizat de ASC în aplicarea criteriului specifici „unicitatea furnizorului de servicii”, adică în identificarea persoanelor juridice care sunt singurul prestator al unui serviciu esențial pe teritoriul republicii Moldova. Această Listă a serviciilor esențiale a fost construită pe baza Listei serviciilor esențiale dată de Regulamentul delegat (UE) 2023/2450 al Comisiei din 25 iulie 2023 de completare a Directivei (UE) 2022/2557 a Parlamentului European și a Consiliului prin stabilirea unei liste de servicii esențiale care în principiu cuprinde doar serviciile esențiale corespondente tipurilor de furnizori de servicii din compartimentul I „Sectoare cu o importanță critică ridicată”. Această excludere este determinată și de necesitatea limitării extinderii nejustificate a spectrului de persoane juridice care vor cădea sub incidența obligațiilor stabilite de Legea</p>

			nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică.	
		42.	<p>În același sens, urmează a fi unificat/corelat termenul în care furnizorii de servicii sunt obligați să informeze Agenția despre modificarea datelor și informațiilor care au stat la baza emiterii actului de desemnare în calitate de furnizor de servicii. În acest sens, a se reține că pct. 43 din Regulamentul privind identificarea persoanelor juridice ca furnizori de servicii (Anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului) stabilește termenul de 14 zile, iar pct. 15 din Regulamentul cu privire la modul de întocmire, ținere și actualizare a Listei furnizorilor de servicii (Anexa nr. 3 la Hotărârea Guvernului) – un termen de 3 zile pentru aceeași obligație a furnizorului de servicii.</p>	<p>Se acceptă. În pct. 15 din proiectul Regulamentului cu privire la modul de întocmire, ținere și actualizare a Listei furnizorilor de servicii termenul de 3 zile a fost substituit cu termenul de 14 zile.</p>
		43.	<p>De asemenea, considerăm că este oportun completarea pct. 2 din Regulamentul cu privire la identificarea furnizorilor de servicii (Anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului), cu definițiile termenilor „entități esențiale” și „entități importante”. Aceasta ar evita redundanța, ar stabili criteriile exacte de diferențiere între „importanți” și „esențiali” pentru a evita suprapuneri și confuzii și ar asigura o aplicare uniformă a definițiilor pentru toate categoriile de furnizori de servicii menționați în Anexa nr. 1 la aceeași Hotărâre.</p>	<p>Nu se acceptă. Menționăm că în proiectul de act normativ nu sunt utilizate noțiunile de entități esențiale și entități importante. Totodată, definirea acestora este lipsită de utilitate practică. Acestea sunt două categorii de furnizori de servicii formate urmare a aplicării diferitelor criterii de identificare a acestora.</p>
		44.	<p>Referitor la Anexa nr. 2 la Regulamentul privind identificarea furnizorilor de servicii financiare, este util a argumenta/explica raționamentul care a stat la baza valorilor de prag stabilite (de ex., de ce 5.000 de beneficiari sau 5% cotă de piață a persoanei juridice sunt considerate limite semnificative). Spre exemplu, pragul de 5000 ar</p>	<p>Se acceptă în principiu. Indicatorii din anexa respectivă au fost revizuiți în sens ascendent. Totodată, ținem să relevăm că indicatorii și valorile de prag au un caracter intersectorial. Procesul de identificare și evidență este unul continuu și Agenția</p>

		<p>putea fi considerat ridicat pentru unele servicii esențiale și poate să nu reflecte impactul asupra altor servicii sau o cotă de piață de 5% poate fi supraevaluată pentru unele sectoare critice unde concentrarea este mai redusă sau subevaluată pentru sectoare foarte concentrate.</p> <p>Lipsa unei justificări pertinente poate genera incertitudini privind relevanța și adecvarea acestor valori.</p> <p>Totodată, indicatorii propuși au valoare fixă, care nu asigură capacitatea de a se adapta operativ la realitățile diverse și dinamice ale pieței, ceea ce limitează flexibilitatea și relevanța acestora în evaluarea corectă a riscurilor.</p> <p>Respectiv, propunem ca valorile de prag specifice indicatorilor să fie stabiliți în funcție de specificul fiecărui sector, iar în Regulamentul privind identificarea furnizorilor de servicii financiare, considerăm că ar fi util de precizat cât de des vor fi evaluate și actualizate aceste valori de prag și indicatori, pentru a menține relevanța lor în funcție de circumstanțe specifice. În sensul dat, se recomandă preluarea formulei prevăzute la art. 4 alin. (1) din Legea nr. 482023 privind securitatea cibernetică, care stabilește că „<i>Autoritatea competentă asigură, ori de câte ori este necesar, însă nu mai rar decât o dată la doi ani, actualizarea listei respective.</i>”</p>	<p>urmează să evalueze persoana juridică prin prisma tuturor criteriilor specifice, nu doar persoanele juridice care nu au fost identificate în baza criteriului dimensiunii. Anexa nr. 2 la proiectul Regulamentului este un instrument ce urmează a fi utilizat doar în cazul întreprinderilor care nu au fost identificate în baza criteriului dimensiunii, dar criticalitatea acestora sau faptul că sunt singurii furnizori al serviciului esențial în Moldova sau riscul sistemic/impactul semnificativ ar putea perturba serviciul esențial pe care îl prestează, îi determină ca fiind entități ale căror poziție este una critică pentru activitatea societală și economică a țării. Valorile de prag respective au fost stabilite în baza bunelor practici ale statelor membre ale UE, instituite ca urmare a implementării Directivei NIS1. Totodată, la stabilirea acestora au fost luate în considerație și prevederile Regulamentul privind protecția antiteroristă a infrastructurii critice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 701/2018.</p> <p>În ceea ce privește actualizarea valorilor de prag ținem să relevăm că la examinarea acestei chestiuni urmează a se ține cont de necesitatea de a conferi predictibilitate normelor juridice pentru a asigura securitatea raporturilor juridice.</p>
--	--	--	--

		Aferent Regulamentului cu privire la modul de întocmire, ținere și actualizare a Listei furnizorilor de servicii (Anexa nr. 3 la Hotărârea Guvernului):
	45.	<p>- având în vedere că informațiile și datele conținute în Lista furnizorilor de servicii sunt atribuite la secretul de stat, conform pct. 10, accesul la respectivele informații și date, reglementat la pct. 11, nu poate fi realizat decât în condițiile stabilite de Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat. În acest sens, pct. 11 urmează a fi modificat corespunzător.</p>
	46.	<p>- procedura de înscrierea modificărilor în Listă, prevăzută la pct. 14, urmează a fi reglementată, similar procedurii de includere și radiere în/din Listă. În acest sens, se propune următoarea redacție: <i>„Temei pentru înscrierea modificărilor în Listă îl constituie actul administrativ privind modificarea datelor din Listă, emis de persoanele responsabile din cadrul Agenției.”</i></p>
	47.	<p>- la pct. 15, textul „3 zile” urmează a fi concretizat cu sintagma „lucrătoare”. În sensul dat, a se vedea Nota de fundamentare la proiectul de Hotărâre, care indică „3 zile lucrătoare”.</p>
		<p>Nu se acceptă. Spre exemplu informația privind denumirea persoanei juridice nu este informație atribuită la secret de stat, decât doar dacă este în legătură cu faptul că această persoană juridică este un furnizor de servicii în sensul Legii nr. 48/2023. Informația privind denumirea persoanei juridice este supusă unui alt regim de protecție, reglementat de legislația relevantă, aplicabilă procesului de stocare și prelucrare a acestei informații în Registrul de Stat al unităților de drept.</p>
		<p>Se acceptă.</p>
		<p>Se acceptă în principiu. Termenul respectiv a fost substituit cu termenul de 14 zile pentru a asigura concordanța cu pct. 43 al proiectului Regulamentului cu privire la identificarea furnizorilor de servicii. În Nota de fundamentare au efectuate modificările corespunzătoare</p>

		48.	- la pct. 17, aferent păstrării, în evidența pasivă, a informațiilor cu privire la persoana juridică după radiere, nu este specificat clar cât timp vor fi păstrate aceste date și în ce condiții pot fi utilizate. Corespunzător, în acest sens, propunem stabilirea unui termen expres de păstrare pentru evidența pasivă și definirea scopurilor precise pentru care aceste date pot fi accesate și utilizate după radiere.	Se acceptă. Punctul a fost completat în final cu textul „, în conformitate cu regimul de păstrare și arhivare stabilit de cadrul normativ pentru categoria respectivă de informațiilor”.
33.	Biroul Național de Statistică <i>(Nr. 13/1-40-67 din 09.09.2024)</i>		Lipsa de obiecții și propuneri	
34.	Banca Națională a Moldovei <i>(Nr. 31-002/95/4496 din 11.09.2024)</i>		Lipsa obiecțiilor și propunerilor	
35.	Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal <i>(Nr. 04-01/2569 din 09.09.2024)</i>	49.	Comunică despre lipsa obiecțiilor și propunerilor. Totodată, informăm că în contextul prelucrării datelor cu caracter personal ¹ , operatorul de date are obligația de a efectua evaluarea impactului asupra protecției datelor cu caracter personal, în cazul în care prelucrarea datelor poate genera un risc sporit pentru drepturile și libertățile persoanelor, precum și desemnarea unei persoane responsabile cu protecția datelor cu caracter personal (<i>art. 23-25 din Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal</i>). Astfel, ținând cont de prevederile art. 23 alin. (6) din Legea 133/2011, în cazul în care, tipurile de prelucrare a datelor cu caracter personal,	Se acceptă. Totodată, ținem să precizăm că actualmente Agenția pentru Securitate Cibernetică este încă într-un amplu proces de operaționalizare, inclusiv angajarea personalului necesar pentru realizarea diferitelor funcții cu care Agenția a fost investită prin lege. În acest proces va fi soluționată și problematica desemnării unei persoane responsabile cu protecția datelor cu caracter personal. De asemenea, în prezent în cadrul Agenției sunt în proces de elaborarea un set de documente care definesc politica de securitatea informațională a Agenției.

			reglementate prin actul normativ prenotat sunt susceptibile să genereze un risc sporit pentru drepturile și libertățile persoanelor, reieșind cel puțin din faptul prelucrării la scară largă a datelor cu caracter personal, este necesară efectuarea evaluării impactului asupra prelucrării datelor cu caracter personal, în contextul adoptării respectivului act normativ.	În procesul implementării ulterioare a acesteia, Agenția urmează să evalueze riscurile de securitate a informației inclusiv a datelor cu caracter personal. Prin prisma acestei evaluări urmează a fi determinat și evaluat potențialul impact al prelucrării datelor cu caracter personal asupra acestora în conformitate cu prevederile Legii nr. 133/2011.
36.	Grupul de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător (Nr. 38-78-10067 din 09.09.2024)		Decizia Grupului de lucru: Se susțin proiectul de act normativ și Nota de fundamentare cu obiecții și recomandări. Concluzia: Proiectul conține prevederi care nu sunt corelate cu principiile de reglementare a activității de întreprinzător, în special conține soluții care nu sunt corelate cu principiul proporționalității intervenției statului.	
			<i>Comentarii, recomandări:</i>	
		50.	Legea prevede că Guvernul aprobă lista sectoarelor și subsectoarelor critice și, corespunzător, a tipurilor și categoriilor de persoane juridice care prestează servicii în sectoarele și subsectoarele respective, însă fără a indica oarecare criterii de care să se ghideze Guvernul în identificarea sectoarelor critice.	Precizare. Actele normative ce urmează a fi elaborate și adoptate de Guvern pentru asigurarea punerii în aplicare a Legii nr. 48/2023, continuă în principiu procesul de armonizare a legislației naționale la prevederile Directivei NIS2. Trebuie de relevat că procesul de armonizare nu presupune doar adoptarea unor acte normative, ci este un proces continuu și permanent care se reflectă în punerea în aplicare. Proiectul propus se înscrie în același spectru de activități și, printre alte obiective strategice, are și obiectivul general de a continua armonizarea legislației naționale la această Directivă.

				<p>Lista sectoarele, subsectoarelor și tipurilor de furnizori de servicii a fost elaborată ținând seama atât de principiul minimei armonizări statuat la art. 5 din Directiva NIS2, dar și de legislația națională corespunzătoare care reglementează domeniile corespondente sectoarelor/ subsectoarelor critice, date în anexele la această directivă, precum și de opiniile autorităților naționale relevante. În acest context notăm că, în prealabil elaborării listei respective, a fost realizată o analiză comparativă dintre sectoarele/subsectoarele critice date de Directivă și legislația națională din domeniile corespondente, fiind identificată, în comun cu autoritățile și instituțiile relevante, spectrul de sectoare și subsectoare critice și tipurile de furnizori de servicii corespunzătoare celor date în anexele directivei.</p>
		<p>51.</p>	<p>Din aceste considerente, este imperativ ca Nota de fundamentare (AIR) să prevadă clar abordarea metodologică și criteriile care ar demonstra necesitatea includerii unui sau altui sector propus în lista din proiect, inclusiv în baza unei analize a riscurilor pe domenii economice de activitate și cum acestea, în temeiul statisticilor actuale, pot avea impact asupra societății. În acest sens, cumva într-un mod indirect pot fi utilizate doar condițiile prevăzute la art.3 alin.(2) din lege, care pe lângă o listă de tipuri de activități economice exprese (servicii comunicații electronice, registrator național de</p>	<p>În primul rând analiza riscurilor pe domenii nu se rezumă doar la aspecte ce au tangență cu domeniu de securitate cibernetică. Analiza riscurilor la nivel național, sectorial subsectorial intersectorial, etc, urmează să abordeze aspecte mult mai largi care vizează nu doar protecția cibernetică a infrastructurii informaționale critice, ci și cea fizică. Această activitate este una complexă și urmează a fi realizată comprehensiv, începând cu nivelul național și terminând cu analiza riscurilor la nivel de entitate</p>

		<p>domeniu superior, prestator servicii de încredere ș.a.) stabilește că activitatea economică trebuie să fie critică din cauza importanței sale specifice la nivel național sau regional, fie este singurul furnizor în Republica Moldova al unui serviciu care este esențial pentru societate sau economie sau se furnizează un serviciu, dependent de o rețea și/sau de un sistem informatic, perturbarea căruia ar avea impact semnificativ asupra societății. Luând în calcul cele specificate în lege, nu este clar cum unele din sectoare în genere au ajuns în lista propusă în proiect, ținând cont de realitățile economice și de infrastructură a Moldovei. Spre exemplu nu e clar cum unele întreprinderi cu 50 de angajați - un transportator naval, o instituție medicală (ex. policlinică de sector), o întreprindere de curierat, un producător agro-alimentar, poate avea „importanță specifică la nivel național sau regional” sau este singurul care prestează un serviciu esențial pentru societate sau economie.</p>	<p>critică. Proiectul vine cu o abordare minimă, fiind incluse doar sectoarele, subsectoare și tipurile corespunzătoare celor date de anexele la Directiva NIS2. Directiva NIS2 este un „standard” european care stabilește cerințe minime la nivel național, legislative și organizaționale, realizarea cărora trebuie să atingă obiectivele de reziliență, iar sectoarele și subsectoarele critice și tipurile de entități sunt o componentă a acestor cerințe. Bineînțeles că această listă comportă un caracter dinamic și, odată cu realizarea analizelor respective de risc, va putea fi modificată corespunzător. În context notăm că o astfel de analiză a riscurilor urmează a fi efectuată în contextul implementării noii legislații care va asigura armonizarea legislației naționale cu Directiva CER. Art. 5 din această Directivă stabilește că statele membre urmează să realizeze astfel de evaluări a riscurilor către data de 17.01.2026 și ulterior ori de câte ori e necesar, însă cel puțin o dată la 4 ani. Armonizarea legislației naționale la Directiva CER este de asemenea o necesitate și pentru domeniul securității cibernetice, având în vedere caracterul complementar conform căruia urmează a fi puse în aplicare ambele directive NIS2 și CER.</p>
	52.	În această ordine de idei, în lista sectoarelor propusă în proiect se propun două categorii de	Potrivit art. 4 alin. (2) competența de determinare a categoriilor de furnizori de

		<p>agenți economici – „esențiali” și „importanți”, ceea ce nu este corelat cu prevederile legii. Odată ce legea doar prevede la art.3 că unele activități pot fi „esențiale” și nicidecum o divizare a agenților economici în acest mod. Această divizare presupune că oricare întreprindere mijlocie în domeniul de activitate indicat în listă, devine din start „important”, chiar dacă nu administrează obiectiv de infrastructură critică, nu este singurul prestator sau, datorită mai multor prestatori pe aceeași piață, nu este și nu poate avea „importanță specifică” la nivel național sau regional.</p>	<p>servicii a fost delegată Guvernului. Reiterăm că această discreție a Guvernului nu este una nelimitată. Determinarea acestor două categorii se înscrie de asemenea în procesul de armonizare a legislației naționale cu Directiva NIS2. Directiva stabilește cerințe și criterii pentru separarea cercului de subiecți în aceste două categorii distincte (art. 3). Aceeași paradigmă este păstrată și în proiectul de act normativ.</p>
	53.	<p>Astfel identificarea așa-numitor persoane „importante” doar în baza mărimii întreprinderii (mijlocie), nu corespunde cu obiectivele Legii nr.48/2023 (chiar dacă legea se bazează pe întreprinderi mijlocii și mai mari). Astfel, prin această divizare în „esențial” și „important” (cu toate că nu e clară diferența de obligații) dar și prin simpla inventare a categoriei de „importanți” prin proiect se tinde să fie lărgită la maxim aria de aplicare a Legii nr.48/2023, chiar și în multe cazuri în care activitatea economică nu este nici pe departe de importanță critică pentru societate.</p>	<p>Urmează a fi stabilite cerințe de securitate în temeiul art. 11 din Legea nr. 48/2023. Acestea vor fi divizate inclusiv din perspectiva categoriei furnizorului de servicii. Cei esențiali urmează să asigure un nivel de maturitate mai înalt, dată fiind nivelul de criticalitate al acestora, implicit cerințele minime de securitate pentru această categorie urmează să aibă un caracter mai pronunțat. Menționăm că în opinia prezentată se afirmă că nu s-a realizat analiza riscurilor la nivel sectorial pentru a putea determina care sectoare sunt critice, dar deja se pretinde din start că anumite activități „nici pe departe nu sunt critice”.</p>
	54.	<p>Dar și în principiu, așa-numitul criteriu de „dimensiune” prevăzut în proiect (conform numărului de angajați), în realitățile actuale este mai mult decât discutabil, odată ce o întreprindere bine dotată tehnologic și logistic cu</p>	<p>Tocmai pentru astfel de cazuri sunt criteriile specifice, stabilite la art. 3 alin. (2) lit. e)-h). Adică persoanele juridice care nu se vor califica ca furnizori de servicii în baza criteriului dimensiunii,</p>

		<p>număr minim de angajați poate produce volume mult mai mari de marfă (cu impact asupra la un număr mult mai mare de persoane) decât o întreprindere cu număr mare de angajați dar cu investiții minime în tehnologii și logistică.</p>	<p>vor fi evaluate de către ASC din perspectiva criteriilor: unicității prestatorului, caracterului critic al entității și perturbării serviciului în baza indicatorilor dați în anexa nr. 2 la proiectul de Regulament.</p>
		<p>55. Deficiența examinată mai sus este doar parțial abordată de anexa nr.2 la Regulamentul cu privire la identificarea furnizorilor de servicii, unde se propun unele valori de prag, pentru întreprinderile care cad sub incidența art. 3 alin. (2) lit. e)-g) din Legea nr. 48/2023, în toate sectoarele. Și în cazul dat, se propune stabilirea valorilor de prag fără a ține cont de categoria serviciului sau produsului, adică fără a ține cont că unele produse/servicii sunt vitale și practic nu au substitut, ori altele nu sunt nici pe departe indispensabile. Spre exemplu s-a stabilit că în toate cazurile serviciul are impact semnificativ social dacă de acesta beneficiază cel puțin 5000 de persoane (fără a clarifica perioada de timp!), ceea ce ar însemna spre exemplu că echivalent de esențial este faptul că 5000 de persoane nu mai au acces la servicii de curierat cu 5000 de persoane nu mai au acces la energie electrică, termică sau apă. Astfel valorile de prag propuse sunt în principiu discutabile, dar și este strict necesar ca acestea să fie racordate la realitatea sectoarelor „critice”, importanța și impactul real al serviciilor și produselor din aceste sectoare. În lipsa acestor clarificări, în lipsa revizuirii listei sectoarelor propuse (racordat la realitățile Moldovei), Agenția riscă să obțină o listă disproporționat de lungă de agenți economici, o</p>	<p>Indicatorii și valorile de prag au un caracter intersectorial. Procesul de identificare și evidență este unul continuu și Agenția urmează să evalueze persoana juridică prin prisma tuturor criteriilor specifice, nu doar persoanele juridice care nu au fost identificate în baza criteriului dimensiunii. Anexa nr. 2 la proiectul Regulamentului este un instrument ce urmează a fi utilizat doar în cazul întreprinderilor care nu au fost identificate în baza criteriului dimensiunii, dar criticalitatea acestora sau faptul că sunt singurii furnizori al serviciului esențial în Moldova sau riscul sistemic/impactul semnificativ ar putea perturba serviciul esențial pe care îl prestează, îi determină ca fiind entități ale căror poziție este una critică.</p>

			mare parte din care nici pe departe nu vor fi relevanți pentru realizarea obiectivelor legii și asigurarea securității cibernetice la nivel național sau chiar regional.	
			Evaluarea Notei de fundamentare (analizei impactului de reglementare)	
		56.	<p><i>Comentarii, recomandări:</i> În notă nu se argumentează lista sectoarelor critice propuse în proiect, lipsește analiza a riscurilor în raport cu fiecare sector propus, inclusiv nivelul de securitate cibernetică pe fiecare sector care este propus ca și critic.</p> <p>Impactul prezentat conform Modelul Costului Standard este important, însă nu se raportează la numărul de întreprinderi, dar se prezintă per întreprindere. Totodată, costul nu rezidă doar în colectarea și acordarea de informații către Agenție, dar în primul rând în investiții impuse de Agenție pentru dezvoltarea și consolidarea securității cibernetice la obiective concrete, în controalele efectuate de Agenție și obligația continuă de a interacționa cu Agenția. În Notă lipsesc indicatorii de performanță pentru a efectua monitorizarea și nu se expune cum va fi monitorizat și evaluat impactul opțiunii recomandate și peste cât timp se va evalua performanța actului normativ propus.</p> <p>Concluzie: Proiectul conține prevederi care nu sunt corelate cu principiile de reglementare a activității de întreprinzător, în special conține soluții care încalcă principiul proporționalității intervenției statului.</p> <p>La analiza Notei s-a luat în calcul ceea ce este expus în documentul separat „analiza</p>	Vezi comentariile și argumentările la punctele anterioare.

			<p>impactului”, cu toate că promovarea proiectului cu un astfel de document separat este o vădită încălcare a legii, căci toată informația relevantă trebuie să se regăsească în Nota de fundamentare. Nota de fundamentare nu conține suficiente informații pentru a stabili necesitatea intervenției anume în modul propus, nu conține toată informația necesară și nu analizează pe deplin impactul intervenției, astfel corespunde parțial cu cerințele metodologice prevăzute de Legea nr.100/2017.</p>	
37.	<p>Centrul de Armonizare a Legislației (Nr. 31/02-69-10147 din 10.09.2024)</p>	57.	<p>În context, proiectul național vine să pună în aplicare prevederile Legii nr. 48/2023 și să asigure implementarea art. 3 și Anexei I și II din Directiva 2022/2555, prin stabilirea, în Anexa nr. 1 la proiectul HG, a Listei sectoarelor și subsectoarelor critice, a tipurilor și categoriilor de furnizori de servicii.</p> <p>Examinând Lista națională prin prisma Anexei I și II ale actului UE, constatăm că aceasta reflectă în mare parte Lista sectoarelor cu o importanță critică ridicată din Anexa I a actului UE și Lista altor sectoare de importanță critică din Anexa II a actului UE, conform celor expuse infra.</p> <p>Atragem atenția că, art. 5 din Directiva europeană, nu împiedică statele membre să adopte sau să mențină prevederi care asigură un nivel mai ridicat de securitate cibernetică decât cel prevăzut de Directivă, cu condiția ca aceste prevederi să fie conforme cu obligațiile stabilite prin legislația Uniunii. Aceasta înseamnă că, Republica Moldova poate extinde lista sectoarelor care intră sub incidența</p>	Se acceptă.

		legislației naționale de securitate cibernetică, dar este obligată să includă cel puțin toate sectoarele și subsectoarele menționate în Anexele I și II la Directiva 2022/2555.	
		58. Cu referire la Anexa nr. 1 la proiectul național, constatăm că nu a fost identificat ca sector critic și, respectiv, tipurile și categoriile de furnizori de servicii cel al administrației publice din pct. 10 al Anexei I din Directiva UE. Această categorie include entitățile de administrație publică din administrația centrală , astfel cum sunt definite de un stat membru în conformitate cu dreptul intern și entitățile de administrație publică la nivel regional , astfel cum sunt definite de un stat membru în conformitate cu dreptul intern. De asemenea, potrivit art. 2 (7) din actul UE din această categorie sunt excluse entitățile administrației publice care își desfășoară activitățile în domeniile securității naționale, siguranței publice, apărării sau aplicării legii, inclusiv prevenirii, investigării, depistării și urmării penale a infracțiunilor.	Se acceptă.
		59. De asemenea, nu a fost identificat ca sector și cel spațial din pct. 11 al Anexei I a actului UE, care cuprinde operatorii de infrastructură terestră deținută, gestionată și operată de statele membre sau de părți private, care sprijină furnizarea de servicii spațiale, cu excepția furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice.	Se acceptă.
		60. În concluzie, reieșind din constatările de mai sus, proiectul național este un proiect cu relevanță UE pentru care urmează a fi completate	Se acceptă.

		instrumentele specifice ale procesului de armonizare legislativă - sigla „UE”, clauza de armonizare, tabelul de concordanță și Nota de fundamentare (pct. 5). În acest sens, se vor consulta instrucțiunile din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și HG nr. 1171/2018 cu privire la armonizarea legislației RM cu legislația UE (versiunile modificate în 2024).	
--	--	--	--

EXPERTIZARE

Nr.	Autorii obiecțiilor și propunerilor	Nr.	Obiecțiile și propunerile	Argumentarea autorului proiectului
1.	Ministerul Justiției <i>(Nr. 04/2-10005 din 11.11.2024)</i>		<i>La proiectul hotărârii Guvernului:</i>	
		1.	În clauza de adoptare, la sursa de publicare a <i>Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică</i> , se va indica numărul articolului „art. 225”.	Se acceptă.
		2.	În conformitate cu art. 52 alin. (2) și (3) din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i> , punctele, de regulă, nu au denumire, sunt expuse fără utilizarea cuvântului „punct” și se însemnează consecutiv cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, urmate de punct, începând cu primul și terminând cu ultimul, de la începutul și până la sfârșitul actului normativ. Pentru interpretare corectă și aplicare comodă, punctele pot fi divizate în subpuncte care se numerotează prin adăugarea consecutivă a cifrelor arabe, până la gradul de detaliere necesar. Ținând cont de prevederea legală enunțată, în tot textul proiectului subpunctele se vor renumerota.	Se acceptă.

		<p>3. Ținând cont de prevederile art. 55 alin. (4) din <i>Legea nr. 100/2017</i>, în cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în același act normativ sau element structural, pentru evitarea reproducerii acesteia, se face trimitere la norma juridică relevantă fără a se preciza că aceasta face parte din același act normativ sau element structural, cu excepția cazurilor în care această precizare este necesară pentru a exclude orice echivoc. Având în vedere prevederea legală enunțată, la pct. 3, cuvintele „la prezenta hotărâre” se vor exclude ca fiind excedente (observație valabilă pentru toate cazurile similare din proiect).</p>	<p>Se acceptă.</p>
		<p>4. Potrivit art. 56 alin. (1) din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării. În cazul în care se urmărește reducerea perioadei de intrare în vigoare a noilor prevederi, proiectul actului normativ în cauză trebuie să respecte regulile instituite de <i>Legea nr. 100/2017</i>, și anume cele stipulate la art. 56 alin. (3), în temeiul cărora „Intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe</p>	<p>Se acceptă. Punctul 5 a fost revizuit prin înlocuirea prevederii care reglementează modul de intrare în vigoare cu prevederea privind stabilirea în sarcina MDED a controlului executării hotărârii.</p>

			obiective.”. În conformitate cu pct. 5 din proiectul hotărârii, prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Ținând cont de prevederea legală enunțată, nota informativă se va completa cu argumente pertinente.	
			<i>La Anexa nr. 1 la hotărâre:</i>	
		5.	În conformitate cu art. 31 alin. (2) din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i> , actele normative cu relevanță UE sunt marcate cu sigla „UE” și conțin clauza de armonizare conform modelului aprobat de Guvern. Potrivit art. 44 alin. (3) și (4) din <i>Legea nr. 100/2017</i> , clauza de armonizare indică tipul, numărul și denumirea oficială a actelor Uniunii Europene care se transpun în actul normativ, seria, numărul și data Jurnalului Oficial al Uniunii Europene în care au fost publicate actele respective, precum și măsura în care acestea sunt transpuse. Potrivit notei de fundamentare, prevederile proiectului vizează armonizarea cadrului normativ național la <i>Anexele I și II la Directiva (UE) 2022/2555 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate cibernetică în Uniune, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 și a Directivei (UE) 2018/1972 și de abrogare a Directivei (UE) 2016/1148 (Directiva NIS 2)</i> . Ținând cont de prevederile legale enunțate, proiectul Anexei nr. 1 se va completa cu clauza de armonizare conform <i>anexei nr. 1 la Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu</i>	Se acceptă. Proiectul HG a fost completat cu clauza de armonizare, după clauza de adoptare.

			<i>legislația Uniunii Europene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018.</i>	
	6.	La pct. 2: 1) Propunem ca alineatul introductiv să fie formulat după cum urmează: „2. În sensul prezentului Regulament, se utilizează noțiunile definite la art. 2 din Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică, precum și următoarele noțiuni.”.		Se acceptă. Alineatul introductiv a fost expus în următoarea redacție: „În sensul prezentului Regulament se utilizează noțiunile definite în Legea nr.48/2023 privind securitatea cibernetică, precum și următoarele noțiuni definite după cum urmează:”.
		2) La noțiunile indicate la subpct. 1), 3) și 7), cuvântul „înseamnă” se va exclude ca fiind excedent.		Se acceptă.
		3) La noțiunea „serviciu digital”, se va revizui referința la <i>Legea nr. 284/2004 privind serviciile societății informaționale</i> , or, <i>Legea nr. 284/2004</i> nu conține semnificația noțiunii enunțate. Având în vedere că la noțiunea „serviciu digital” indicat la art. 6 pct. 23 din <i>Directiva (UE) 2022/2555 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 decembrie 2022</i> se face referință la articolul 1 alineatul (1) litera (b) din <i>Directiva (UE) 2015/1535 a Parlamentului European și a Consiliului</i> , se va examina oportunitatea indicării semnificației prevăzute în <i>Directiva (UE) 2015/1535 a Parlamentului European și a Consiliului</i> .		Nu se acceptă. În <i>Directiva (UE) 2022/2555</i> termenul de serviciu digital este definit prin termenul serviciu al cărui definiție este dată de <i>Directiva (UE) 2015/1535</i> . Același algoritm este reglementat și în proiectul Regulamentului. Noțiunea de serviciu digital este definită prin termenul serviciu al societății informaționale, a cărei definiție este dată la art. 4 din <i>Legea nr. 284/2004</i> , care transpune noțiunea de serviciu definită la art. 1 alin. (1) lit. (b) din <i>Directiva (UE) 2015/1535</i>
	7.	În conformitate cu art. 53 alin. (1) lit. a) din <i>Legea nr. 100/2017</i> , secțiunile sunt însemnate succesiv cu numere ordinare exprimate prin cifre arabe. Astfel, se va revizui numerotarea secțiunilor.		Se acceptă.

		8.	La pct. 15, dispoziția de la sbp. 1) lit. c) este ambiguă, motiv pentru care textul „un tip enumerat în anexa nr. 2 la prezenta hotărâre” se va substitui cu referința la tipul furnizorului de servicii indicat în anexa nr. 2.	
		9.	Pentru a reda un sens clar normei, la pct. 18, cuvintele „în baza informației furnizate” vor fi succedate de textul „de către autoritățile publice, instituțiile publice.....prevăzute în anexa nr. 2, în termen de 10 zile din data recepționării solicitării înaintate de către Agenție”.	Se acceptă.
		10.	La pct. 22, textul „art. 5 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii” se va substitui cu textul „art. 5 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii”, or, clasificarea drept întreprinderi mijlocii este indicată la art. 5 alin. (1) lit. c) din <i>Legea nr. 179/2016</i> .	Se acceptă.
		11.	La pct. 35, cuvântul „Analizarea” se va substitui cu cuvântul „Analiza”.	Nu se acceptă. Analizarea semnifică acțiunea de a analiza.
		12.	Tabelul de la Anexa nr. 2 este divizat în poziții, prin urmare, la pct. 38, textul „punctul 1” se va substitui cu textul „poziția 1” (obiecție similară și la pct. 41 și 42).	Se acceptă
		13.	La pct. 40, textul „indicatorii stabiliți la pct. 3 din anexa nr. 2” se va substitui cu referința la „indicatorii stabiliți la poziția a 2-a” or, norma privind determinarea importanței persoanei juridice de drept privat la nivel național sau regional este indicată la poziția a 2-a din Anexa nr. 2 la Regulament.	Se acceptă. Cifra 3 a fost substituită cu cifra 2.
		14.	Enunțul al doilea de la pct. 49, în conformitate cu care: „Temei pentru radierea de la evidență îl	Se acceptă. Propoziția a doua a fost exclusă.

		<p>constituie actul de dizolvare a persoanei juridice respective, emis de autoritatea publică competentă potrivit cadrului normativ” se va revizui prin prisma art. 24 din <i>Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali</i>, în conformitate cu care „(1) Pentru radierea persoanelor juridice din Registrul de stat se depun următoarele documente: a) cererea de radiere, conform modelului aprobat de organul înregistrării de stat; b) bilanțul de lichidare și planul de repartizare a activelor, aprobate de organul sau instanța de judecată care a desemnat lichidatorul;”. În acest sens, reliefăm despre faptul că terminologia utilizată în proiectul actului normativ necesită a fi constantă și uniformă și să corespundă celei consacrate în celelalte acte normative. În acest context, ținem să menționăm că la pct. 49 din proiect, autorul urmează să excludă textul „actul de dizolvare” și să opereze nemijlocit cu noțiunea de „bilanțul de lichidare”.</p>	
		<i>La Anexa nr. 1 la Regulament:</i>	
	15.	În parafa de aprobare, textul „conform Legii nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. ___/___” se va exclude, or, textul enunțat nu este indicat în denumirea Regulamentului al cărui element constitutiv este (obiecție valabilă și la <i>Anexa nr. 2 la Regulament</i>).	Se acceptă.
	16.	Elementele structurale se vor renumera ținând cont de prevederile art. 52 alin. (2) și (3) din <i>Legea nr. 100/2017</i> (obiecție similară și la	Se acceptă.

		Anexa nr. 2 la Regulament, <i>Anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului</i>).	
	17.	La „1. Sectorul energetic”, lit. b), menționăm că în cazul în care litera este constituită dintr-o singură diviziune, aceasta nu se va numerota (obiecție valabilă și la pozițiile 6, 10,11, etc.).	Se acceptă.
	18.	Sectoarele „ <i>administrație publică</i> ” și „ <i>spațiu</i> ” nu sunt indicate în Anexa nr. 1 la Regulament, prin urmare se va elucida acest aspect.	Se acceptă parțial. A fost inclus doar sectorul spațiu. În ce privește sectorul administrație publică, menționăm că Lista serviciilor esențiale este unul dintre instrumentele necesare ASC pentru aplicarea criteriului specific al unicității prestatorului unui serviciu esențial. În aplicarea acestui criteriu ASC va trebuie să determine persoanele juridice care sunt singurul prestator al unui serviciu inclus în Lista serviciilor esențiale. Persoanele juridice de drept public intră în sfera de aplicare a Legii nr. 48/2023 în temeiul art. 3 alin. (2) lit. i) și urmează a fi identificate de ASC din oficiu. Din această perspectivă criteriile specifice nu sunt aplicabile persoanelor juridice de drept public. Prin urmare includerea sectorului administrație publică în lista serviciilor esențiale este inutilă din punctul de vedere al efectelor juridice.
		<i>La Anexa nr. 2 la hotărâre:</i>	
	19.	La coloana a treia, menționăm că noțiunea „distribuitor” nu este definită în <i>Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării</i> ,	Se acceptă. Tipul „distribuitor” a fost exclus”.

		20. noțiunea „producător de dispozitive medicale” nu este definită în <i>Legea nr. 102/2017 cu privire la dispozitivele medicale</i> ,	Nu se acceptă. În punctul respectiv referința la Legea nr. 102/2017 vizează noțiunea de <i>dispozitiv medical</i> și nu pe cea de <i>producător de dispozitive medicale</i> .
		21. iar noțiunea „furnizor de apă potabilă” nu este definită în <i>Legea nr. 182/2019 privind calitatea apei potabile</i> . Prin urmare, prevederile enunțate în anexa nr. 2 la hotărâre se vor revizui.	Nu se acceptă. În punctul respectiv referința la Legea nr. 182/2019 vizează noțiunea de <i>apă potabilă</i> și nu pe cea de <i>furnizor de apă potabilă</i> .
		20. În <i>Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007</i> , este utilizată noțiunea „furnizor de rețele de comunicații electronice” și nu noțiunea „furnizori de rețele publice de comunicații electronice”, astfel cum este indicat în proiect. Prin urmare, cuvântul „publice” se va exclude.	Nu se acceptă. În punctul respectiv referința la Legea nr. 241/2007 vizează noțiunea de <i>rețea publică de comunicații electronice</i> și nu pe cea de <i>furnizor de rețele publice de comunicații electronice</i> .
		Totodată, atragem atenția că, în <i>Legea comunicațiilor poștale nr. 36/2016</i> , este utilizată noțiunea „servicii de curierat” și nu noțiunea „furnizori de servicii de curierat”, astfel cum este indicat în proiect.	Nu se acceptă. În punctul respectiv referința la Legea nr. 36/2016 vizează noțiunea de „servicii de curierat” și nu noțiunea „furnizori de servicii de curierat”.
		21. În <i>Legea nr. 102/2017 cu privire la dispozitivele medicale</i> , sunt utilizate noțiunile „dispozitive medicale” și „dispozitive medicale pentru diagnostic in vitro” și nu noțiunea „producătorii de dispozitive medicale și/sau de dispozitive medicale pentru diagnosticare in vitro”. Prin urmare, noțiunile se vor revizui.	Nu se acceptă. În punctul respectiv referința la Legea nr. 102/2017 vizează noțiuni de „dispozitive medicale” și „dispozitive medicale pentru diagnostic in vitro” și nu noțiunea „producătorii de dispozitive medicale și/sau de dispozitive medicale pentru diagnosticare in vitro”.
		22. În cazul în care, subsectorul sau sectorul are un singur furnizor de servicii, acesta nu se va numerota.	Se acceptă.

		23.	Referința la elementele structurale se va indica cu abreviere conform uzanțelor (obiecție valabilă la poziția 1 coloana a treia , etc.).	Se acceptă.
		24.	Dispoziția de la pct. 11 din proiect privind procedura de acces la informațiile și datele conținute în Listă urmează să coreleze cu prevederile de la pct. 10, în conformitate cu care „10. Informațiile și datele conținute în Listă constituie în ansamblul lor informație atribuită la secret de stat”.	Se acceptă. A fost revizuită prima propoziție din pct.10. Totodată, menționăm că pct.11 a fost exclus drept rezultat a obiecției suplimentare prezentate de Ministerul Justiției.
		25.	Având în vedere prevederile art. 52 alin. (2) din Legea nr. 100/2017, subpunctele se vor renumerota.	Se acceptă.

<p>2.</p>	<p>Centrul Național Anticorupție (Nr. 06/2/19882 din 13.11.2024)</p>	<p>26. <i>Concluzia expertizei</i></p> <p>Proiectul de act normativ a fost elaborat în vederea executării sarcinilor stabilite Guvernului prin Legea nr.48/2024 privind securitatea cibernetică, unde la art.4 alin.(2) se stabilește obligația aprobării listei sectoarelor și subsectoarelor critice, a tipurilor și categoriilor de furnizori de servicii, precum și reglementarea modului de indentificare a furnizorilor de servicii și modului de întocmire, ținere și actualizare a listei acestora.</p> <p>Rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate în Legea nr.239/2008, au fost respectate parțial de către autor, fiind asigurat accesul părților interesate la proiect, însă cu stabilirea unui termen insuficient pentru recepționarea recomandărilor, contrar prevederilor art.12 alin.(2) din actul normativ prenotat.</p> <p>În conținutul proiectului au fost identificate deficiențe în privința modului de descriere a atribuțiilor directorului Agenției pentru Securitate Cibernetică, fiind formulate într-un mod echivoc, ce nu corespund exigențelor stabilite la art.54 alin.(1) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.</p> <p>Reieșind din cele expuse supra, în vederea prevenirii implementării deficitare a proiectului, se recomandă revizuirea conținutului acestuia ținând cont de obiecția și propunerea de modificare enunțată în raport.</p>	<p>Se acceptă. Proiectul a fost modificat corespunzător</p>
------------------	---	---	--

3.	Centrul de armonizare a legislației <i>(Nr. 31/02-69-12485 din 13.11.2024)</i>	28.	<p>Ca urmare a avizării a versiunii inițiale a proiectului (Aviz de compatibilitate nr.31/02-69-10147 din 10 septembrie 2024), Centrul de armonizare a legislației a constatat, că proiectul național asigură transpunerea parțială a prevederilor Directivei (UE) 2022/2555 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate cibernetică în Uniune, (Directiva NIS 2). Astfel, au fost formulate o serie de obiecții de compatibilitate privind completarea Anexei nr. 1 la proiectul național cu sectoarele „Administrație publică” și „Spațiu” în conformitate cu pct. 10 și 11 din Anexa I la Directiva UE, care au fost luate în considerare, prin completarea Anexei 2 ”Lista sectoarelor și subsectoarelor critice, a tipurilor și categoriilor de furnizori de servicii” la proiectul HG cu pozițiile 9 și 10. În ceea ce privește observațiile privind instrumentele procesului de armonizare (sigla UE, clauza de armonizare și tabelul de concordanță), acestea au fost considerate parțial de autorul proiectului. Astfel, compartimentul 1 al Tabelului de concordanță va reflecta următoarea informație: Titlul actului Uniunii Europene, inclusiv cele mai recente amendamente incluse: Directiva (UE) 2022/2555 a Parlamentului European și a Consiliului privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate cibernetică în Uniune, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 și a Directivei (UE) 2018/1972 și</p>	Se acceptă.
----	--	-----	--	-------------

			de abrogare a Directivei (UE) 2016/1148 (Directiva NIS 2); CELEX: 32022L2555.	
		29.	De asemenea, proiectul HG se va completa cu clauza de armonizare, după clauza de adoptare, în următoarea redacție: ”Prezenta Hotărâre transpune art. 3 și Anexa I și II din Directiva (UE) 2022/2555 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate cibernetică în Uniune, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 și a Directivei (UE) 2018/1972 și de abrogare a Directivei (UE) 2016/1148 (Directiva NIS 2) (Text cu relevanță pentru SEE), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 333/80 din 27 decembrie 2022, CELEX: 32022L2555”	Se acceptă.

INFORMARE

Nr.	Autorii obiecțiilor și propunerilor	Nr.	Obiecțiile și propunerile	Argumentarea autorului proiectului
	Aparatul Președintelui Republicii Moldova <i>(Nr. 2/2-06-1387 din 12.11.2024)</i>		Comunică repetat lipsă de obiecții și propuneri.	
	Ministerul Energiei		La anexa nr. 2 Lista sectoarelor și subsectoarelor critice, a tipurilor și categoriilor de furnizori de servicii, pct. 1 lit. a) subpct. 6), reiterăm propunerea privind substituirea textului „Operator al pieței de energie electrică	Se acceptă parțial Redacția finală a fost coordonată cu Ministerul Energiei prin e-mail - „Operator al pieței energiei electrice desemnat”.

		desemnat” cu textul „Serviciul de operare a pieței energiei electrice”, având în vedere că, în conformitate cu prevederile Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, operatorul pieței energiei electrice urmează să realizeze activitatea de operare a pieței energiei electrice, acest gen de activitate fiind supus licențierii de către autoritatea de reglementare și care constituie un subsector cu o importanță critică ridicată, iar operatorul pieței energiei electrice desemnat urmând să îndeplinească sarcini legate de cuplarea unică a piețelor pentru ziua următoare și/sau a piețelor pe parcursul zilei.	La prounerea Ministerului Energiei a fost redactat și spct.1.1.5 din Anexa nr. 1 la Regulamentul cu privire la identificarea furnizorilor de servicii - Lista serviciilor esențiale
	Agencia Navală a Republicii Moldova (Nr. 03-416 din 11.11.2024)	Comunică lipsa de obiecții și propuneri.	
	Autoritatea Aeronautică Civilă (Nr. 2786 din 07.11.2024)	Comunică lipsă de obiecții	
	Agencia de Mediu (Nr. 08/1687/2024 din 12.11.2024)	Comunică lipsa de obiecții și propuneri.	
	Agencia Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice (Nr. 01-04/781 din 12.11.2024)	A luat în considerare acceptarea de către autorul proiectului. Totodată, Vă informăm că ANRANR conform Legii 132/2012 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice și HG nr. 458/2015 pentru aprobarea regulamentului privind organizarea și funcționarea ANRANR, structurii și efectivului limită ale acesteia, nu are careva competențe/atribuții în domeniul reglementării	Se acceptă

			<p>activităților chimice iar în denumirea instituției nu au fost introduse modificări.</p> <p>În acest context, se propune excluderea sintagmei „Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare, Radiologice și Chimice” din Nota de Fundamentare.</p>	
	<p>Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale (Nr. Rg02-005908 din 11.11.2024)</p>		Comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor.	
	<p>Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare (Nr. 332 din 13.11.2024)</p>		Comunică lipsa obiecțiilor și a propunerilor.	
	<p>Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (Nr. 01-DRA/1426)</p>		Comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor.	
	<p>Comisia Națională a Pieței Financiare (Nr. 03-4/3755 din 14.11.2024)</p>		<p>Din argumentele autorului proiectului, oferite cu titlu de „Precizare” (pct.44 din Sinteză), se relevă că, de fapt, în pofida argumentelor pertinente ale CNPF însoțite de recomandare referitor la Anexa nr. 2 la Regulamentul privind identificarea furnizorilor de servicii financiare, aceasta a fost respinsă.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Pct. 3 din proiectul HG a fost completat cu reglementări privind posibilitatea prezentării de către ministere și alte autorități administrative centrale, în caz de necesitate, a propunerilor de modificare a valorilor de prag și indicatorilor necesari pentru</p>

		<p>Astfel, reiterăm propunerea exprimată în avizul CNPF nr. 03-4/3030 din 18.09.2024 cu argumentele de rigoare în susținerea acesteia, precum că valorile de prag specifice indicatorilor să fie stabiliți în funcție de specificul fiecărui sector, iar în Regulamentul privind identificarea furnizorilor de servicii financiare, considerăm că ar fi util de precizat cât de des vor fi evaluate și actualizate aceste valori de prag și indicatori, pentru a menține relevanța lor în funcție de circumstanțe specifice. În sensul dat, se recomandă preluarea formulei prevăzute la art. 4 alin. (1) din Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică, care stabilește că „Autoritatea competentă asigură, ori de câte ori este necesar, însă nu mai rar decât o dată la doi ani, actualizarea listei respective.”.</p> <p>Propunerea enunțată în avizul prenotat, corespunde jurisprudenței Curții Constituționale, potrivit căreia prevederea trebuie să fie flexibilă pentru a putea fi adaptată situațiilor practice (de ex: a se vedea pct. 64 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 21/2 (faptele care constituie practicarea ilegală a activității de întreprinzător și pct.34 Hotărârea Curții Constituționale nr.40/2016⁴. Or, indicatorii propuși au valoare fixă, care nu asigură capacitatea de a se adapta operativ la realitățile diverse și dinamice ale</p>	<p>determinarea impactului semnificativ și a riscului sistemic semnificativ în vederea aplicării criteriului perturbării serviciului esențial prevăzut de art. 3 alin. (2) lit. f) din Legea nr. 48/2023, precum și pentru determinarea importanței persoanei juridice în vederea aplicării criteriului caracterului critic al furnizorului de servicii, prevăzut de art. 3 alin. (2) lit. g).</p> <p>Totodată, menționăm că indicatorii și valorile de prag propuse în proiect au un caracter transectorial, având ca obiectiv oferirea anumitor indicatori pentru determinarea aplicabilității criteriilor specifice cu privire la toate sectoarele critice listate în anexa nr. 2 la proiect. Stabilirea unor valori de prag specifice sectoarelor la momentul actual este inoportună, dat fiind faptul că nu există o analiză și evaluare a riscurilor în domeniul securității cibernetice la nivel de fiecare sector în parte și a practicii de aplicare în Republica Moldova a criteriilor stabilite de art. 3 alin. (2) literele f) și g) din Legea nr. 48/2023, în peisajul oferit de tipologia ecosistemului subiecților legii.</p>
--	--	---	--

⁴ „În același timp, având în vedere principiul aplicabilității generale a legilor, Curtea Europeană a reținut că formularea acestora nu poate prezenta o precizie absolută. Una dintre tehnicile standard de reglementare constă în recurgerea mai degrabă la categorii generale decât la liste exhaustive. Astfel, numeroase legi folosesc, prin forța lucrurilor, formule mai mult sau mai puțin vagi, a căror interpretare și aplicare depind de practică. Oricât de clar ar fi redactată o normă juridică, în orice sistem de drept, există un element inevitabil de interpretare judiciară, inclusiv într-o normă de drept penal. Nevoia de elucidare a punctelor neclare și de adaptare la circumstanțele schimbătoare va exista întotdeauna. Deși certitudinea în redactarea unei legi este un lucru dorit, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă, or, legea trebuie să fie capabilă să se adapteze schimbărilor de situație. Rolul decizional conferit instanțelor urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor (cauza S.W. vs. Regatul Unit, hotărârea din 22 noiembrie 1995).”

			<p>pieței, ceea ce limitează flexibilitatea și relevanța acestora în evaluarea corectă a riscurilor.</p>	<p>Respectiv, după efectuarea procesului de identificare a furnizorilor de servicii de către Agenția pentru Securitate Cibernetică, aceștia conform obligațiilor stabilite de Legea 48/2023 vor evalua vulnerabilitățile și riscurile de securitate ale rețelelor și sistemelor informatice, iar ASC va asigura furnizarea analizelor dinamice privind riscurile.</p> <p>Doar după parcurgerea acestor etape va fi posibil pertinent să fie determinate valorile de prag specifice sectoarelor în parte. În acest context, ulterior va fi demarată o evaluare inițială a rezultatelor și înaintarea propunerilor corespunzătoare de modificare a cadrului normativ.</p> <p>Totodată, ținem să relevăm că stabilirea unor indicatori și valori de prag specifice sectoarelor și/sau subsectoarelor nu este o practică uniformă la nivelul Statelor Membre ale UE. Această constatare derivă din rezultatele analizei efectuate de Comisia Europeană în ce privește procesul de identificare (conform Directivei NIS1). Rezultatele sunt reflectate în Raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliu de evaluare a coerenței abordărilor adoptate de statele membre în procesul de identificare a operatorilor de servicii esențiale. Astfel deși directiva NIS1 le permitea statelor membre să aplice praguri specifice unui</p>
--	--	--	--	--

				<p>sector, pe lângă pragurile transsectoriale, și le-a oferit autorităților naționale mai multă libertate în procesul de identificare.... acest fapt a generat și un amestec foarte complex de praguri, fapt ce poate avea un impact negativ asupra coerenței globale a identificării Operatorilor de Servicii Esențiale.</p> <p>În ce privește actualizarea acestor valori, Guvernul urmează să actualizeze ori de câte ori este necesar aceste valori de prag, în conformitate cu procedura de modificare a actelor normative, care este reglementată de Legea nr. 100/2017 privind actele normative și Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018.</p>
			<p>Cu referire la propunerea aferentă pct. 11 din Regulamentul cu privire la modul de întocmire, ținere și actualizare a Listei furnizorilor de servicii (Anexa nr. 3 la Hotărârea Guvernului), se consideră necesar a clarifica aspectele ce vizează statutul informațiilor și datelor conținute în Lista furnizorilor de servicii. Or, obiecția anterioară a CNPF nu viza oportunitatea atribuirii Listei furnizorilor de servicii, regimului secret. Conform pct. 10 din respectivul Regulament, „Informațiile și datele conținute în Listă constituie în ansamblul lor informație atribuită la secret de stat.”. Totodată, pct. 5 din același Regulament, stabilește datele și informațiile incluse în Lista furnizorilor de servicii, care, include, printre altele, și</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Prima propoziție a punctului 10 a fost expusă în următoarea redacție: Lista constituie informație atribuită la secret de stat.</p> <p>Totodată, menționăm că pct.11 a fost menținut în redacția inițială deoarece acesta concretizează anumite responsabilități ale conducerii ASC în ce privește acordarea accesului diferențiat la diferite categorii de informații. În acest sens, evidențiem că accesul în conformitate cu pct.11 va fi oferit nu doar în baza legii cu privire la secretul de stat ci și în baza altor acte normative</p>

		<p>denumirea și adresa persoanei juridice. La caz, respectivele informații se află în acces public și nu constituie obiectul anumitor limitări de acces. Prin urmare, conchidem că caracterul secret se atribuie Listei furnizorilor de servicii integral, și nu în raport cu informațiile incluse în ea. Or, nu este clar modul în care o categorie de informații poate fi supusă simultan unor regimuri distincte de circulație și care sunt repercusiunile practice în partea ce ține de asigurarea circulației informațiilor cu rigorile specifice secretizării.</p> <p>Corespunzător, pct. 10 urmează a fi revăzut, în sensul atribuirii secretului de stat la Lista furnizorilor de servicii (în sensul selecției entităților) și nu la informațiile și datele conținute în ea. Corelativ, având în vedere propunerea menționată supra, întru asigurarea clarității și accesibilității normelor și pentru aplicarea coerentă a Regulamentului cu privire la modul de întocmire, ținere și actualizare a Listei furnizorilor de servicii, pct. 11 poate fi expusă în următoarea redacție:</p> <p><i>„11. Accesul la Listă se realizează în conformitate cu drepturile de acces acordate funcționarilor din cadrul Agenției, de către conducerea Agenției, în conformitate cu legislația cu privire la secretul de stat și reieșind din atribuțiile de serviciu și fișele de post ale funcționarilor respectivi.”.</i></p>	<p>relevante activității administrative desfășurate de angajații ASC.</p>
	<p>Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal</p>	<p>Comunică despre lipsa obiecțiilor și propunerilor.</p>	

	<i>(Nr. 04-01/3400 din 15.11.2024)</i>			
	Biroul Național de Statistică <i>(Nr. 16-01/27 din 14.11.2024)</i>		Comunică lipsa de obiecții și propuneri.	
	Agencia pentru Securitate Cibernetică <i>(9-84 din 25 noiembrie 2024)</i>		La Regulamentul cu privire la identificarea furnizorilor de servicii: 1. Punctului 23 i se propune o redacție nouă, prin care se propune lărgirea cercului de subiecți ce pot prezenta informații, fiindcă informația necesară este deținută și de alte autorități uneori, nu doar de la Biroul Național de Statistică. Astfel, se propune următoarea redacție: „ 23. Agenția determină dimensiunea persoanei juridice în baza informației din registrele de stat, furnizată de către autoritățile și instituțiile publice în termen de 10 zile, din data recepționării solicitării Agenției.”.	Se acceptă
			2. Pentru respectarea modificărilor propuse mai sus, propunem o redacție nouă și pct. 31. „31. Pentru determinarea condiției prevăzute la pct. 30 lit. a), Agenția stabilește cercul de persoane juridice și serviciile (genurile de activitate) ale căror singuri furnizori pe teritoriul Republicii Moldova sunt aceste persoane juridice în baza informațiilor din registrele de stat. Autoritățile și instituțiile publice furnizează informația respectivă Agenției în termen de 10 zile din data recepționării solicitării.”.	Se acceptă
			3. La punctul 38 se propune după cuvintele „în calitate de furnizor de servicii, dacă”, completarea cu textul „cel puțin unul din”.	Se acceptă

		<p>4. La punctul 41 se propune o redacție nouă pentru a putea aplica și informația obținută din registrele de stat, nu doar cea furnizată de furnizorii de servicii. „41. Pentru determinarea importanței persoanei juridice, Agenția solicită de la autoritățile competente, cât și de la persoana juridică în privința căreia se realizează procesul de identificare informații privind indicatorii stabiliți la pct. 2 din anexa nr. 2 la prezentul Regulament. Autoritățile competente și persoana juridică prezintă informațiile în termen de 10 zile din data recepționării solicitării Agenției. Formatul informațiilor solicitate se stabilește de Agenție pentru fiecare caz concret în limitele cadrului normativ.”.</p>	Se acceptă
		<p>5. La punctul 42 se propune după cuvintele „în calitate de furnizor de servicii, dacă”, completarea cu textul „cel puțin unul din”.</p>	Se acceptă
		<p>La Regulamentul cu privire la modul de întocmire, ținere și actualizare a Listei furnizorilor de servicii:</p> <p>1. Punctul 5 din Capitolul II se propune a se completa cu un subpunct nou cu următorul cuprins: „ adresele IP publice utilizate de către furnizorul de servicii”. Această completare vine în contextul în care Directiva NIS 2 reglementează câmpurile obligatorii ale listei, iar adresele IP este unul din ele. Totodată, introducerea acesteia va asigura procesul de monitorizare a furnizorilor, care este o atribuție legală a Agenției.</p>	Se acceptă

Secretar de stat

Cătălina PLINSCHI